ENGİN ARDIÇ

Kadın Suretleri

cep
anlatı

KADIN SURETLERİ

Engin Ardıç

Cep Kitapları - 1989

Engin Ardıç

Ünlü bir gazeteci yazarımız. Nokta ve Tempo dergilerinde çok tutulan "İzlenimler" sütununun da yazarı.

Galatasaray Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi Siyasal Bilimler mezunu olan Ardıç'ın yazarlık serüveni Tiyatro, Yeni Dergi gibi dergilerde; Yeni Ortam, Politika, Cumhuriyet gibi gazetelerde tiyatro ve edebiyat eleştirileriyle başladı. 1982 yılında Londra'da BBC Türkçe Yayınlar Servisi'nde program asistanlığı ve sunuculuk, yurda döndüğündeyse Dünya gazetesinde dış haberler şefliği ve köşe yazarlığı yaptı (1983-85). Nokta'da yayın danışmanlığı ve sütun yazarlığı 1988'e dek sürdü; bu yıllara ait izlenimlerini ve yazılarının bir derlemesini ilk kitabı olan Doğru Söyleyeni Dokuz Köyden adlı eserinde yayınladı. (1988)

Ardıç, 1988'den beri Tempo, Elele ve Playmen dergilerinde yazıyor.

1987 yılında Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin "Yılın Gazetecisi" ödülünü alan Ardıç, Tempo'daki "İzlenimler" yazılarını ikinci kitabı olan İslam Teksas'ta adlı eserde topladı. (1989)

İzlenimler'in üçüncüsü, Mustafa Kemal Sizin Gibi Kıro Değildi adıyla çıktı. (1990). Playmen'de yayınlanan (ve yayınlanmayan) yazıları Şengül Hamamı (1989) adıyla; Elele ve Kapris dergilerindeki "Daktilo Konçertoları" başlıklı yazıları ise aynı adla yayınlandı. (1990) Ardıç'ın elinizdeki kitabı Elele dergisindeki yazılarının bir derlemesinden oluşan üçüncü eseridir.

Lafa girerken...

Ey kariyun-u kiram, işbu yazılar Elele dergisinde bir yıl süreyle yayınlandı, 1988 Nisan'ından 1989 Nisan'ına. Öneri, derginin yöneticisi sevgili Zeliha Midilli'den geliyor, kafa kafaya verip ne tür şeyleri nasıl yazmak gerekeceğinden konuşuyoruz; fakir azıcık "nostaljik", bolca da Osmanlıca serpiştirmeyi seviyor ya sağına soluna, "kadın suretleri" koyalım adını dedik dizinin, türlü çeşitli kadınlan anlatalım.

Başlangıçta "spectrum" geniş tutulmuştu, her ay başka bir kadın portresi çizilecek, bu, yazarın yıllar önce tanıdığı, yatıp kalktığı eski bir sevgili de olacak, sözgelimi Kleopatra da, Kıralıça Victoria da. Böyle böyle aylar boyu işi götüreceğiz.

Yaziişlerindeki, Zeliha'nın odasındaki hesap çarşıya, dergi bayiine uymadı. Daha ikinci sayıda tuttum, çok yıl önce ölüp gitmiş ama beni çok etkilemiş bir kadını, "ciciannemi" yazmaya kalktım, hemen tepki... Canım bize ne senin akraba ve taallukatından demişler...

O kıralıça mıralıça tasarısı da kenara kondu. Anlaşıldı ki, okuyucu, "aşna fişne hikâyelerinden" hoşlaşıyormuş. Ya da gelen tepkilerden o sonuç çıkıyor.

Ya da bize öyle geliyor. Neyse, bir yıl kadar işi bu şekilde götürdük. Sonra, Zeliha, "artık konuyu değiştirsek" dedi, Kadın Suretleri kabak tadı vermiş!

Defteri kapattık. Dergilerden özenle koparılıp alınmış sayfalar şimdi elinizde tuttuğunuz bu kitabı "süslüyor", âmiyane tabiriyle.

Tepkiler de türlü-çeşitli oldu elbette. Çok beğenenler, tutulanlar, okumadan edemeyenler, ay başını iple çekenler, bakkala koşup dergiyi soranlar da çıktı, burun kıvıranlar, sayfayı atlayıp geçenler, hatta hatta görmeye bile katlanamayanlar da. Geçen yıl, galiba temmuz, yaz tatili deniz kenarı telaşında yazıyı geciktirdik, Zeliha da haklı olarak o sayıyı boş geçti de, sağolsunlar kimileri telefon yağdırmışlar, ne oldu bu herif, öldü mü kaldı mı, istifa mı etti, artık yazmayacak mı diye. Oysa, "nedir bu rezillik, nereden çıktı bu adam durup dururken" sorusu da kulağımıza gelmiyor değildi hani.

Öylelerini de gördük ki, yedi yaşımda kapı komşumuz kızcağızın donunu nasıl çıkardığımı hüzünle karışık özlemlere takılıp gide gide

anlattığım yazıdan sonra, pat, bir mektup... Ankara'dan, ortaokul aritmetik hocası bir hanım, öğrencileri benim yazıyı okuyup azmışlar, hele içlerinde sınıfın fırlaması Memoş derler bir piçiko, kızlara saldırıp saldırıp donlarını indiriyorlarmış... Kadıncağız ateş püskürüyor, sabi sübyanı zehirliyorsunuz Engin Bey, ben şimdi bu çocuklara ne diyeceğim, nasıl zaptedeceğim onları diye! Memoş diyesiymiş ki, hocam, herif bu işe yedi yaşında başlamış, biz on üçe vardık, iki don indirmişiz şunun şurasında çok mu görüyorsunuz yani?

Evet, bu da geldi başımıza.

Eh, yarın öbür gün aile babası Abüzittin Bey de çıkar, Engin Bey kardeşim, sen yazında kızların erkeklerle cinsi münasebette bulunduğunu yazıyorsun, benim kerimem de geçen gün konuştuğu oğlanla yatmış, şimdi ben ne halt edeceğim, kötü ömek oluyorsun, bunu ancak kan temizler, der mi der!

Hadi bakalım. Ya kazara yazılan okuyan bir kız çocuğu anasına gidip, beni leylek mi getirdi, lahanadan mı çıktım, yoksa siz babamla "tenasül uzuvlarınızı birleştirip" mi peydahladınız diye sorarsa ne olacak? Başımıza taş yağar a dostlar vallahi!

Zaten enflasyon sayesinde zina, Bedrettin Dalan sayesinde bina artmış bulunuyor, bir de bu münafık Ardıç kuşu...

Sonraları, kimi okuyucunun kullandığım kimi kelimelere fena halde "takıldığını" da öğrendim, sözgelimi, birkaç yazının birkaç yerinde "becermek" fiili geçiyor, al başına belayı, yolumu kesip "size hiç yakıştıramadık Engin Bey, o ne biçim laf öyle" diye sorgulayanlar çıktı. Ben de kendilerine, erkeklerle kadınlar arasında bu ve buna benzer şeyler gerçekleştiğini, annelerinin neden kendilerini taa o ilk âdet gördükleri günlerde karşılarına alıp bunları anlatıp açıklamamış olduğunu sordum! Hergelelik bu ya...

Aslında o işin daha yaygın başka bir tanımı da bulunduğunu, "müeddep" davranıp daha yumuşak bir söz kullandığımı da ekledimdi, yanlış hatırlamıyorsam.

Şaka bir yana, Kadın Suretleri'ni şöyle bir yüzeyden tarayan okuyucu, onlarda, yaşı ilerleyen eski bir hergelenin ağlanıp sızlanmasını, bir zamanlar yatıp kalkmış olduğu kimi kadınların kıçlarını-başlarını göğüs geçire geçire hatırlayıp onlara ettiği kimi eşeklikleri anmasını bulabilir. Bazı okuyucu sohbetlerinde başıma geldiği gibi, neden böyle "yatıp kalkan" kadınları kaleme aldığını, neden kendisi gibi uslu, hanım hanımcık, bir şirkette "kâtibelik" falan yapıp da otuz beşine

geldiği halde eline erkek eli değdirtmemiş bayanları yazmadığını da kendi kendine ve de bana sorabilir. Bunlar genellikle okuyucunun söz konusu yazılara hem kızıp hem de okumadan edemeyen kesimini oluşturuyorlar.

Çünkü Elele okuyucusu da bir tuhaf, içlerinde yirmi yaşlarında, üniversiteye gideni, okuyanı, düşüneni, giyinip kuşanıp gezineni, çocuklarla konuşup sevişeni bulunduğı gibi, birkaç çocuk anası, evinde mercimek kaynatır Melahat Hanım Teyzeler de çıkıyor.

Kadınca okurundan farklıdır bunlar, orada Duygu hemşiremiz otuz yıldır kocasıyla gül gibi geçinip giden kadıncağızları durup dururken dürtükleyip kışkırtıp helaliyle kanlı bıçaklı etmeye uğraşıyor. Elele okurunun önemlice bir kesimi, korkarım, bir oğlan bulup koynuna almaya pek istekli ama buna bir türlü yeltenip beceremeyen, dolayısıyla dönüp dolaşıp fakir Ardıç kuşunun tikofiş zamazingolarını okuya okuya özlem gideren cinsinden.

Oysa büyük kesimi de aklı başında sayılır. Suretler'i dikkatlice inceleyenler, bu yazılarda, geçmiş zaman zamparalıkları anlatır görünme kılıfı altında, derinlemesine kadın-erkek ilişkisi denen o akıl almaz karmaşıklıkta güzelliğin teşrih masasına yatırıldığını görmüşlerdi... Yirminci yüzyılın ikinci yarısında Türkiye adı verilen ülkede yaşamak bahtsızlığına uğrayan kimi kadınların ve erkeklerin sorunlarını, erkeğin kadına ettiği eşeklikleri, kadının erkeğe ettiği saçmalıkları azıcık hüzün, azıcık gırgırla karışık ortalığa döktüğümü söylemek sanırım aşırı kaçmayacak.

Bakın geçenlerde ne dedi Zeynep... "Siz, Engin Bey, eski yazılarınıza oranla hırçınlaşmış da olsanız, aslında bu suretlerde kadınları savunuyor, onlara yollar gösteriyor, doğruyu eğriden ayırmasını öğretiyorsunuz..."

Hay ağzına sağlık be kızım. Derdim bu. Azıcık da "hoşça vakit geçirtmek" bu arada tabii.

Eh, Zeliha sıkılmasaydı bu suretler daha alıp başını hayli gideceğe benzerdi. Elinizde tuttuğunuz kitap da korkarım piyasaya çıkmak için daha bekleyecekti. Şimdilik bu kadarıyla yetininiz. Keyifle okuyacağınız umudunu koruyorum. Üzerinde beş dakikacık düşünürseniz de, fakirin o kadar hinoğluhin, sulu kaldırım zamparası, bencil namussuz, hatta kimi okuyucunun ileri sürdüğü gibi "kadın düşmanı" olmadığını göreceksiniz.

Yoook, siz de sevdiği erkeğe -inadına- başını kıçını tutturmayanlardan,

önce gel beni babamdan iste numarasına yatanlardan, ondan sonra da "Engin Bey niçin öyle becermek falan gibi ayıp sözler kullanıyorsunuz" diye sorma şaşkınlığını gösteren, ya da tam tersine, kırk sekiz oğlanla yatıp kalkıp da kızoğlankız geçinen, ameliyatla burnunu kaldırtıp sonra da "natüreldir" üçkâğıdını çeken zillilerdenseniz... Hiç boşuna zahmet edip okumayın bu kitabı kardeşim!

Çünkü Ardıç kuşu, şabalak milletiyle uğraşmaktan yorgun düşmüş bir gariptir. Ne de olsa yaşı kırka merdiven dayadı...

LANETLİYDİ, BUNU DA BİLİYORDU!

Lanetliydi, üstelik bunu da biliyordu...

Uzuuun bir ayraç açmam gerekiyor şimdi: Bilen bilir ya, bilmeyene, Compson ailesinin o hüzünlü, acılı, keyifsiz hayatını, ayyaşı, gerzeği, para budalası, karı budalasıyla, tımarhaneye kapatılanı, kendi canına kıyanı, evden kaçıp sokağa düşeniyle çekilmez cehennemlerini açıklamam gerekiyor.

"Güneyli" bir ailedir bunlar. Hiç olmayan Yoknapatawpa yöresinde yaşarlar. Mississippi ırmağının suladığı bereketli topraklarda pamuk ekip toplayan, daha doğrusu zenci kölelerine toplatan bir aile. Güneyin köklü, eski ailelerinden, taa on yedinci yüzyılda İngiltere'den kalkıp gelip buralara yerleşmiş, İngiltere'de bile hoş görülmeyen Protestan mezheplerinin aşırılarından (galiba Quaker), kızılderilileri asıp kesip kovalayıp yurtlarına el koymuş mapus damı kaçkınlarının, serüven düşkünlerinin, ipten kazıktan kurtulma, gözü kara ve de kanlı kopukların torunları... İç savaş, bütün güneyli aileler gibi bunları da kasıp kavuruyor. (Maviler-griler hikâyesi).

Yankee çizmeleri pamuk tarlalarını ezip geçmektedir. O geniş bahçesi manolya kokan, hani içi tel kafes destekli geniş krinolin eteklerle (söylentiye göre, nazenin hanımefendiler, kocaları ansızın çıkagelince âşıklarını hemencecik bu eteğin altına saklayıverirlermiş!) salına salına dolaşılan salonlarında baygın keman sesleri işitilen (yüreciği kuş gibi çırpa çırpa Clark Gable'ı bekleyen Vivien Leigh'den hatırlayın, ya da meşrebinize göre Barbara Cartland'ın sekiz yüz romanından yedi yüzünde anlattıklarından), o girişi geniş verandalı, sallanan koltuklu, pembe boyalı, beyaz boyalı köşkler yıkılmaya yüz tutmuştur. Boyalar dökülmüş, sıvalar çatlamış, sağda solda ayrıkotları, katırtırnakları, pisipisiler bitmiştir tahtaların arasından. Zenciler birer ikişer kaçmış, kuzeye, Detroit, Chicago, New York fabrikalarına işçi yazılmaya gitmiştir. Dilsey gibileri, eski efendilerini bir türlü bırakmayan, onlarla birlikte, onlardan fazla acı çeken, atalarının ağaca, kurda kuşa tapılan dinini çoktan unutmuş, acılı ana Meryem'e, acılı oğul İsa'ya inanan, acıya ve sevgiye inanan kimileri, hani şu önlüklü, prostetalı, torba memeli, bir dudağı yerde bir dudağı gökte "Arap bacılar" kalmıştır ama...

Büyük oğlan Quentin, kızkardeşini sever. Beyninde sapıktır o, elini

sürmesi söz konusu değildir. Sonunda, ailesinin elde kalan son topraklarından birini satıp, binbir güçlükle onu okumaya gönderdiği Harvard Üniversitesi'nde, kendini kaldırıp suya atacaktır. 2 Haziran 1910. Küçük oğlan Benjamin geri zekâlıdır. Ağabeyinin nerelere gittiğini, çevresinde neler olup bittiğini bir türlü anlayıp yorumlayamaz. O da ablasına tutkundur.

Ablası, ortancaları, Candice... Kısaca "Caddy" diye çağırılır. Günün birinde ortalıktan yitip gidecektir. 1928. Ölü ağabeyinin anısına Quentin adını verdiği küçük kızı, kimden doğurduğu belirsiz o kızcağız da günün birinde kasabaya gelen bir "zurnacıya" kaçacaktır, hem de dayısı Jason'ın bilmem kaç bin dolarını alıp... Jason aşağılık köpeğin tekidir, küçücük dünyası dolar, dolar ve dolar üzerine kuruludur. Pamuk satar, dolarları istifler ve bütün kardeşlerinden nefret eder.

Filmi de vardı... Takıma bakın siz: Candice'i Joanne Woodward, Jason'ı Yul Brynner, Quentin'i Paul Newman oynuyor!

İki sayfadır size bir romanı anlatıyorum. Anlatmak ne haddime, William Faulkner'ı özetlemeye kalkmak densizliği bu; fakir, Faulkner gibi büyük bir ustanın yanında kaç paralık yazar ki... "The Sound and the Fury"... "Ses ve Öfke"... Yirminci yüzyılın, ne yirminci yüzyılı yahu, bütün zamanların gelmiş geçmiş en büyük üç beş romanından biridir, İngilizce bilenler aman okusunlar, Türkçe çevirisi Remzi Kitabevi'nden çıkmıştı, adamlar yirmi üç yıldır sata sata tüketemediler, piyasada bulabileceksiniz, anlayın milletçe ne kadar okuma sevgisi taşıdığımızı, yalnız çetin romandır, hayli göbek çatlatır ha! Benden uyarması. Şu da var ki, okuyup bitirince başka bir insan olacaksınız, daha aydınlık, daha bilgili, daha duygulu başka bir insan, bakın buna kalıbımı basarım. Ayrıca beğenmeyen getirsin, harcadığı parayı ödeyelim!

İmdi, Faulkner usta yazıp kenara koyduktan, bastırıp eşe dosta imzaladıktan yirmi yıl sonra bile, eserini bilincinden, bilinçaltından silip atamıyor, galiba 1949'da, Nobel Edebiyat Ödülü'nü almasına çeyrek kala, oturmuş romanına bir de "epilog" yazmış. İngilizce baskılarda yoktur bu, Türkçe çevirisine kitabın sonuna eklenmiştir, nasıl buruk, nasıl sancılı, nasıl okurun gırtlağına yumruk tıkan bir bölümdür bu bilemezsiniz. Yıllar, yıllar sonra, Quentin çoktan toprak olmuş, Benjy akıl hastanesinde, Jason "köşeyi dönmüş", yıllar geçmiş, galiba 1942, Almanlar Fransa'da... Fare kılıklı, içli mi içli ama, bir ihtiyar kız (gizliden gizliye Jason'a tutkun olduğunu hissettirir Faulkner), adı Melissa, kütüphanede resimli bir dergiyi karıştırıyor, "Signal" olabilir, o vakit yıl 1940 olmalı, öyle ya, Nazi propagandasının yayın organının Amerika'da ne işi var, evet, Amerika

daha savaşa girmemiş, 1940 olmalı muhakkak... Kapakta, Cote d'Azur'de çekilmiş bir fotoğraf, kır saçlı, domuz suratlı, besili bir SS generali, yanında geniş kenarlı şapkalı, "rönar" kürklü, inci gerdanlıklı şık bir yosma.

"Candice bu!" diye fırlar yerinden Melissa. Yıllar önce ortalıktan kaybolan talihsiz kızkardeş. Jason'a koşar. Dergiyi sıkı sıkı göğsüne bastırmaktadır.

Jason, ardiyesinde, pamuk balyalarının dibinde, hesap yapmaktadır. Alır, bakar. Gözlerinden bir an, çok çok kısa bir an, belli belirsiz bir titremenin gölgesi geçip kaybolur.

"Olamaz" der, "Lafını ettiğin orospu ferah ferah elli yaşında vardır. Bu karı daha genç gösteriyor..."

Melissa hiç sesini çıkarmaz.

İşte Faulkner Baba, bu bölümün bir yerinde, Candice için, bu belki de en çok sevdiği, en çok acıdığı kahramanı, hayatı piç olmuş, acılar içinde kavrulup kaybolmuş bahtsız kız için o lafı ediyor: Lanetliydi, bunu da biliyordu üstelik...

Benim size anlatacağım kadın da lanetliydi, üstelik o da bunu biliyordu. Ballandıra ballandıra övüp göklere çıkardığım "Ses ve Öfke"yi çok daha önceleri okumuş, bayılmıştım, günün birinde onun için tıpkısı tıpkısına aynı şeyi düşüneceğim, düşünmek saçma kaçıyor, duyacağım, yüreğimin tam ucundan, bir sızı gibi duyacağım aklımın köşesinden geçmemişti. Boktan bir ekim günü, öğle namazı, hava da hiç öyle yağmurlu, hüzünlü, üçüncü sınıf şairlere kötü kötü dizeler döktürten cinsinden değil, inadına sıcak, yapış yapış, pastırma yazı da değil de, düpedüz yazdan kalma pis, sevimsiz bir sıcak, tabutunu caminin kapısından çıkarıp yola koyulurken, birden bire Candice'i düşündüm. Düşünmedim, göğsümün sol yanında bir şeyler yandı.

Evet ya, lanetliydi, bunu da biliyordu ve hayatını bir an önce sonuna kadar tüketip, bu işi kestirmeden bitirmek için yaşıyordu.

* * * * *

Çok çirkindi. Öyle böyle değil, basbayağı çok çirkindi. Ama kötü çirkin değil, güzel çirkin.

Bu da ne demek oluyor şimdi?

Kişiliksiz çirkinler vardır, yüzü çizgisiz, kimbilir hangi ablaklığın

pembe-beyaz parlaklığında, ortalıkta bir ucuz koku, uçları tırtıklı kötü sedefli tırnak cilası, tapon saç, anamdan kalma tayyör-etek, topuğu yenmiş loafer ayakkabı anıtı gibi dolanırlar. Ayak parmakları tombul, parmak uçları sıradan, bacakları "selülit" illetinden bezmiştir, karşına alıp iki laf edecek olsan, bilip bilmediği rahmet iki fırt Muazzez Tahsin, dört cilt Kerime Nadir, üç sayfa Peride Celal, bir de belki Cronin! Bunların iki adım ötesi Hailey, Robbins, pek pek şimdilerde Higgins, Clavell bilir ya, en kabadayısı King ile Fol-lett'dan ileri gidemiyor... (Eskiden Güven Kitabevi, Kanaat Kitabe-vi, uzun süredir Altın Kitaplar!)

Bu öyle değildi. Hiçbir ayrıntısı güzel değildi, bütünü de güzel değildi, ama çirkinliğinde akıl erdirilmez bir çekicilik vardı. Saçları "Allah'tan" meçli, kırçıl ile kumral sıra sıra gidip geliyor, elleri de ayakları da kemikli, hele ayakları epey büyükçe (38), poposu hayli tombul, bacakları etli-uzun, yukarısı kavruk, göğüsleri küçük, uçları sivri, koyu kahverengi... Doğa ona çok kötü bir oyun oynamıştı (teşhis benim değil, onunla 1975 yılında tanıştığında beni bir kenara çekip, yarı hüzünlü, yarı alaylı sesiyle "görüşünü belirten" çok çok ünlü bir şair dostumun), galiba on iki-on üç yaşlarında Voltaire Hastalığı'na yakalanmış, bu pis illet gövdesinin belden yukarısını kavurup kurutmuş, aşağısını azıcık yağ bağlatmıştı. Eski resimlerinde, tek parti döneminin son yıllarından, Demokrat Parti iktidarının ilk yıllarından kalma solmuş sararmış, şimdi kimbilir nerelerde eski resimlerinde, kara kuru, sıska, ama güzel bir genç kız adayı olarak görmüştüm onu, ama gene de gözlerinde anlayamadığım, açıklayamadığım bir karanlık vardı, gizli bir hüzün, başına gelecekleri seziyor... Dedim ya, lanetliydi, Candice gibi.

Otuz dört yaşmda öleceğini de kestirebilir miydi acaba?

* * * * *

Tarifsiz acılar çekmişti. Balerin olmak isterdi. İstermiş, daha doğrusu, bunu bir 1976 gecesi, yatakta, iki sevişmeyle bir cıgara arası anlatıyor. Cihangir'deyiz, mart olmalı, dışarıda sevimsiz yağmur, Sarayburnu açıklarında sis düdükleri, vapur uğultuları, camlar tıkır tıkır, pencere aralığından iyi yakılmamış kalorifer kömürü kokusu, "Biliyor musun" dedi, "Balerin olmak isterdim."

Olamamıştı. Çarşafları yakma pahasına iki yandan yatağın içine aldığımız cam kültablalarına kara kutulu John Player Special silkeliyoruz (o sıra öyle Marlboro'ydu, Camel'di, Parliament'di bulmak güç iş, John Player'i nereden buluyorduk bilmem, yemekte de şarap içerdik, bir de mantar soslu et, tahta tabaklarda), elini uzatsan yerde,

yatağın altına doğru cin-tonik kadehlerinin şekerli dipleri... Benim serserilik günlerim, işsiz güçsüzüm, akşam saat beş sularında Papirüs'te içmeye başlayıp, oradan Lefter'in meyhanesine, oradan Drugstore 1001'e, oradan Steak House'a, oradan Kulüp 12'ye, oradan şimdi Bodrum'da mekân tutan Seyfi'nin Sıraselviler'deki Gel Kulüp'üne uğradığım sıralar... Bir akşam bu böyle, bir akşam da Cihangir'deki o, caddeden bodrum, denizden hayli yüksek, küçücük daire...

Video daha icat edilmemiş! Televizyon siyah-beyaz. Köşelere serpiştirilmiş hasır minderlere serilip; Humphrey Bogart filmleri yakalamaya çabalıyoruz. Şarap içiyoruz. Geniş tahta çanaklara salatalar yapıp, kocaman tahta kaşıklarla bir güzel karıştırıyoruz onları, yanında ille de mantarlı et. O Hegel okuyor, ben de onunla dalgamı geçiyorum. (O zaman daha "entel" lafı çıkmamış, anarşi dedikleri yeni yeni başladı başlayacak, güdük de olsa umutlarımız ayakta, geleceğe bakabiliyoruz, nostalji mostalji piyasada yok, benim de aklıma günün birinde gazeteciliğe soyunmaktan başka her şey geliyor)

Almanca'yı ana dili gibi bilmezdi. Almanca'yı ana dilinden daha iyi bilirdi. Biz de Fransız-İngiliz-Amerikan kırması eğitim görmüşüz ya, evde sık sık Fransa-Prusya savaşı yaşanıyor! (Meğer ne çocuksu, ne şirinmiş o savaşlar, çok sonra, bu kez nikâhı bastırıp aldığım bir başka "Almancacı" ile daha "kanlı" savaşlar yaşadığımda, İkinci Dünya Savaşı gibi diyelim, anlayacağım bunu... Heh heh, tabii ben De Gaulle oluyorum, karım da Hitler! Ama geçelim, bugün başka bir kadını, daha eski bir kadını, üstelik ölü bir kadını anlatıyoruz...)

Çatır çatır Hegel, Marx, Adorno, Goethe, Schiller okur, Büchner'i sever, Kafka'ya tapar, Tucholsky'ye, Rilke'ye bayılırdı. Alınanlardan iyi konuşurdu Almanca'yı, turist rehberliği yapardı, otobüsün mikrofonundan, akşam saat dokuz suları, Elmadağ'da kaldırıma yanaşırken bir "Caravanserail" deyişi vardı, sanırsınız bütün bir Osmanlı uygarlığı içeride, o kıytırık gece kulübü bozması, para tuzağı, enayi turist kapanı yerde onları bekliyor...

* * * * *

Tam çocukluktan genç kızlığa geçerken çarpıldığı hastalık, onu önce yıkmış, bitirmiş, sonra yeniden kurmuştu. Kimse ona hangi ülkede, hangi çağda, hangi şartlar altında doğmak istediğini sormamıştı; ne vakit, nerede, nasıl ölmek istediğini de soran çıkmayacaktı; bir de hayatının geri kalan bölümünü (ne kadar kısa olacağının farkında değildi ama seziyordu galiba, onun için hızlı gidiyordu) çirkin bir

kadın olarak yaşamak zorunda kalması, onu başka türlü bir insan, başka türlü bir kadın yapmıştı. Bize benzemeyen, bize uymayan, bizim anlayamayacağımız, anlayamayacağımız için de yargılayamayacağımız başka türlü bir kadın... Hoş, kimi anlasak da yargılamaya hakkımız var ki?

Uzunca bir süre Viyana'da yaşamıştı. Sanat tarihi uzmanıydı.

Sanat tarihinin "elenikasını" okumuş, yalamış yutmuştu. Ama nüfus kâğıdında Türk yazıyordu ve geçimini kırk-kırk beş kadar aptal Alaman'ı alıp adım adım Anadolu gezerek kazanmak zorundaydı işte. Ben işsizdim, iş beğenmiyordum, bir tanıdığın özel torpiliyle girdiğim bir sigorta şirketinde müdür muavinliğim yirmi dört saat sürmüştü, burada zil çalıyor insanlar masalarına oturuyor, zil çalıyor yemeğe gidiyorlar, zil çalıyor yemekten dönüyorlar, zil çalıyor paydos ediyorlardı. Açmamıştı. İşsizdim. Hem kendine, hem bana bakıyordu. Onu aldattım. Hem de kaç kere.

Benden yedi yaş büyüktü. O sıralar ben yirmi beş dolaylarındaydım, o da otuz iki gibi... Sevişmemiz uzun sürerdi. Önceleri ben pek zıpkın gibiyim de, hani o otuz yaş krizine giren kadınlar daha genç erkeklere yönelir ya, aman da yatakta ne kadar başarılıyım da, beni o yüzden seviyor sanırdım. Dedim ya, toy hergelenin biriydim. Beni çok başka nedenlerden sevdiğini, hem de hiç kimseyi sevmediği kadar sevdiğini çok sonra, ölümüne yakın anlayacaktım. Ona yapmadığım alçaklık kalmamıştı. Yalan söylemiş, kandırmış, en yakın arkadaşlarıyla aldatmış, günün birinde bunlardan tekini koluma takıp Osmanbey'in ortalık yerinde dolaşmaya kalkmış, onun da bizi uzaktan görmesine yol açıp, düşüp bayılmasına, yedekte hemen en yakın mağazaya taşınmasına, kolonyalar aranıp bulunup koklatılmasına, "Hamile misiniz bağyan?" diye sorular sorulmasına bile neden olmuştum.

Şimdi bakıyorum da, çocuğumuz olsaydı ferah ferah ortaokula gidecekti... Bunu o zaman düşünemezdim, tıpkı bir akşam, eve gelip onu yorgan döşek, iki kardeşinin "nezaretinde" bulduğum, aradan epey, belki üç ay geçtikten sonra, "Aldırdım, aldırmak zorundaydım" dediği vakit gülüp geçtiğim zaman anlayamadığım, düşünemediğim, bilemediğim gibi.

* * * * *

Uzunca bir süre esrar içmişti. Önüne gelen erkekle yatıp kalkmıştı. Kadınlara da eğilimi vardı. Bunların hepsinde de haklıydı. Bu kadar kısa yaşamaya, bu kadar acılı yaşamaya, bu kadar dolu yaşamaya başından hüküm giymiş bir kadın hepsini, her istediğini, hatta her

istemediğini de yapabilirdi.

Ama beni çok sevmişti. Ben onu sevmemiştim. Sevememiştim. Eşek herifin biriydim. Sevmeyi ne biliyordum ki? Kötü alışkanlıklarım bir bir bırakmış, o gecenin ikisinde zili çalıp suratlarında rakı kokusu, ağızlarında yıvışık gülümsemelerle, kimbilir o saatte bilinçaltlarından hangi pis dürtülerin yüze vurduğu, çıkıp gelen ressam, şair, yazar, daha o zamanlar bilinmeyen deyimiyle entel bozuntuları ayaklarını evden birer birer kesmişler, marifetmiş gibi seyrek uğradığım, uğramadığım zamanlar bir odasında gizli gizli ağladığım da bilemediğim o küçük bodrum katı bayağı "mazbut", sakin, hatta içinde mutluluğu andırır kimi kırıntılar da bulunan bir yuvaya benzemişti.

Sonra ayrıldık. Elbette ayrılacaktık. Gitti bir papaza âşık oldu. Evet! Bir Katolik papazına! "Ona sadece âşık oldum, ama seni seviyorum" demişti. O günkü aklımla bunu da anlayamamıştım. Şimdi biliyorum, ne fayda, bu kez de o yaşamıyor.

Herif Katolik olduğu için yatıp kalkamadılar. Büsbütün keyfi kaçtı.

Sonra da evlendi. Kocasını çok sevdi. Çok kısa süre birlikte olabildiler. Taş çatlasa altı ay. Artık doğa mı, Tanrı mı, her kimse, her neyse, ya da kader mi, kısmet mi, yoksa matematikteki "ihtimal hesapları" mı, yapacağını yaptı, sanıyorum yumurtalıklarından birinde ur çıktı, gitti hastaneye yattı, ameliyat oldu, ameliyat da çok başarılı geçti üstelik. Kliniğe gidip teslim olmadan üç-beş gün önce telefon etmiş, "ameliyat olacağım" demişti, sesi kırık mıydı, yoksa bana mı öyle gelmişti, yoksa öyle mi duymak istiyordum, yoksa on yıl sonra öyle mi hatırlıyorum, yoksa öyle mi hatırlamak istiyorum?

Aletler "steril" değilmiş. "Komplikasyon" yapmış. Mikrop kapmış. Serum vermişler. Bu sefer serum karaciğerde amboli yapmış. Öldü.

Gazetede okudum. Kalktım gittim. Çok sokulmadım, mezarlığa kadar izledim, son kürek atılana, son cemaat üyesi ayrılana kadar orada kaldım. O birkaç günü de nasıl geçirdiğimi bilemedim.

Otuz dört yaşındaydı.

O sıralar hiç düşünmediğim, düşünemeyeceğim, düşünebilmeme "imkân ve ihtimal" olmayan şeyler vardı; diyelim birlikte yaşlanabilseydik, seksen yaşlarında iki pinpon, o dönemde aradaki yaş farkının hiçbir önemi kalmıyor, zaman kavramı değişiyor çünkü; iki moruk, Giuseppe Verdi ile Giuseppina Strepponi gibi, o zatürree olmuş da ben de bastonla geziyorum, o ölüm döşeğinde "aman üşütmesin" diye benim için endişe ediyor... (Bencil köpeğe bakın, kadın ölüyor, o

domuz gibi hayatta!)

Olamadı. O öldü. Ben yaşıyorum. Ölmeseydi, şimdi kırk dört yaşında olacaktı. Değil seksen beş, otuz beş yaşın bile ne menem bir şey olduğunu göremedi... Hoş, ben gördüm de ne oldu, otuz yediye vardım da boyum mu uzadı sanki? İki kadeh daha içki, iki yazı daha, alnımda iki çizgi daha, midemde iki sancı daha. Başka? Şöhret... Büyüyünce büyük yazar olacağım... Pöh!

Lanetliydi o, üstelik bunu biliyordu.

Sizin hiç sevgiliniz öldü mü kardeşim? Ondan sonra da bana "nostaljik" dersiniz...

SU PERİSİ HASTALIĞI

Lady Duff Twysden'i tanır mısınız?

Tanımazsınız.

Peki, Lady Brett Ashley'i? İkisi aynı kişidir.

Hani, Jake Barnes'a telgraf çekmişti, "Hotel Montana'ya gelebilir misin, Hotel Montana, Madrid, sanırım başım dertte, Brett"... Taksinin arka koltuğunda yan yana otururlar, Jake kolunu onun omuzuna dolar, o da başını yaslar öylece, hava çok sıcaktır, çok da parlak, evler bembeyaz görünür... Gran Via'ya saparlar, "Oh, Jake" der Brett, "Birlikte müthiş iyi olabilirdi her şey..." Köşede bir atlı trafik polisi vardır, elindeki sopasını kaldırıp arabayı durdurur, sürücü birden frene basar, Brett Jake'e doğru kaykılır...

"Evet" der Jake, "Böyle düşünmek ne güzel, değil mi?"

* * * * *

Resmini görmüştüm. Baba Hemingvvay'in adını Lady Brett Ashley'e çevirdiği Lady Duff Twysden, kısacık saçlı, iri gözlü, son derece hüzünlü bir kadm. Fotoğraf makinesine başından geçen her şeyi yakalayıp gümüş zerrecikler üzerine kaydedecekmiş gibi ürkerek bakıyor, belki de umursamadan, yorgunlukla. Gözlerinde yorgunluk pek belirgin, boynu ince, uzun ve hoş, göğsü hayli açık bir elbise giymiş, gülkurusu olmalı, neden gülkurusu bilmiyorum ama gülkurusu olmalı işte, hani şu 1925'lerde moda olan eteği kalça altından büzgülü uzun robalardan, boyunda upuzuuun iki dizi inci gerdanlık, küt, kalın topuklu, atkılı ayakkabılar (sütbeyaz!), resimde şapkasız ama mutlaka bir yere "çıkarken" kuşaklı, fiyonklu, tepesi benzetmesi ayıp oturak gibi şapka da giyiyordur, ona hiç yakışmayan ama moda belasına giymek zorunda olduğu bir şapkayı... Ya da bere, yok, bere daha sonranın işi, bir beş-altı yıl sonrasının, incecik alınmış, hatta hiç bırakılmamış kaşların, dalgalı kısa saçların, sarı buklelerin, kiraz dudakların modası geldiğinde Duff, pardon Brett, Paris'ten çoktan kaçmış olacak, kimbilir kaçıncı sevgilisiyle Meksika'ya...

İnanılmayacak kadar güzel, inanılmayacak kadar hüzünlü bir kadın bu; Paris'i, o sıralar ortalığı kasıp kavuran zenci cazbantlarını, çarliston, "fokusturot" ve de "shimmy" danslarını, borulu gramofonları, 1922 modeli Bugatti arabaların o manda böğürtüsü gibi kornalarını

sever. Bilemem, belki sever, sevmesini sevmek hoşuma gidiyor işte!

Bir de erkekleri.

* * * * *

Hemingway, birtakım Amerikan ve Kanada gazetelerinin muhabirliğini kuru ekmek parasına yaptıktan, bu arada İstanbul'a ve Lausanne Konferansı'na da gelip gittikten sonra (İstanbul'u bir anlatması, İsmet Paşa'yı bir fareye benzetmesi, vardır, ölürsünüz...) bir-iki şiir kitabı, hikâye kitabı yayınlamış. Asıl ününü "Silahlara Veda" ile 1929'da yapacak ama, 1926'da ilk büyük -fakire sorarsanız en hüzünlü, en sıcak, en capcanlı- romanını yayınlıyor: "Güneş de Doğar". Brett Ashley ile Jake Barnes'in öyküleri buradadır.

Jake, tanıdığı bir başka Amerikalı, Brett de bildiğimiz Lady Duff... Hem, romanı okumamış olan var mı? Ya da televizyonda dizisini görmemiş olan? Jane Seymour oynuyordu galiba, benim fotoğrafını gördüğüm Duff ile hiç ilgisi olmayan bir kadın, yemyeşil gözlü, uzun kara saçlı, karının daha suratından nasıl bir erkek yiyici olduğu anlaşılıyor.

Duff öyle değildi. Belki Duff da yeşil gözlüydü ama (sepya fotoğraftan göz rengini nasıl çıkarırsın, açık gri görünüyor, hepsi bu), kısa saçlı, hüzünlü, eceline susamış bir kadındı. Hem bir tek erkeği, hem bütün erkekleri seviyordu. Sonra da oturup ağlardı. Brett gibi.

Jake savaşta yaralanmış. Bizim Ernest de İtalya'da, Avusturya cephesinde yüz bilmem kaç şarapnel yarası alıp aylarca yatmamış, ölümden dönmemiş miydi, burada, Milano'daki askeri hastanede âşık olduğu hastabakıcı Agnes von Kurowsky'i de yıllar sonra nasıl "Silahlara Veda"daki hemşire Catherine yapacak ya, üstad da işin yolunu bulmuş doğrusu, kızlara tutul tutul sonra yaz romanını, büyük yazar ol!

Jake erkek değil. Jake'in gövdesi sapasağlam, ama işte... Arif olan anlıyor. Cephede kurşunu en nankör yerden yemiş.

Brett de anlıyor bunu. Hem de çok kötü anhyor. Romanda hiç anlatılmayan bir gecenin sabahında, ne sabahı, hemen başında, iki kadeh şampanya, belki bir uçsuz Gauloise cıgarası eşliğinde. Oysa Jake'i seviyor. Hiçbir erkeği onun kadar sevmemiştir. Sevmesi de söz konusu değildir.

Kimlerle yatmayacaktır ki? Princeton Üniversitesi boks şampiyonu, yeteneksiz yazar, kabız herif Robert Cohn... Onun arkadaşı Mike

Campbell... Onun arkadaşı Bili Gorton... Kendine kont süsü veren yaşlı zampara Mippipopoulos... İspanya'da, Pamplona'da tanıdığı boğa güreşçisi Pedro Romero... Bütün erkekler birbirine düşecek, dostluklar bozulacak, Cohn, Romero'nun, o İspanya'nm en yakışıklı çocuğunun ağzını burnunu kıracak, Brett gittiği her yere, tanıdığı her erkeğe kargaşa, mutsuzluk ve felaket getirecektir.

Ama hiçbiri, hiç kimse onun kadar mutsuz değildir. Jake bile.

Ben o kadını tanıdım. Resimli bir kitapta, soluk kahverengi fotoğrafına uzuuuun uzun bakmaktan öte, hayatını okumaktan, romanını kimbilir kaçıncı kere hatmetmekten öte, onu tanıdım. Onunla yattım da. Tanıdığım en az yirmi kişi, en az beş arkadaşım gibi. Burada, İstanbul'da.

1977 olmalı. Canım tabii Duff değildi, Brett de değildi. Duff, 1943 yılında New Mexico'da veremden ölmüştü. Sabah kalkıp içmeye başladığı şampanya onu bitirmişti. İçki, cıgara ve erkekler onu öldürmüştü. Hemingvvay'in anılarında anlattığına göre tabutunu en son dört sevgilisi taşımış. O sıra, ölüm döşeğinde, dördüyle 4e birlikteymiş işte. 1943'te ölmüş. Bunu okudum, ne kadar kötü oldum demeye gerek yok, en yakınım ölseydi bu kadar üzülmezdim belki.

Duff öldüğünde ben daha doğmamıştım üstelik.

Ama o kadını tanıdım. Hatta, onunla yattım.

Birçok arkadaşım gibi.

* * * * *

Birisi, Hemingvvay'i de benim gibi pek severdi, onun için şiir de yazmıştı. Şiirinde birlikte içtikleri, ya da içemedikleri, çok soğuk, çok açık renkli beyaz şaraplardan söz ediyordu. Brett ile Jake de çok soğuk, çok açık renkli şaraplar içerlerdi. Arkadaşım bir de pencere içlerinde, içlerine fesleğen, sardunya ekilen saksılardan söz ediyordu şiirinde. Onun evinde bu tür saksılar var mıydı, şimdi hatırlamıyorum. Galiba üst katta olmalıydı, hem şiirde de bir üst kat lafı geçiyordu yanılmıyorsam. Üst katta çok zengin, çok aşağılık bir herif yaşardı, evinde telefon yoktu, nasıl olmazdı canım vardı da hep bozuktu ne hikmetse, hep telefon etmeye aşağıya, "bize" inerdi. Onunla da yatmış mıydı acaba? Hiç şüphesiz. Hem de kimbilir kaç kere. Bir de sevici karı vardı, az biraz da "feminist", galiba o çok zengin ve çok aşağılık herifle ya birlikte otururlardı, ya da kapı komşusuydu. Acaba...

Arkadaşım onu anlamıştı. Kendisi hiç de Jake Barnes'inki gibi bir

sorundan dolayı kıvranıp durmuyordu ama, belki o müthiş pırıltılı beynini, o kımıltısı bol, imgelemi çeşitli, ufukları geniş yaratıcılığını olmayacak bir yaşta, daha yirmilerinde alkole yedirmişti, yediriyordu, çok soğuk, çok açık renkli beyaz şaraplara, buzlu rakıya, balon kadehlerde ucuz konyağa, bir de o Allah'ın belası cin-tonik denen içkiye, yazar düşmanı cin namussuzuna, şekerli, kötü yerli tonikle birlikte zıkkımlanılan cinsinden... Bu yüzden, başlangıçta çok iyi şiirler yazarken yazamaz olmuştu artık, kimseciklerle konuşmuyordu, çok az ortalıkta görünüyordu, dünyaya küskün, ailesine küskün, insanlara küskün bir genç adam olup çıkmıştı, gerektiğinden fazla şişmanlıyor, gerektiğinden fazla sakal bırakıyordu, Baudelaire gibi, Rimbaud gibi, Verlaine gibi "lanetli şair" olup çıkmıştı, hiç olmazsa onlar gibi üç-beş şaheser bıraksaydı da ondan sonra yeseydi kendi etini... Onu da yapmadı. Günün birinde her delikanlının başına geleceği gibi evlendi, reklam yazarlığına sıvandı, şimdi şiir miir yazmıyor, içmesine içiyor ama.

Arkadaşım Hemingway hastasıydı. Kendisi Jake Barnes olmuştu, o da Brett Ashley. Duff'ı belki bilmiyordu. Onlar da Jake ile Brett gibi şaraplar içmişler. Yatmışlar da yatamamışlar işte. Biz de içtik.

Belki de Jake Barnes gibi bir sorunu vardı, ne bileyim, belki aşırı içkiden, belki aşırı karamsarlıktan, belki aşırı umutsuzluktan. Olamaz mı? Olamazsa, neden otursun da içi sıra çok soğuk, çok açık renkli beyaz şaraplar, pencere içlerinde fesleğen, sardunya saksıları titreşen, sevdiği kadmın içine girememekten yakman şiirler döktürsün, değil mi?

Muzır Yasası'nın sınırlarını zorlayıp buraya bir cümle yazacağım: Arkadaşım, şiirinde kendisinden değil, kızdan, kızın sorunundan söz açmıştı. Şimdi daha iyi hatırlıyorum. "İçine alamıyor" gibi bir dize kullanmıştı. Şimdi hatırlıyorum, kızın böyle bir sorunu vardı var olmasına... Çözümlemesi aşağıdadır, ahkâm kesmeye para almıyorlar nasıl olsa, tam tersine üste para veriyorlar! Hanımlar, beni de zamanından önce yorulmuş, ekşimiş bir ağabeyiniz, bir biraderiniz kabul ediniz ve yüzünüz lütfen bu gelmiş geçmiş şiirlerin en güzellerinden birinde yaşayan şu müthiş dizeden kızarmasm... Bunu, bilen bilir. Yaşayan bilir. Anlar. Muzır Kurulu anlamaz. Onlar insanı anlamaz çünkü. Onlar insanı sevmez ki anlasın.

Evet, böyleydi. Az mı ağlaştık. Bunu istemiyordu, hatta bundan nefret ediyordu. Dört günde bir başka bir erkeği bu durumda... Bunu istemiyordu. Ama elinden başka türlüsü de gelmiyordu kızcağızın. Bunun için her sevişmeden sonra oturup ağlardı. Tam da ağlamazdı, artık ağlamaya bile gerek görmeyecek kadar kanıksamıştı acıyı, o

dehşetengiz güzellikte menekşe gözlerinden iki-üç damla yaş süzülür, elinin tersiyle yastık kılıfının ucuyla, yorganın yüzüyle şöyle bir siler, göstermemeye, belli etmemeye çalışırdı. Sonraları bunu da kanıksamış, görürlerse görsünler diye ipin ucunu bırakmıştı, artık gözyaşı damlacıkları menekşe rengi gözlerinden utanıp sıkılmadan da süzülebilirdi.

Ya, menekşe gözleri vardı.

Güzel kızdı. Boyu pek uzun değildi, ayakları azıcık büyük sayılırdı bile, göğüsleri küçük, uçları sivri, koyu renkli. Hani şu bir bereket simgesi gibi her yana rahat rahat genişleyenlerden değil de, dikbaşlı, kadınlığını gururla taşır gibi dimdik, küçücük yükselenlerden... Siz kadınsınız, beni anladığınızı biliyorum, her göğsün bir kişiliği vardır.

Gözleri çok güzeldi. Menekşe. Dudakları, ağzı burnu, kaşı gözü çok güzeldi. Gözlerinin, burnunun ağzına doğru koşan iki yanından yavaş yavaş kırışıklar yürümeye başlamıştı ama gene de çok güzeldi. Benden on yaşa yakın da büyüktü. O sıralar nedense kısmetim hep benden büyük kadınlardan mı açılmıştı ne, sevgilimden ayrılmıştım, yok, daha ölmemişti, o arada işte onunla tanışmıştım.

Park Otel'in barında içiyorduk. Ünlü bir şairle. Hayır, onun hakkında acı ve umutsuzluk dolu dizeler yazanla değil, daha ünlü bir başkasıyla. Rakı ve sarı leblebi tüketiyorduk. Güvercinler leblebi tabaklarına saldırıp rakı kadehlerini kırıyor döküyor, yanında katık ettiğimiz üzeri bol kekikli, zeytinyağlı beyaz peynirin de, garson Ömer'in "Sultan Hamit Kanapesi" adı altmda getirip durduğu üzeri bolca kaşar peynirli, kırmızı biberli, sıcacık mezelerin de hatırını soruyorlardı. (Şimdi Park Otel yıkıldı. Eski dostluklar da yıkıldı. Eski aşklar da.)

Yan masalardan birinde bir kıza gözüm takılmıştı. Zıpkın gibi delikanlıydım, bekârdım, sevgilimden ayrılmıştım, iki kadeh de rakı yuvarlamıştım, Allah Allah, takılır takılırdı... Kızın menekşe gözleri vardı. Birkaç kere baktım. Kalabalık bir masada oturuyordu. Masada ondan başka herkes de tanıdıktı. Yazarlar, gazeteciler, birkaç şair daha, bir-iki "entel orospu", yazar poposunda dolaşmayı seven bir zengin çocuğu, daha birileri...

Birkaç kere bakıp döndüm. Hepsi bu. Hesap geldi, "Alaman usulü" ödedik, o zamanın parasıyla galiba adam başı on iki buçuk lira mı ne? Sanki tarih öncesi... Artık ne o paralar, ne o kadınlar var...

Kalkıyorduk. Şair dostum yeni evliydi, evin özel sıkıyönetim yasası uyarınca sokağa çıkma yasağı başlamadan gitmek zorundaydı. Ben

belki bir-iki meyhaneye daha uğrayabilir, bir-iki kadeh daha içebilir, sonra da yalnız, yapayalnız, pijamamı giyip dişimi fırçalayıp iki satır kitap okuyup ışığı söndürüp zıbarmak üzere baba evine dönebilirdim.

Onlar bizden önce kalkmışlardı. Bir yazar, şimdi başka bir ülkede, sekiz yıldır yurdundan ayrı bırakılmış yaşayan bir yazar dostum yanıma geldi. O masadaydı demin.

"Anacığım" dedi, "Bak burada bir kız var, seninle tanışmak istiyor..." (İyi ki de isim vermiyoruz ha!)

O kızdı işte. Benimle tanışmak istiyormuş.

Kem küm ettim. Bu durumda ne edilir ki?

"Görüşmek üzere" falan, dedim. Kız kaçtı gitti.

Ondan sonra da kafama dank etti: Ne adını sormuş, ne telefonunu, ne yolunu izini öğrenmiştim! Benim gibi eşek az bulunurdu, kız seni beğenmiş, araya adamlar koymuş, kalkmış tanışmaya gelmiş, sen ergenlik çağında ortamektep çocuğu gibi kızara bozara dangalakça laflar eder, iki cümleyi ağzında gevelersen kız da böyle çeker gider işte.

Toyluk var ya, kız beni çok beğenmiş de bana tutulmuş da benimle tanışmak istiyor... Biz de ne erkeğiz ama!

Onu tanımıyordum ki... Şair dostum, işte o öbür şair dostumun adını söyledi, "Onun iyi arkadaşıdır, telefon melefon ondan alabilirsin" dedi.

Üzerinde durmayacaktım, herhangi bir yaz akşamı herhangi bir otelin herhangi bir barında üç kere bakılmış, ayaküstü, âdet yerini bulsun diye tanışılmış bir kız olarak kalacaktı.

Aradan birkaç gün geçti. Taksim'in ortasında öbür arkadaşıma rastladım. Aklıma geldi, adını öğrenmiştim ya, telefonunu sordum. Yanında, cep defterindeymiş. Verdi.

Ertesi gün aradım.

* * * * *

Nereden bilecektim onu deli gibi sevdiğini, onun için içinde soğuk beyaz şaraplar ve fesleğen ve sardunya saksıları ve gövdelerinin olanca azgınlığı ve tutkunluğu ve tutukluğu dolu şiirler yazıp durduğunu? Çok zeki çocuktu, şıp diye anlamıştı neden telefonunu

istediğimi, sonunda ne olacağını, gıkını çıkarmadan açıp defterini söylemişti, o küçücük anda çektiği acının dudağının kenarında kısacık bir gülücük suretinde bile belirmesine izin vermeden.

Aradım. Birlikte soğuk beyaz şaraplar içtik, yemekler yedik, saat geçti, evine bıraktık, kapıda geleneksel "bir kahve içmeye yukarı gelir misin?" oyunu oynandı, geldik, kahve yapıldı, içildi, üzerine biraz daha içki içildi, balkona çıkıldı, evin ne kadar güzel, manzaranın ne kadar görkemli olduğundan dem vuruldu, yaz akşamı ya hafiften rüzgar çıkmaz mı, çıkar elbet, üzerinde incecik entari var üşümüyor musun donacaksın dur bakayım bak tüylerin diken diken olmuş numaraları yapılıp kolu bacağı okşandı... Hep aynı hikâye işte...

Sonra çekine çekine ufacıktan bir öpüldü. Sonra daha sıcak, daha tutkulu, daha yakın. Sonra daha kudurgan. Sonra saçı okşandı. Sonra bir daha öpüldü. Sonra ileri gidildi. Sonra balkondan odaya dönüldü. Sonra daha da ileri gidildi. Hep aynı hikâye.

* * * * *

Önceki gün bir fotoğrafçının sevgilisiymiş. O gece benim. Bir hafta sonra bir grafikçinin. Sonra bir düzeltmenin. Sonra bir ressamın. Sonra bir mimarın. Sonra kimbilir kimin?

* * * * *

Resim yapardı. Yaptığı resimler hiçbir şeye benzemezdi. Beğendiğimi söylemiştim, ne yani, beğenmedim diyecek halim yoktu ya. Beğenmediğimi anlamıştı. Ses etmemişti.

Sıkı İngilizce bilirdi. Çeviriler yapardı. Bunlar da üç yüz beş yüz satan dergilerde kimseciklerin okumadığı, çok yapay bir dille yapılmış tatsız tuzsuz şeylerdi. Bol okurdu. Bakın bunu iyi biliyordu işte. Çok ve çeşitli okurdu. Evi kitap, resim, çiçek ve tabak çanak doluydu. Hani o pencereleri tığ işi dantelli, büfesi Kuledibi'nden alınmış Art Nouveau, iskemlesi de öyle, masası çatlak mermerli, mutfağı kuzineli, kitapları hepsini yakından tanıdığı, belki de kimisiyle yatıp kalktığı yazarlarından imzalı, karyolası pirinç, yastığı yüksek aydın genç kadın evlerinden biri. İskemlenin altında yedek çanta, ayakkabı çiftleri kapıya yakın yalnız, ve mahzun genç kız cesetleri gibi yatıyor, lavabonun içinde yıkanmamış tabaklar, kenarları dudak boyalı içki bardakları, ekmek kırıntıları, çöp tenekesinde kaçık bir çorap teki, buruşturulup atılmış bir sevgili.

Evine bir salı gece girdim, bir cuma sabahı çıktım. Sonra birkaç kere daha buluştuk. Sonra da birden bire, görünür hiçbir neden yok,

benden ayrıldı. Çok üzülmüştüm. Üzülen bir sürü erkekten biri olduğumu bilmiyordum, seziyor gibiydim ama. Eh, haftasına da bir başkası üzülecekti!

O, benden de çok üzülmüştü. Her seferinde, hepimizden çok...

* * * * *

Sırtı çok güzeldi. Bacakları güzel değildi. Elleri ayaklan pek güzel sayılmazdı ama, söylemesi ayıp, bedeninin başka bölümleri... Yatak odasında kocaman, kenarları işlemeli bir aynası vardı. Oradan sevişirken seyretmeyi severdi. Gözlerini kısar, dalar giderdi. Bundan zevk aldığını sanıyordum. Acı çektiğini nereden bilebilirdim? Çektiği acının belgesini çıkartmak, suretini görmek; aynadaki ikinci bir kadını kendi yerine koyup sırtındaki bütün acıları ona yüklemek niyetiyle belki de...

Sayısını hatırlamadığı kadar çocuk düşürmüş, çocuk aldırmıştı. Abartıyorum, elbette o kadar değil, ama o kadar gibi geliyordu ona. Belki bunun için birleşmekten kaçınır, kendi acısını kendi kendine yaşayıp, erkeğin de kendi başının çaresine bakmasını isterdi. İkinci gece sıkılmıştım daha, bu ne biçim iş, bu ne rezaletti canım? Bu ne biçim kadındı?

Anlayamazdım o sıralar. Daha başka kadınları da anlayamadığım gibi. Gebe kalmaktan korktuğunu sanmıştım, oysa benden nefret ediyordu. Benden değil, kendini tutamayıp yattığı bütün erkeklerden. Eşcinsel değildi, olamazdı, mecburdu erkeklere. Çözemiyordu. Sonra da oturup ağlıyordu, yok, iki-üç damla gözyaşından fazlasına da izin vermiyordu.

Çenemi pek beğendiğini söyler dururdu. Belki de her erkekte ayrı bir parça beğeniyor, ayrı bir şey seviyordu, birinin çenesi, ötekinin elleri, bir diğerinin gözleri, bir başkasının sırt kasları, olamaz mı, birisinin kolları, birisinin şiirleri, birisinin yazıları, birisinin cıgarayı tutma edası, şunun ayakkabısını bağlaması, bunun elinde şişe, ekmek ve papatyalarla kapıdan içeri girmesi.

Bu mozayiğin hiçbir parçasını yerli yerine koyup onu günün birinde bütün bir erkeğe tamamlayamayacak. Böyle bir şansı yok. Neden ağlıyor sanıyorsunuz siz? Hiçbir erkekle uzun süre birlikte olamaz, hiçbir erkeğe bağlanamaz, sadık kalamaz, sevemez, istese de yapamaz bunu.

* * * * *

Aradan birkaç ay geçmişti. Bir gün, aklıma düştü. Telefon ettim.

"Çok yalnız ve mutsuzum" dedim, "sana ihtiyacım var."

"Ben de hiç de kalabalık ve mutlu değilim" dedi, "ama sana ihtiyacım yok."

Ağzımın payını verdi.

* * * * *

Yoo, ölmedi yaşıyor. Bir ara evlendi bile. Çocuğu da var! Sonra ayrıldı. Başka ne yapacaktı ki? Şimdilerde yaşı azıcık ilerlemiş olmalı, kırk beş var mıdır? Ara sıra meyhanelerde uzaktan uzağa görürdüm, gözleri gene menekşe, kırışıklar boynuna doğru ağır ve alçak adımlarla yürüseler bile gözler değişmiyor.

Yıllar geçtikçe benim de kafamda kadınlar birbirine karışıyor. Hacıdakis'i seninle mi dinlerdik? On beş akşam duasını, şu piyano ve kontrbas parçalarını, yoksa başka bir kadın mıydı o? Çin yemeklerini seven sen miydin? O zamanın modası, "Eve" cıgarası içen hanginizdi peki?

Biliyor musun, çenem eskisi kadar fiyakalı değil belki, ne de olsa benim de yaşım ilerliyor, bende iki de kitabın var, seni seven bir adamın, adamlardan birinin sana imzalamış olduğu iki de kitabın var, o esintili yaz gecesi, o çok eski, çok büyük evin balkonunda seni korka korka öptüğüm sıra (içinden, kimbilir, ne salak herif bu demişsindir) üzerimde olan haki gömlek, Frenk işi pantolon, Kızılderili usulü mokasen ayakkabılarım çoktan paramparça oldu, ama seni unutmadım.

Dünyanın en mutsuz ve gözleri en menekşe kadını, sana mutluluk dilemiyorum, mutlu olman söz konusu değil çünkü... Sana ne dilesem bilmem ki... İyilik elbet, daha az erkek, daha az acı, daha az gözyaşı damlası... Riços okurken aklıma geldin. İşte bak.

Daha az acı... Senin için söz konusu olabilecek iyilik bu. Bu kadar. Ne yazık ki.

ADI CAROLINE

Kadının adı vardı. Caroline'dı adı. Gerçekten Caroline.

Tabii siz bunu Karolin değil, Kerolayn okuyunuz. Kanadalıydı. Ama bir ayağı İngiltere'deydi, anne tarafından "müteveffa" Lord Rowlands'ın torunu oluyordu, daha doğrusu üvey torunu, ninesi galiba dedesi ölünce Sir Alan Rowlands'la evlenmiş de, adamcağızın sonradan Kraliçe Elizabeth "marifetiyle" Lord'luğu gelmiş... Lord Rowlands öleli birkaç yıl oluyordu Caroline'ı tanıdığımda, Lady Rowlands, o Lord Mountbatten'ın karısı Edwina'ya benzeyen tavan süpürgesi, ya da kenef ibriği misali ihtiyar kadın Londra'da Holland Park ile Chelsea arasında bir yerlerde bir "malikânede" otururdu, galiba South Kensington taraflarında...

(Hangi yaşlı İngiliz kadın sanki Vanessa'ya benziyor; Baba Nazım'ın tabiriyle beygir dişlidir bunların çoğunluğu, örtüsü çiçekli geniş koltuklarında akşam çayı içip dedikodu yaparlar, Maggie'nin oğlu bir kızla görülmüş, metroda yeni bir sapık katil türemiş diyorlar, kraliçenin geçen gün Ascot'ta giydiği organzenin rüküşlüğünü farkettiniz mi gibilerden...)

* * * * *

Şimdi tam hatırlamıyorum, ya 1974, ya 1977, Taksim'de Drugstore var. Bugün de var da, bugünkü o günkünün karikatürü olabilir ancak; bugün geceleri geç hareketlenen, müşterisi bol bıyıklı, kadınları geniş kalçalı, boyalı saçlı, şangır şungur bilezikli bir bitirim yatağı. O yıllarda yeni açılmıştı, gerçek anlamıyla bir Drugstore'du, kimbilir kim akıl etmiş, para yatırmış, bu sefil ülkede Batılı anlamıyla bir Drugstore'un tutabileceğini, yürüyebileceğini sanmak gafletine kapılmıştı. Yürümedi. Gerçekten bir Drugstore'du, galiba eczanesi bile vardı üstelik, cıgara, incik boncuk, tişört, bluz, etek, kazak mazak satılırdı bir köşesinde, bir yanı gazete, dergi, kitap bölümü, üst katta bayağı temiz, azıcık pahalı ama yemekleri enfes lokantası, altta barı... Şimdi kebapçıya mı dönüştü nedir, yıllardır uğramadım, uğramaya da niyetim yok. Orada artık uğramamamı gerektirecek kadar çok anım var. Hem acı, hem tatlı. Bir sürü anı, kimbilir kaç akşamın, kaç gecenin, kaç sabaha karşının birikmiş hüzünleri...

Evet, 1974 olmalı. Ya da hemen 1975 başları. Ali Rıza Binboğa o sıralar ortalığı birbirine katıyor da, Tekel'in yeni çıkardığı iyi votkaya kendi aramızda Ali Rıza tabir ediyoruz, barmenden öyle istiyoruz, "bir

buzlu, âz limonlu Ali Rıza çek..."

Dönem tam azgınlık dönemimiz, serde gençlik de var, akşam beş sularında Papirüs'te (eski Papirüs'te) viskiyle ya da cin tonikle başlardık, viski pahalıydı, o zamanın parasıyla$_t$ yirmi lira mı ne, genellikle cin tonik olurdu, saat dokuz sıralarında Balıkpazarı'na Lefter'e gidilir (İki yıl önce Atina'da gördüm Lefter'in, Eleftherios olduğunu yeni öğrenmiştim, buralarda kısaca Lefter deniyordu, ölüm döşeğindeydi, kızı çaresiz kalmıştı, laternacı kambur çoktan toprak olmuştu, garson Tanaş da, asıl adı Thanassis, sirozdu 1974'te, bir gece kamburun vasiyeti üzerine içmiş içmiş yanımıza da bir şişe büyük rakı almış, Arnavutköy tepelerinde Rum Ortodoks Mezarlığı'na gitmiş, kamburun mezarına rakı dökmüş, sonra dönüp içmeye devam etmiştik, ne o günler geri gelir ne de o insanlar), Lefter'de rakı ve balık üzerine çalışılır, oradan çıkıp geceyarısı dolaylarında Drugstore'a düşülürdü...

(Sonrası, sıfır ikiye doğru Steak House ve Osman'ın her türlü içkiyi birbirine katıp hazırladığı "dinamit" tabir edilen, iki tane yuvarlayınca insana feleğini şaşırtan kokteyli, daha sonrası Club 12, daha daha sonrası Gel Club, Seyfi'nin barı, iki buçuk liraya bilgi yarışmaları, bu sefer işkembe çorbası, mantı, kurufasulya derken gene ama bu kez votka... Oradan sabahın sekiz buçuğunda Boğaziçi Üniversitesi, Prof.Dr. Vakur Versan'm kamu yönetimi semineri!...

Bir keresinde dersi bu fakir anlatıyor, kürsüye çıktı, kitaplarını, kâğıtlarını, notlarını açtı, ağzından ıngh diye bir ses çıkabildi ve ossaat oracığa yığıldı kaldı! Evet evet, 1974.

İyi de bütün bunların Caroline ile ne ilgisi var?

* * * * *

Kalabalık olurdu. 1974 yılının serseri takımı, fakir, Ceset Engin tabir edilen Engin Köprücü, o zamanlar Anavatan Partisi bulunmadığı, Turgut Özal sıradan bir elektrik mühendisi ve planlamacı olduğu için daha bu işlere bulaşmamış Ege Ernart, İstanbul Radyosu'ndan bir müdür, Ercüment Enişte, Karanlık Cengiz (Yalvaç), kimi zaman Arnavutköy Kız Koleji'nin bombalarından Zeynep ile Neşe, bir ara Hilmi Yavuz uğruyor da iki kadeh atıp kalkıyor, bir ara Elgiz Pamir, Kanada'dan yeni dönmüş Ferhan (Şensoy)... Bunadık mı, Ferhan'ın dönüşü 1975 yazıdır... O vakit Caroline'ın gelişi nereye denk düşüyor? 1975/1976 kışına muhakkak!

Girişe yakın bir bölmede oturuyordu. Tuhaf şey, "esas kız" ile de aynı

bölmede, aynı masada tanışacaktım bir süre sonra, esas kız hani şu otuz dört yaşında ölen sevgilim, Ziynet'in arkadaşı, daha önce de Betül'ün. O henüz ortalıkta yoktu. Yumuşak bir kış geçiyordu, içkiler ucuz, Ecevit umut verici, memleket nefes alabiliyor daha, altı yıllık uzatmalı üniversite bitmek üzere, "istikbal" aydınlık gibi görünüyordu...

Uzun boyluydu. Uzun, düz saçları vardı. Uzun bacakları, uzun kolları, damarlarını belli eden akça pakça İngiliz derisi... Boyanmamıştı. Boyanmıyordu, geri kalmış bir ülkenin hazımsız kadını değildi ki o, İngiliz asıllı Kanada'lıydı. Bir yıl boyunca onu hiç boyalı göremeyecektim.

Kadın diyorum ya, gençti, o sıralar yirmi yaşlarında. Başka bir açıdan da, kadın olmasına kadın tabii. Şimdiye kadar neler yaptın diye sormuştum da bir keresinde, "screwing around Europe" gibilerden bir cevap vermişti bana, Avrupa'da "düzüşerek" dolaştım anlamına da geliyordu biraz. Ağzım bir karış açık kalmıştı.

Soylu bir burnu vardı, biraz gaga, biraz kemerli, kişiliği olan bir burun. Elleri ve ayaklan, boyasız, ama bakımsız değil, üstelik Batı kadınlarının yüzde doksan dokuzunda olduğu gibi çirkin hiç değil.

Tanıştıran arkadaşım kulağıma eğilmiş,

"Kaçırma abi", demişti, "muamelesi çok iyidir!"

Siz kendi aranızda ne dersiniz bilmem, erkekler genellikle hor gördükleri, önemsemedikleri, ama yatıp da kalktıkları kadınlar için kullanırlar bu deyimi. Bir de düpedüz genelev orospuları için. Eskiden Abanoz Sokağı'nda, şimdilerde Zürafa Sokağı'nda çokça işitilen bir cümledir, kapılarda yalana yalana bekleşen sefil takımı birbirine sorar, muamelesi nasıldır? Yedi numaradaki Aysel'in muamelesi iyidir, Leyla yaramaz, Sevtap eh şöyle böyle, sen gene Rüya'dan şaşma arkadaş!

Belli ki hor görüyordu. Kadının onun için en küçük bir değeri yoktu, bir ara yatıp kalkmışlardı, sonra onu kullanılmış bir keten mendil, içinde iki üç tek kalmış bir cıgara paketi, okunup bir kenara fırlatılmış eski bir kitap gibi arkadaşına devrediyordu.

Oysa Caroline müthiş bir kızdı. Soyludan da öte, kafası çalışan, kültürü mücessem, aklıbaşında, vücudu muhkem, sözü sohbeti yerinde, velhasıl herbir şeyi bir tamam...

Eşeğe bakın siz!

* * * * *

Barda bulunan herkes o akşam ona sıradan bir "gâvur karısı" diye bakıyordu sanırım. Helga'lardan biri daha. Öyle ya, bunların adı hep Helga'dır ya da Monica! Genellikle "Alaman" olurlar bunlar, boyalı "refiklerimizde" boy boy resimleri çıkar, popolarında el kadar don, göğüs göbek meydanda, hepsi de palabıyıklı, yakası bağrı açık kerestelere pek bayıldıklarını beyan ederler, "raki, shish kebab, Topkapi, bir de Türk erkekleri"... Bizim ayılar da bütün bunları ciddiye alıp kızcağızları dağa kaldırırlar sonra, bilseler kendilerinden nasıl korktuklarını, nasıl aşağılamayla karışık dudak büktüklerini (Bir turist kız bana ne dedi biliyor musunuz laf aramızda, "Türk erkekleri kendilerini bir matah sanıyorlar ama aslında hiçbir şey bildikleri yok, sanırım basınınız çok abartıyor bu işleri, Türk erkeklerinin reklamı çok yapılıyor ama 'mal iddia edilen kalitede değil'" dedi, ya...)

O dumanlı kafayla zaten içeri Bette Davis, Greta Garbo, Bedia Muvahhit ya da Safiye Ayla girse Helga görünecek! Görenler de zonta maganda takımı değil, basbayağı okur yazar, meslek sahibi, akşam barlarının müdavim takımı...

Kız tanıştığımıza gerçekten çok memnun olmuştu. İki üç saattir kıçına başına yiyecek gibi bakan bizim hergelelerden basbayağı ürkmüştü. Gizliden gizliye hoşuna da gitmiyor değildi belki ama, insan kalkar gelir de iki laf eder, değil mi, nerdeee, bizim takımın iki satır gâvurcayı bir araya getirebildiği görülmüş şey mi? Fakir, eh, övünmek gibi olmasın Frenkçe ile İngilizce'ye bihakkın vakıf, üstelik o yıllarda daha Rumca'yı sökmese bile çat pat Alamanca, İtalyanca'sı var, koyu bir sohbete giriştik.

(Hani derler ya, Batı kadınları karşısında güzel çirkin, yakışıklı tipsiz hiç önemli değildir, yeter ki otur iki satır konuş, "işi bağlarsın", yüzde yüz doğru değilse de içinde hayli gerçek payı vardır, üstelik yad ellerde sınaması, doğrulaması, sağlaması da yapılmıştır bunun!)

Yalnızdı. Yalnızlığa aldırmıyordu ama arada böyle oturup konuşacak arkadaş da aramıyor değildi elbette. Çok uzun söyleştik, Londra'dan, Paris'ten, Montreal'den, İstanbul'dan.

* * * * *

İyi yetiştirilmiş bir kızdı. Kendi ifadesine göre, daha sekiz-dokuz yaşlarında, annesi evin sağına soluna Kırmızı Şapkalı Kız misali kitaplar serpiştirirmiş, bulsun da sevinsin, okusun diye... Kitaplar da öyle çarçur değil ha, Gerald Durrell, Tolkien, Priestley, Stevenson,

çocukluktan genç kızlığa geçen Caroline'a pekâlâ bir şeyler verebilecek kitaplar... Hatta, kitabın birinci cildini oturma odasına, ikinci cildini mutfağa, üçüncü cildini af buyurun aptesaneye koyduğu da olurmuş!

Okullar bittikten sonra Caroline dünyayı tanımaya çıkmıştı. Dünyayı tanımak demek, Batılı bir genç kız için sağı solu görmek, o ülkenin yazarmı çizerini incelemek, müzelerini gezmek, kahvelerinde oturmak, sinemalarına tiyatrolarına, operalarına, konserlerine, sergilerine gitmek demekse, elbette oranın erkekleriyle de yatıp kalkmak demek! "Screwing around Europe" derken bunu da söylemek istiyordu. Elhak, tanımadığı ülke de kalmamıştı!

Ama hiçbir ülkede hiçbir erkeğe, iki-üç kere yatıp kalktıktan sonra benimle evlen diye de tutturmamıştı! Bunların gelgeç işler olduğunu erkeklerden daha iyi biliyor, onlarla sevişiyor, daha da önemlisi, konuşuyordu. Onları tanıyordu, onların dünyaya nasıl baktıklarını, neler okuduklarını, neler bildiklerini, neler düşündüklerini "irdeliyordu". (Şu "irdelemek" lafını da hiç sevmem ya, neyse, Osmanlıcasım unuttum, hatırlasam onu kullanacağım). İşin garibi, tam tersi oluyordu bunun, iki-üç kere seviştikten sonra evlen benimle diye tutturan genellikle erkeklerdi...

Uzun zaman oturduk. Bir içki daha, bir içki daha söyledik, kalktık, bir yerlerde yemek yedik. Sonra onu evine bıraktım.

İşe bakın, gene tanıdık birinin yanında kalıyordu, daha doğrusu onun anasının babasının; arkadaşımın bir de kızkardeşi vardı, kıza İngilizce dersi veriyordu, karşılık olarak da evde yatıp kalkıyor, yiyip içiyordu. Arkadaşım iyi çocuktu da biraz ebleh, biraz kafasızdı. ("Dull" diyordu Caroline, en yakışan çeviri "sığ" olmalı). Kıza pek asılmıştı, kız da ona burun kıvırmıştı, sonra da arkadaşım sağda solda kızla yattığını söyleyip durur olmuştu: "Seferim var abi!"

Eh, bu da hor görülen, küçümsenen, ciddiye alınmayan, ama kıçı başı da yerinde olduğu için kendisiyle yatılıp kalkıldığının da mutlaka dosta düşmana borazan çalarak ilan edilmesi gereken "kötü kadınlar" için erkekler arasında pek yaygın kullanılan bir deyimdi. "Seferim var", yani onu becerdim.

Zavallı kızcağız nasıl bir ülkeye düştüğünün daha farkında değildi!

* * * * *

Tabii ben de hemencecik evine bırakmadım canım, artık o kadar sahtekârlığımı hoşgörünüz, aklımı takmıştım bir kere, ne yapılıp edilip

yatılacaktı. Ama ona şiddetli bir saygı da duymuştum, güzel kız, üstelik kafası çalışıyor, eh oturup birkaç saat tiyatrodan, edebiyattan söz ediyorsun, bre sefil Ardıç kuşu, Tanrı'dan daha ne istiyorsun, belanı mı?

Gidecek yer yoktu. Gidecek yer vardı da cepte beş para yoktu. Caroline öyle bizim alaturka tazelerden değildi elbette, hani şu insanı önce bir "drink"e, oradan yemeğe, oradan yemek üstü "drink'ine", oradan dansa, oradan işkembe çorbasına götürttüren, üstelik o gece kapıda ayrılık "busesi" bile vermeyip ikinci buluşmayı da domuzuna taa ertesi hafta sonuna atan, üstüne üstlük ikinci buluşmada da ayaküstü yanağını öptürüp, belki işte memesini mi poposunu mu neresini sıktıracaksa sıktırıp, yatmak için adamın anasından emdiği sütü burnundan getiren, kadınlara kızlara baktığına bakacağına pişman edip "anasını satayım, keşke eşcinsel olsaydım" dedirten takımından değildi...

Batılı bir kadındı bir kere. Yatacaksa yatacaktı. Canı istiyorsa, erkeği de gözü tutmuşsa, çenesine burnuna pazusuna bilmemnesine demiyorum, kafasına, oturmasına kalkmasına karşı iyi kötü bir güven duygusu uyanmışsa içinde, yatacaktı. Bunda utanılacak, sıkılınacak, numarası yapılacak, nazlanılacak, "koklatılıp da verilmeyecek" hiçbir şey yoktu ki, "gâvur karısıydı" o bir kere, erkeklere güvence, sınıf değiştirme amacıyla yaklaşmıyor, aklı keserse, beğenirse yaklaşıyordu.

Bizim kadınlarımızın da hakkını yemeyelim, onun ülkesinde, evleneceği gece sırtına indirilen yumruklarla ağzı teneke teneke içtiği rakıdan leş gibi kokan, iki rekât namazını da kılıp kızın iman tahtasına çöküveren, ertesi sabah kanlı yatak çarşafını marifet bir bokmuş gibi anasına verip pencereye astırtan ayılar beklemiyordu ki Caroline'ı...

Günün birinde ülkesine dönüp belki evlenecekti, evleneceği adamla daha önce yüzlerce kere yatıp kalkmış olacaktı, bir ara, hem de ilk günlerde, belki de ilk akşam, "biliyor musun ben bir sürü erkekle yattım" diyecekti, adam da "iyi yaptın, kendi bileceğin iş sevgilim" diyecekti, o kadar!

(Şimdilerde belki de evlenmiştir, belki boy boy bir sürü kız oğlan çocuğu var, görmeyeli on dört yıl kadar oluyor, İsa selamet versin!)

Bir parka gittik. Gecenin hayli ileri bir vaktiydi.

Hayır efendim, "duhul vaki olmadı". Uzun uzun öpüştük, koklaştık. Birbirimizin ellerini okşadık, saçlarını, yanağını. Yeterdi o akşamlık. Onun İngilizce dersi vermekten öte bir görevi, benim üniversiteyi

bitirmeye çalışmaktan öte bir meşgalem yoktu. Önümüzde bol bol vaktimiz vardı.

* * * * *

Dedim ya, gecenin ileri bir saatiydi, etrafta çalılıkları aralayıp kan çanağı gözlerle sizi seyreden hayvanlardan eser yoktu. 1969 yılında "kızımı" alıp gezmeye gittiğim Yıldız Parkı'nda, üstelik öpüşüp koklaşmadığımız, uslu uslu oturduğumuz sıranın ardındaki çalılıkları eliyle aralayıp "Siz işinize bakın kardeş" demekten de utanmayacak hayvanlar o saatte oralarda bulunamazlardı.

* * * * *

Dost ahbap evlerinde buluştuk. Ben o sıra anamın evinde yaşamak zorundaydım, öğrenci harçlığıyla hangi evi tutup döşeyecek halim vardı ki? Otele motele gidecek halim de yoktu, o zamanın parasıyla odasında yatmaktan iğrenilmeyecek bir otelin gecesi elli-altmış liraydı, paraya bakın siz! Arkadaşların evlerine gidiyorduk, komşulara görünmeden girilip çıkılmaya çalışılan evlerdi bunlar, sonra bu rezil, bu sefil toplumda dedikodu olurdu! Caroline bütün bunlara çok şaşıyor, çocuk gözlerini iri iri açarak soruyordu, bu ne biçim ülkeydi?

Ne biçim ülke olduğunu yeni yeni anlamaya başlamıştı, ama onun anladığı anda kaçıp gidebilmek gibi bir ayrıcalığı vardı, nitekim de öyle yaptı günün birinde.

Peki biz ne halt edecektik? Cebinde, üzeri Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kayıtlı kafa kâğıtları taşıyan bizler? O sıralar daha gazeteciliğe soyunmak aklımın köşesinden geçmiyordu ama, günün birinde birilerinden ve bir şeylerden fena halde hesap soracağımı, sormam gerektiğini, sormamın boynumun borcu olduğunu sezebiliyordum.

Her yazıda belirtmekten gizli bir zevk aldığım gibi, dedim ya, o zamanlar toydum, Caroline'ın da kıymetini bilemedim. Daha sonra, epey sonra, ustalarımdan birinin yazdığı gibi, "artık çocuk olmadığımız, çevremizde yağlı rujlu ağızların kupa onluları gibi parladığı" yıllarda, manyak orospular, kimseciklerin suratına tükürmediği, tepeden tırnağa aşağılık kompleksi kokan, üstelik bunu' da eline geçen her fırsatta kusa kusa bir hal olan çeşit çeşit yaratıklar arasında kaldığım vakit onu anlayacaktım, Caroline* * * * * m kim olduğunu, nasıl bir kadın olduğunu, neleri temsil ettiğini, neleri başardığını, neleri "çözümlediğini"... Gene ustamm yazdığı gibi "aile kızı doğduğuna bin pişman Allah'tan fahişeler", erkeğe yalnızca ve

yalnızca bir sınıf atlama aracı olarak bakan alçaklar, bana Caroline'ı çok aratacaklardı.

* * * * *

Yatakta alabildiğine özgürdü. Özgürlüğünde asla kendini küçük düşürecek bir şeyler yoktu, aklıbaşında, bilinçli, kafası çalışan, kültürlü ve üstelik tecrübeli bir kadındı, daha yirmi yaşında, içinden ne gelirse, aklına ne eserse onu yapıyordu, yaptığı işten de alabildiğine zevk alıyordu. Mükemmel tanımına çok yaklaşan bir genç kadındı, darısı tarlada saban süren, kocasından kötek yiyen, bulaşık yıkayan, boynuzlanan, insan yerine konmayan kadıncağızlarımızın başına.

İstediğini yapardı, erkeğe hiç yaşanmamış, hiç denenmemiş hazlar tattıran, erkeğe bir makine, katlanılması gereken bir araç, Tanrı'nın insanı mecbur ettiği bir "millet değil illet" gözüyle bakmayan kadındı. Daha da yirmi yaşındaydı üstelik.

Onunla sevişirken, iki insanın sözün gerçek anlamıyla "birleştiğini", o çok kısa, birkaç saniye, pek pek birkaç dakika süren an boyunca gerçekten birleşip bir bütün, tek bir insan, tek parça olduğunu duyabiliyordum. Tavsiye ederim!

Buydu işte, aşk da, sevgi de, beraberlik de, dostluk da, arkadaşlık da buydu.

* * * * *

Sonraları bir şair dostumun evinde buluşur olduk. Dostum da eşinden yeni ayrılmıştı, üstelik başında iki de küçük çocuk, başka bir kadını seviyordu, kadının da kocasından ayrılmasını bekliyordu, birkaç ay, belki bir yıl kadar kendi başına bir ev tutmuştu, ertesi yıl evlendiler, on beş küsur yıldır da yuvarlanıp gidiyorlar işte. Onun evinde buluşurduk. Cihangir'de. Cihangir "serbest muhitti" ya, hiç olmasa buralarda kim geliyor kim gidiyor diye pencereye attıkları işlemeli yastıklardan sarkıp sarkıp ortalığı "kritik" eden mahalle karıları yoktu, gene de kapıcıya görünmemeye çalışıyorduk, ne olur ne olmaz, semt Cihangir ama kapıcı Sivas'ın Hafik kazasından! (Pek yakında kapıcı karıları üzerine de bir yazı yazmayı düşündüğümü müjdelerim ey muhterem kariyun-u kiram, yok, yanlış anlamayın, o tarz değil...)

Caroline her seferinde şair dostuma teşekkür ediyordu. Bu kadar ince bir kızdı işte.

* * * * *

Bana sorular sorardı. Kadınlarınız neden bu kadar çok boyanıyor? Sokaklarınız neden bu kadar pis? İnsanlarınız neden bu kadar paspal? Neden bu şehirde yorulduğun zaman oturup soluklanacak doğru dürüst kahvehaneler yok? Neden erkekleriniz kadın gördükleri zaman yiyecek gibi bakıyorlar? Neden toplu taşıma araçlarına binmeye çalışırken birbirinizi itip kakıyorsunuz? Neden eski, güzelim binalarımızı yıkıp yerine çirkin çirkin şeyler yapıyorsunuz? Neden yaşamayı bilmiyor, doğru dürüst yaşamayı beceremiyorsunuz? Dünyayla alıp veremediğiniz nedir? Bu iliklerinize işlemiş öfkeniz, bu birbirinizi yeme hastalığınız nereden ileri geliyor?

İnce kızdı, yıl da 1975 dolayları, bugün gelip İstanbul'u gezseydi daha başka neler soracaktı acaba? Kibarlık etmiş, neden elli küsur milyonluk bir ülkede yalnızca beş bin kişi kitap okuyor, neden genleriniz yüzyıllarca bulgurla beslenmeye alışıp birbirinden çirkin insanlar doğuruyor diye sormamıştı.

Tuhaf şey, Caroline da esrar içen takımındandı. Yanında bulundurmuyordu, tutkunu değildi ama, buldu mu da geri çevirmiyordu. İçkiye pek dayanıklı değildi, karanlıktan korkar, sevişirken ille de yüzümü görmek isterdi, ama fosur fosur da cıgarayı sarardı kimi zaman. Yasaklamıştım, bu pisliğin benim yanımda içilmesine dayanamıyordum, ben yokken ne halt edecekse etsindi ama benim yanımda... Olamazdı!

Çevremde bunca kişinin çirkin hırıltılarla bu sevimsiz dumanı içine çekip "off abi, bir kafa yapıyor yaa, bir tribe girdim dün akşam, bir tribe girdim" tantanasından, "good trip", "bad trip" saçmalıklarından bıkmıştım. Maşallah "takılmayan" da yoktu bu rezilliğe ha! Bir sürü laf öğrenmiştim, Afgan malı, torbacı, kubar, plaka, çarşaf, zıvana, tek kâğıtlı, çift kâğıtlı, gogo, falan filan belleğime kaydediyordum, ileride büyüyünce yazar olacaktım ya, gün gelir lazım olurdu, belki bir romanda, bir öyküde kullanırdım... Hayatta her şeyi bilmek gerekirdi!

Bunlar içip içip bu mereti, olmadık şeyler görüyorlardı. Bir keresinde bir kız (ismi saklı) bana, "Mustafa Kemal'i gördüm", demişti, "asker kaputuna sarılmış, aynı hani Kocatepe'deki gibi, karşımdaki koltukta oturuyor!"

Oysa ben her dakika görüyordum Mustafa Kemal'i, onu görmek, daha başka şeyleri de görmek için "aracıya tefeciye" ne gerek vardı anlayamıyordum, sık sık Pera Palace'm barına gidip 1918 yılının o soğuk yağmurlu ekim ayına dönüyor, Suriye cephesinden yeni gelmiş Mustafa Kemal'le, çizmeleri pırıl pırıl domuz cilalı işgal zabitanıyla sohbet etmiyor muydum, vah zavallılar, benim doğal düzeyime ancak

esrar mesrar çekince varabiliyorlardı!

(Ertesi kış, Galata Kulesi'nin tepesindeki gece kulübüne bir cazbant geldi. Büyücünün Oğlu, Witchdoctor's Son namıyla maruf zenci bir hergele var toplulukta, başta davul olmak üzere, kontrbas, tumba, trompet, saksofon her bir şey çalıyor namussuz, takımın hepsi de "çekiyor" tabii, akşamları gider gider dinlerdik, daha o zamanlar caz muhabbeti bugünkü kadar yaygın değildi İstanbul'da.

Bir seferinde sordum, "Sen de bu mereti içiyor musun?"

"Yoo", dedi, "ama yanımda bulundururum."

"Neden?" dedim.

Arkadaşlarını gösterdi. "Bunlara veriyorum", dedi, "çekince ancak benimle aynı dalga boyuna gelebiliyorlar! Ben, bildiğin viski üzerine çalışırım."

İşte bu.

Yanımda içmesini yasaklamıştım ya, dayanamadı, bir ara bensiz Anadolu'ya gitmişti, Kapadokya bölgesini gezmeye, Ankara'da bir rehber çocukla tanışmış, daha doğrusu bir turizm acentasına gitmiş de rehber ister misiniz demişler, o da isterim demiş, İngilizce bilen tıfıl bir oğlan katmışlar yanına, oğlan da esrarkeş çıkmış mı sana?

Avanos'ta mı, Ürgüp'te mi, Nevşehir'de mi bir yerlerde gece otelde kalıyorlar, oğlan plakayı çıkarıp sarmaya koyulmuş, bunun da eski hastalığı depreşmiş, birlikte içmişler, sonrası... Sonrası malum, oğlanla yatmışlar tabii, Allah'ın emri!

"Ama seni aldatmadım" demişti.

"Nasıl yani?" demiştim. Bozulmuştum.

"Onunla sevişirken hep seni düşündüm", demişti, "Hem o dumanın etkisi, öyle olmasaydı yatacağım matacağım yoktu, ben seni seviyorum, bana ne elin adamından?"

"Eee?"

"Eee'si, onunla yattım yatmasına da, yatarken seni düşündüm, bu durumda seni aldatmış olmam ki küçük budala!"

Haklıydı. Haklı olduğunu anlamam için kadın denen yaratığı tanımam, yani bir on yıl kadar daha geçmesi gerekiyordu...

Tanımak da lafın gelişi tabii, şöyle bir üstün körü görmek pek pek, kadın beyninin gizli kıvrımlarına yüz doksan yaşına da gelse hangi âdemoğlu girebilmiş ki?

* * * * *

Günün birinde sıkıldı. Yeni bir ülkenin, yeni bir erkeğin zamanı gelmişti. İspanya'ya gitti. Madrid'de bir okulda İngilizce öğretmenliği uydurmuştu kendine. Havaalanında sarıldık öpüştük, uzatma dedim, hemen arkanı dön ve git, gereksiz duygusallıklar yaşamayalım, ne sen beni ömr-ü hayatın boyunca göreceksin, ne de ben seni. Ben seni unutmam da unutmasına, sen beni herhalde birkaç aya kadar siler atarsın.

Gözlerinden iki damla yaş süzüldü. Bunda da içtendi. İçten olduğundan emindim. Sonra, dediğim gibi, arkasını döndü ve uçağına gitti. Bir daha da onu görmedim.

Bir süre Madrid'den yazdı bana. Madrid'in ne de olsa uygar bir ülkede olduğunu, orada nefes aldığını, kendine geldiğini, yaşadığı o İstanbul karabasanından kurtulduğunu anlatıyordu. Bir de herif bulmuştu tabii, Alfonso mudur, Federico mudur, Gonzalez midir nedir, uzun boylu, karayağız bir herif.

Sonra Londra'ya, ninesinin, Lady Rowlands'ın yanına geçti, fazla da takılmadı, oradan Kanada'ya, Montreal'e döndü. Son mektuplarından birinde "gelecek belirsiz" diyordu.

Bir daha da haber alamadım.

Kimbilir şimdilerde neler yapıyor, nerelerdedir? Birkaç ay birlikte olabilmiştik. Dost olduk, arkadaş olduk, sevgili olduk, birlikte olduk, bir olduk. Daha ne?

Unutmadan bir anımı daha aktarayım: Bir ara o arkadaşımın evinden taşınmıştı, çocuğun babası buna mutfak arasında "tasallut" mu etmiş ne, çantasını toplayıp kaçmış, ünlü bir doktorun evine yerleşmişti, gene evin çocuklarına İngilizce dersi veriyor, bedavadan yatıp kalkıyor, bir de Kansaslı mı, Arkansaslı mı, Arizonalı mı arkadaşı vardı, kızın adı aklımdan çıkmış, birlikte gezip tozuyorduk. Bir gün, hane halkı uzaklarda tatilde, eve gittim. Bana salatalıklı sandviçler hazırladı, bildiğiniz hıyar, evet ya, bunun da sandviçi oluyor bunlarda, dilim dilim salatalık, tereyağı, sandviç ekmeği... Sonra seviştik. Tam hareketli yerinde hane halkı sökün etti, kızcağız yanlış hesaplamış.

Birinci kat balkonundan atladım, doktor durumu çakmış, eşine,

anasına, çocuklarına ayıp olmasm diye bahçeden dolaşmış bana merdiven bile getirip dayamıştı, fakir o telaş ve de heyecanla balkondan aşağı, üçüncü sınıf gülünçlü Fransız filmlerinde olduğu gibi aşağıda duran çamaşır teknesinin foşşş diye içine!

Yaa, hayatta bu da başımıza geldi, yatacak yerimiz yok vallahi, ilahi Caroline, sevgili Caroline, bak nereden nereye...

PİS KIZ

Hoş Memo'da da vardır, fakirin hayatında da...

Yahu bu erkek milletinin, "millet değil illetinin" bir başka görüşe göre, gül gibi kadını kızı bırakıp gidip nerede yelloz pasaklı varsa ona "takılmasının" sebeb-i hikmeti ne ola?

Hani ağacın dibinde oturur. Dapdaracık kara bluz, kara etek, kısa mı kısa, yandan yırtmaçlı... Bacaklar "mevzun", ağzmda pipo, tepesinde vızıldayan kara sinekler!... Saçlar da kömür karası, etek de, yüz göz de.

Menekşe Ana da pipo içer ama o bunun kadar pis değildir, bu, piskız. Tek kelime. Bir solukta söylenecek. Piskız. Pis kız değil.

O öyle ağacın dibinde yatar bütün gün, tepesinde de sinekler vızıldar. Az ileride, mağaranın içinde Kızılderili Bapçum zapazap suyu kazanını karıştırır. Zapazap suyunu içen bir pişman, içmeyen bin pişmandır, iki yudum alan duvarlara tırmanır, fil gibi Aşağılık Slobovya ayısını kolundan tutmasıyla fırlatıp dağlardan aşırtması bir olur. Aşağılık Slobovya, Amerika Birleşik Devletleri'nin sömürgelerinden, pardon, müttefiklerinden biridir, Aşağılık Slobovyalılar gırtlaklarına kadar kara gömülü yaşarlar da iki dilim ekmeğin arasına canlı dinozor kafası sıkıştırıp sandviç yaparlar hani... Köpekköy senatörü Sefa Vefa Oysever ile işadamı Samurkaş Aygırmotor uçağa atlayıp Aşağılık Slobovya'ya (yerlilerin lehçesinde Aşşağıhng Slo-bovyang) iş bitirmeye koşarlar, Slobovya toprakları satılıktır, on altı yüz bin milyar Slobovya lirasına, bu da resmi kurdan topu topu bir dolar seksen yedi sent eder!

Piskızın dibinde yattığı ağacın az ilerisinde Kızılderili Bapçum zapazap suyu karıştırır, az berisinde de, bir yamaçta, kumandan Vecihi Hürkuş, katır tepmesiyle hareket eden pırpırlı tayyaresine binmektedir.. Vecihi Hürkuş'un Birinci Dünya Savaşı'nda vurup düşürdüğü "Alâman" pilotu Feliks Fon Deliks'in Prusya miğferli, alnı delikli hayaleti de bulutların üzerinde sürekli onu izler...

Dağıttık gidiyoruz.

* * * * *

Bizim kız daha da pisti!

Yahu neden meylederiz bunlara?

Anaya tepki mi?

Anam temizlik delisiydi.

Eşim de öyle.

İşin kötüsü ben de öyleyim.

Belki de bundan. Belki de bütün çocukluğunu Arap sabunu, tahta kovası, fırça kokuları arasında yaşamış olmaktan. Günde üç öğün pırıl pırıl sulanıp yıkanan, sabunlu bezlerle silinen Malta taşlıklarının, tahta fırçasıyla gıcır gıcır ovulmaktan zemini kıymık kıymık kalkmış, mis gibi çam kokan oturma odalarının, tahtaboşların, günde beş vakit "şartlanan" aptesanenin, gasilhanenin dünyasından gelmiş olmaktan. Sakız gibi perdelerin, ütülü yatak çarşaflarının, kırlentlerin, nevresimlerin, çamaşır suyunu içe içe kolalı gömleğe dönmüş donların fanilaların, katlı mendillerin dünyasından. Koltukların kanapelerin üzerine eprimesin diye serilen örtülerin buruşmamasına özen gösterilen, bu yüzden insanın kıçının ucuyla ilişmeye bile korktuğu misafir odalarından. O ağır demir kapının hemen yanında, daha yeni ovulmuş taşlığa geçmeden iki üç sıra ayakkabılıkta yan yana, dizi dizi, pek de Osmanlıca sıralanmış hepsi boyalı pabuçların sıkıdüzeninden.

Bu anamın Osmanlı zagonu. Görmüş geçirmiş halk kadınıdır, bohça içlerinde lavantaya bürülüp saklanan hamam keseleriyle işlemeli bakır tasların türküsünü çağırır, bohçanın "müzehhep" kenarının değerini bilir. Eşim daha başka türlüydü, bir Prusyalı! "Alaman mektebinden" geliyor, hem okul hem ekol diyebilirsiniz buna, her şey temiz, tertipli, düzenli olacak! Masa üzerinde kalemler boy sırası, ulan bu benim masamın üzeri midir, Von Clausewitz'in piyade talimatnamesi mucibince saf bağlamış Kırk Sekizinci Uhlan Tümeni mi?

Belki az az bunlara tepki. Belki, nedense ille de gidip gidip ilgi duyacağımız kadında ya madonna ya orospu arayan budala saplantılarımızın dürtüsü. Bir kadın söz konusu olacaksa, ya temiz, tertipli, hanım evladı olacak, anamız, eşimiz gibi, ki bu alınıp nikâh edilir, ya da şatifiili, kirloş, paspal, rakı sohbeti kavi, yatağı saltanatlı, kahkahası billur... bu da dost tutulur!

Elbette bunlar aşırı uçlar. Genellikle insan bir aşırı uçtan diğerine, bir aşırı kadından ötekine geçiyor, yemediği tokat kalmamış tövbekâr komünistin namaz kılmaya durması gibi. Erkek de temiz kadından pasaklı kadına koşuyor.

Ortasını bulursanız ne mi olur?

Mutlu olursunuz, mutlu!

* * * * *

Cihangir taraflarında bir yerde otururdu.

Cihangir taraflarında bir yerde oturmazdı tabii, tanınmasın, anlaşılmasın diye ben onu aldım o semte yerleştiriverdim...

Dapdaracık bir merdivenle çıkılan üçüncü katta yaşardı.

Hayır, aslında bodrum katında!

Kapı dibinde yan yana, çoğu zaman üst üste ayakkabılar olurdu, bunlar dedemin 1950'deki minicik bahçeli, Malta taşlıklı, iki kat üç nohut oda bakla sofa evinin zagonunca değil, karmakarışık, boyasız, topuğu yenmiş, burnu yamulmuş, çoğunlukla tapon, eski moda "apartman" yükseği... Ev zaten koftidir, kıro müteahhit prodüksiyon, malzemesi eksik, ucuzun bayağısı, mat kesme taş döşeli giriş, alçaklığı yüksekliği yanlış ayarlanmış tekeş tükeş merdiven basamağı, trabzanı dökme demir de dökme demirin beceriksiz usta işi, duvar badanası kirli, uzun süredir ellenmemiş... Kapı tokmağı, içi yanardöner kırmızılı yeşilli minik minik, kaleidoskop dürbünü gibi parça parça birşeyler tıkıştırılmış, üzeri saydam... Kocaman bir numara... Üç numara.

Kapı alengirli çalınacak. Komşuyu uyandırmadan. Komşu tetiktedir, kim geliyor, kim gidiyor, yalnız oturan her kadının vazgeçilmez derdi. Olur mu ya, mahallenin namusu, apartmanın namusu, evin namusu, evin duvarlarının, kapılarının, pencerelerinin, rezelerinin, cıvatalarının namusu var. Kız eve erkek alırsa elektrik düğmesi buna üzülebilir, aplik çok kızar, anahtar deliği bozulur, su sayacı darılır, kapı zili alınır. Kızla yatmıyorsun, komşu Mualla Hanım'm kırlent yastık yüzünü kirletiyorsun, Şükûfe Hanım'ın paspasını, Abdürrezzak Bey'in terliklerini, Abüzittin Bey'in cıgara küllüğünü!

Kapıyı parolalı çalacaksın belki. Üç uzun. Ya da beş uzun. Sessizce açılacak, gelirken çok güç değil de giderken usturuplu çıkmak lazım, aşağıdan ses geliyor mu, girişte kimse var mı, öksürük aksırık tıksırık duyuluyor mu? Mualla Hanım Günaydın (gazetesi) almaya çıkıyor olabilir, Abdürrezzak Bey, Tan (gazetesi), ekmek, yoğurt, Maltepe almış bakkaldan dönüyordur kimbilir, Şükûfe'ye misafir gelmiştir de gitmek üzeredir kapı dibinde uzun uzun gene bekleriz ay vallahi bunu saymayız kardeş muhabbeti... Olamaz mı? Belki de Mualla düpedüz kapı dibinde seni bekliyor, gözünü deliğe uydurmuş, deliğin yanları

çarpıtan, yamultan merceğinden seni gözlüyor, çarpıklık mercekten mi Mualla'nın bulgur pilavıyla beslene beslene proteinsiz kalmış beyin hücrelerinde mi?

Eve girince öyle pencereye mencereye çıkmak yok, balkona uğramak yok, aralık perdeden kıçını başını göstermek yok, vah başıma kızın odasında yarı çıplak kıllı erkek sureti!

Formika masası vardı. Formika koltuk takımı. "Oturma grubu!" Oturunca insanın poposuna batan, boydan boya, önden arkaya sağdan sola soldan sağa kiriş tahtaları fena halde hissedilen minder cılızlığı... Çektin miydi yatak oluveriyor, içeriki odada kızkardeşi yatıyorsa sen buraya kıvrılacaksın, gecenin bir vaktinde yanına gelecek, tahtalar bir yerine bata bata, döneyim desen kafanı kolunu çarparsın. Nereye? Formika kanapenin üzerine laf olsun diye yerleştirilmiş biblolara, "kasetçalara", dandik markadır, hiçkimsenin duymadığı cinsten. Zili sabahın köründe sinir bozan, zili değil de Capon mucizesinin insanı en rahatsız eden frekansa ayarladığı bızbızı, elektrikli saate. Formika kanapenin üzerindeki tek rafta yan yana sıralanmış, üçü birbirine bitişik, biri kaymış eğik, bir yere yatmış göstermelik kitaplara: Vadim O Kadar Yeşildi Ki... Beyaz Zambaklar Ülkesinde... Ağla Sevgili Yurdum... Çöplük...

Bu evler dağınıktırlar." Yatak günlerce yapılmadan durur, içinden çorap teki (kaçık), bluz düğmesi, pijama altı, sabahlık cebinden düşmüş buruşuk Selpak, bornoz kuşağı, firkete, küpe klipsi çıkar. Yastık yüzü ortasına doğru kararmıştır, yerde içki bardaklarının yapışkan dip izleri halka halka, kenarlarında dudak boyası kalıntısı, öyle karmen kırmızısı, vermilyon, sedefli beyaz falan değil, en cartından çingene pembesi, (el ve ayak tırnakları da aynı renge boyanır, mükemmel erkek kaçırtan tonu!) halı yok, eski kilim var, üzeri iki parmak toz birikmiş, orta sayfasından dışa katlanmış gazete üç günlük...

Belki kıçı silgili kurşunkalem, yanında yarısı çözülmüş, üçte biri belki üşengeçlik belki tembellik belki cansıkmtısından, üçte biri de cahillikten çözülmemiş, yukarıdan aşağı sağdan sola kare bulmaca. Yanında terlik. Tepesi çiçekli olacak, lame! Lame terlik erkekler arasında orospu terliği tesmiye edilir, haberiniz ola! Topuğu da sivriceyse yandınız... Siz en iyisi piskız gibi olmayın, gidip hanım hanım Karakaş'tan hem de ucuza ağırbaşlı birşey alıp geçirin ayağınıza...

Sutyen elbise dolabının kapısına asılmış, çok şükür ortalıkta don görülmüyor, o nerede, o banyoda, küvetin üzerine uzatılmış iki kalasın

taşıdığı (iki sokak aşağıdaki marangoz İlhami Abi'ye rica minnet beleş yaptırılmıştır) içiçe "naylon" leğenlerden birinde... Nayloncu, nayloncu, kapıdan geçer, alacaksın da rengi ille kırmızı, pembe, mavi olacak... Buyur abla!

Muhtelif deodorant. Genellikle "parfümlü deodorant". Minik minik makyaj temizleme pamukları. Pamuğa bakmayın, o makyaj pek temizlenmez, yani o gece temizlenmez, sabaha bırakılır. Nereden estiyse bir de tıraş takımı! Üstelik beş adet yedek bıçağıyla! Köpük yok, sabunla idare edeceksin, "erkek arkadaşı" mı bırakmış, ya da geldikçe kullanırım diye zula etmiş önceden, yoksa piskız mı resmi evrakta "mahrem yer" tabir edilen bölgelerin temizlik işlerinde yararlanıyor?

* * * * *

Kasetçaların üzerinde önceki akşamdan kalmış domatesli makarna izleri bulabilirsiniz, yapışmış duruyor, mutfakta tas içinde tas içinde tas içinde tas üzerinde tencere üzerinde başka bir tencere de ' içinde (her "katta" üçer beşer) çatal kaşık bıçak, hem musluğun dibinde hem dışarıda. Ekmek kırıntıları, kuru yarım limon kabuğu, soğanlı bıçak, boş buz kalıbı, kalıntı Nescafe tozu...

Mutfakta ne işi varsa, kasetler... Zülfü, Selda, Theodorakis, Sezen, Gipsy Kings... olabilirdi, ama bu anlattığım on on beş yıl öncesinin işleri, o vakit bunlar değil, belki gene Sezen, bu arada Ali Rıza mı, daha başka kim, gene Zülfü mü, pek değişen şey yok mu...

Kendisi de kirliydi. Piskız n'olacak.

Ama iyi kızdı. İyi insandı.

Kestane gözleri vardı. Kaldırım kenarında el yakan cinsinden değil, kendi başına buyruk, kendi başına büyüyen, "olduğu" zaman da patır patır ağaçtan düşen vahşi at kestanesinden. Bu ne biçim benzetme? Kızda vahşi birşeyler yok değildi oysa, iki ayağının üzerine sağlam basan ender rastlanır takımındandı, ana baba evinden kopmuş, kızkardeşiyle birlikte burada yaşıyordu, eve gelip giden erkeğin haddi hesabı yok, sanmayın yatıyor da kalkıyor, hepsi arkadaş.

Gerçekten arkadaş. Evde her akşam rakı sofraları kuruluyor. Daha dün şen kahkahalar yükseliyorken evlerinden, alt katta Mualla, üst katta Şükûfe de çatır çatır çatlıyorlar. Bir keresinde bir koşu gidip karakola haber vermişler, polis çağırmışlar, nedir bu rezalet "kumser" bey, ele güne bakamaz olduk, mahallemizin yüz karası. İki adet "pulis" memuru damlıyor ossaat, ooo hoşgeldiniz, rakımız bol, siz şimdi

kavun-mavun, beyaz peynir-meyaz peynir getirmeyi de akıl etmemişsinizdir ama buyurun, kendinize birer iskemle bulun, fasulya pilakisi almaz mıydınız? Memurlar mest. Zurna gibi olup nöbetlerine dönüyorlar. Mualla ile Şükûfe büsbütün küplere biniyorlar.

Kalkık burunluydu. Elleri iri, şu rezil ojeyi sürmese! Göğüsleri varla yok arası. Neredeyse erkek göğsü, ya da oğlan çocuğu, ya da yeniyetme, kız çocukluğundan genç kızlığa geçmeye hazırlanan biri gibi. Göğüs yerine olağandışı büyüklükte iki meme ucu, dümdüz bir "arazide" yükselen iki yanardağ, karaya yakın koyu kahverengi, çok koyu kahverengi, umulmadık yerde karşına çıkıveriyorlar!

Başkaca yerini bilmem. Dedik ya, arkadaştık.

İt kopuk "grekoromen" der.

* * * * *

Hafiften solcuydu. Hiçbir zamanda hiçbir şart altında dünya görüşünün temellerini terketmeyecek kadar namuslu, hiçbir zaman hiçbir modaya uyup hiçbir partiye, örgüte, fraksiyona, bilmemneye katılmayacak kadar da bağımsız yürekli ve sağduyulu. Öyle yabancı dil mabancı dil bildiği yoktu, aylık, haftalık çıkan o hep birbirinin benzeri, kötü saman kâğıda, beceriksiz karikatürlü, sevimsiz resimli, yazıları yirmi yıldır hep kendini tekrarlayan dergilerden falan da alıp okumazdı, ama Nazım severdi, Ahmet Arif, eh bunlan herkes sever mi dediniz, ama Hasan Hüseyin sevmezdi "örneğin mesela", bu da size bir ipucu verir vermesine.

Hadi açık konuşalım, tanıyıp tanıyacağım cümle piskızları birbirine harman ediyorum, birine çarpıp ötekinden çıkarıyorum, bir başkası, şu Cronin, Robbins, Hailey okuyan bir başkası daha vardı, Marlowe, Chapman, Webster okuyanını da gördük, şimdi hepsi kafamda birbirini bütünlüyor, uzak ve soluk hayalleri birbirinin yerini alıyor, Yeşilçam kameramanlarının yerli yersiz kullanmayı pek sevdikleri o mercekle göründüğü gibi, resmin solundan sağına sıra sıra birtakım suratlar döner babam döner, hepsi birbirinin içine geçerek ve birbirinin kenarından köşesinden yiyerek, onun gibi. Ya da kendi kendini doyururken olduğu gibi, tanıyıp tanıyacağın bütün kadınlar, o sıra aklım fikrini meşgul eden iki üç tanesi, kafanı taktığın, ya da o niyetle, "onun şerefine" oturduğun kadm başka birilerine karışır, ikisi üçü zihninde hoplayıp zıplamaya koyulur, gide gide hayalinde birden çok kadından oluşmuş bir tek resim ya da kolu birinin bacağı birinin kaşı birinin gözü birinin bir garip yaratık belirir ya öyle işte.

Piskızlığın okuduğu kitapla, yaptığı yemekle, aldığı gazeteyle dergiyle ilgisi yoktu. Haa, bakın, "enteller" ayrı hesap, onlarda kir, fazilet timsali sayılıyor! Ayakta Bodrum işi deri sandalet, parmaklar leş, topuklar da, saçlar uzun ve yağlıdır, külot epeydir yıkanmamış, sözüm meclisten dışarı tıraş da olmazlar! Siz ne diyorsunuz be canım, biz ne gâvurlar da gördük, sanki kuaförde perma yaptırmış gibi sık ve de gür ve de tıkış tıkış!

(Bir de saf saf merak ederdim yahu bu fotoğraflarda mayolu "gâvur" modellerinin neden böyle erkek gibi Allah Allah ne iştir diye... Tövbe tövbe...)

İnanmazsınız, bunun yosun tutmuşu bile çıkıyor!

* * * * *

Neden diye sorardım.

Bir, insan neden pis olur.

İki, insan neden gider pisle gezer.

Anaya tepki mi? Yoksa, başkasını bulamamaktan, bulduğuna razı olmaktan mı? O sıralar, o yaşlarda öyleydi.

Belki onlar da analarına tepki gösteriyorlardı. Temizlik, tertiplilik bir eğitim meselesi midir? "İnsanın içinde" mi olur, sonradan mı edinilir? Çok üzerine düşülünce mi temizlikten pisliğe dönülür?

Nedir bizi bunlarda çeken? Kendi kendimizi mi aşağılıyoruz yoksa böylece, yanlış bir iş yaptığımız bilinçaltımızda feryat ediyor da onun için mi olmuşken böylesi olsun diye burnumuzu bile bile sürtüyoruz?

Arthur Koestler, ustamdır, anılarında anlatır. Arrow in the Blue'da mı, yoksa onun ikinci cildi, Hieroglyphs'de mi, şimdi bilemiyorum, elimin altında değildir; Berlin'de, 1930 ya da 1931 olmalı, gazetecilik ve serserilik peşinde geçen günlerini... Almanya'nın en önemli gazetelerinden birinde köşe yazarıdır, gençtir, her akşam kendini başka bir bara atmakta, her gece başka bir kadının yatağında bulmaktadır, her sabah uyandığında kendinden iğrenmekte. (Allah Allah, yabancı gelmedi, ben bunu bir yerden hatırlayacağım!)

Gene böyle bir sabah, 1931'in ilk günü olabilir, gene böyle bir yatakta, bir piskızın yanında gözünü açıp düşünür.

Yeter! Karar verir.

Verdiği karar mı?

"Bu hayattan kurtulmak için" gidip komünist partisine yazılacaktır!

Allah korusun!

Peki evlenseydi...

Daha mı köklü bir çözümdü bu? Koestler o sefil gecenin sabahında piskızın yatağında verdiği o tarihi kararla, elli yıl daha hayatta kalmayı garantiye almıştı da haber ve agâhı yoktu bundan, birtakım "görevlerle" Almanya dışına, önce Sovyetler Birliği'ne, sonra İspanya'ya gidecek, Fransa'ya, İngiltere'ye geçecekti. Yaşadığı akıllara sığmaz türlü çeşitli serüvenler, partiden kopuşu ve başkaları apayrı yazı konuları.

Sonra, âhır ömründe dönüp geriye baktığında, "bütün o piskızlar şimdi toprak altında", diyor, "o da, kısmetlileri, kadersizler şimdi çoktan sabun..."

Evlenseydi?

Yanıtını siz verin bakalım.

"Sevmek mi güzel yoksa sevilmek mi, ne dersin?" diye bir şarkı vardı. Söyleyin bakalım, evlenmek mi beter, yoksa partiye girmek mi, ne dersiniz?

TEHLİKELİ SARIŞIN

Bunlar uzun boyludurlar.

Dorothy gibi adlar yakışır bunlara, belki bir de Gladys. Nedense uzun boylu, dalgalı saçlı, kaşları alınmış "tehlikeli sarışınlar" bende bu çağrışımları yaratıyor. Çok eskiden seyredilmiş ikinci sınıf Amerikan filmlerinin kalıntısı mıdır, "Hafiyesi Mayk" romanlarının bilinçaltı tortuları mıdır?

Benim "hayatıma giren" sarışın yerli malıydı elbette, adı da... Bir tuhaf, Şaziment gibi, Şükûfe gibi, Mücella gibi bir şey, son derece ender rastlanan bir sarışın türü. Hem adı, hem beyni. O kendini bilir!

Tehlikeli olmasına tehlikeliydi, hem de çok tehlikeliydi.

* * * * *

İmdi, işbu tehlikeli sarışınlarla ilk "temasımız" 1950'lere denk düşüyor, hem 1940'lara denk düşemez, çünkü o sıralar Mustafa Ardıç ile Vesile Güner henüz tanışmamışlardır. Okuma yazmayı mukavva kutu içinde satılan küp harflerle söktüğümüz 1955 yılına, işte başımıza bir yazar müsveddesi bela eden kaderin ağlarını ilmeklediği o "meş'um" yıla da değil... 1955, okumayı söküp ikinci kez doğduğumuz yılsa, 1958 de baba bana top al, koş baba koş gibilerden ilk kalem denemelerimizi başlattığımız yıl oluyor.

Çok geçmeden de, ne bulursak yutar gibi okumaya daldık.

Çağlayan Yayınları'yla tanıştık, Beşiktaş'ta balıkpazarında ciğerciyle turşucunun arasına dükkân kurmuş sahaf satıyor, dışarıda bir lira, orada eskisi elli kuruştur. Bu arada Mayk ile. Bu da, Ekicigil Yayınları...

Dikkat isterim, Mike değil, Mayk. Çünkü efendim, daha o zamanlar Kemal Tahir olduğunu bilemediğimiz, kaleminden ballar damlatan F.M. İkinci diye bir adam (kimi zaman Samim Aşkın, kimi zaman Ali Gıcırlı olaraktan) harıl harıl Mayk romanları yazmaktadır. En büyük rakibi de, gene harıl harıl Mayk üreten (ekmek parasının gözü kör olsun) Afif Yesari.

İşte bu Mayk serüvenlerinde, "hafiyesi", romanın son birkaç sayfasında, tutulduğu sarışının aslında gangster çetesinin reisi

olduğunu öğrenmiş, daha doğrusu "çakmış" ve kadını karşısına alıp bunu da açık açık söylemiştir. Sonra, "pis bir alışkanlıkla", koltuğunun altında cebel topu gibi sallanan 45'lik iri ve ağır Colt'u ("kırkbeşliği") çekip, "karının karnına boşaltır"... Karıdır, halının üzerinde kıvranırken "seviyordum Mayk" diye inler de hani, Mayk tükürüp çıkar. Dışarıda "pis bir yağmur" yağmaktadır, Mayk bilmem kaçıncı caddenin köşesini dönüp bilmem kaçıncı sokağa sapar. "Kâtibesi" Velda'nın koynuna doğru ilerler.

(Rahmetli Kemal Abi hayatında New York'un uzağından geçmiş adam mı, açarmış şehir planını önüne, dalarmış beşinci caddeden kırk sekizinci sokağa!)

Yaşım büyüyünce bunun "aslını", ağababasını da okuyacak, gün gelip filmini görecektim. "Eser" Raymond Chandler, hafiyeyi Humphrey Bogart, romanın ve filmin sonunda katil çıkan tehlikeli sarışını Mary Astor oynuyorlar, "Malta Şahini"... Bakın, Mary Astor, benim hayatıma karışan tehlikeli sarışına daha çok benziyordu. Öyle pek uzun boylu değildi, kazulet gibi de değildi, etine dolgun, belli ki kalçası saltanatlı, göğüsleri yüklü, göbeği değirmi... Bizim Bogey elbet karının iman tahtasına çöküp oh eline sağlık koçyiğidim dedirtmiştir, gene rahmetli Kemal Abi'nin damıttığı güzelim Çorum ağzıyla söylersek!

* * * * *

Gene o sıralar mıdır Marlene Dietrich ile teşerrüfümüz? Çoktan yaşlanmıştı, filmleri artık Atlas, Saray, İpek, Melek, Yıldız, Elhamra gibi sinemalarda geçmez olmuştu,\biz de yeni yeni uyanan bütün kuşakdaşlarımız gibi onun ve onun gibilerin değil de Sophia Loren, Gina Lollobrigida, Silvana Mangano, Janet Leigh'lerin ardındaydık. (Brigitte Bardot ile hani şu "niçin mi soyunuyorum, bütün erkekler faydalansın diye" demecini verip yeniyetme yüreğimizi hoplatan Mylone Demongeot'yu burada saymayalım, laf uzayacak...)

Onun için mi Marlene bana iki metre bacak, olmayan kaşlar, kara uzun gece elbisesi, ille de kara iskarpin hatırlatıyor, tırnak boyası cart Carmen kırmızısıdır, iskarpinin gene varla yok arası bant bant çaprazlarından fırlıyor. Saçlar dalgalı, eller uzun, parmaklar kemikli midir? Upuzun kara ağızlıktan "kibar" bir cıgara içiyor, bakışları buğuludur, gökyüzüne salıverdiği duman halka halka.

Çok daha sonraları, Orta Avrupa istasyonlarına konup kalkan Avusturya-Macaristan askeri yüklü trenleri keşfe çıktığım zaman, beyaz tuvaletli dişi Azrail kılığında hep Marlene Dietrich'i düşleyecektim. Kaiserlich-und-Königlich demiryollarının külrengi

katarları bunlar, sarı badanalı kasaba istasyonlarına gire çıka cepheye asker taşıyorlar, kepli Avusturyalılar, şapkaları tavus tüylü Macar askerleri, küt burunlu, torbalı gözlü, Schweik benzeri Çekler, arada tek tük Hırvat, Sloven, Galiçyalı Yahudi... "Mükellef" kompartımanlarda, emirerleriyle tek gözlüklü, kaytan bıyıklı, çapkın Avusturya subayları, vagon restaurant'da gördükleri her kadına kur yapmaya hazırlar, iki masa ötede çeşit olsun diye On Dördüncü Kolordu'ya tayini çıkmış, cepheye giden Osmanh subayı... adı Mehmet Şevki olabilir... Belki iki saat önce de çiçeği burnunda bir Osmanlı paşası, adına Mustafa Kemal diyorlar, azan böbrek sancılarına baktırmak üzere Spa'ya, ya da Marienbad'a "müteveccihen" başka bir trenle buralardan geçmiştir... Yıl mı? Bin dokuz yüz on altı.

Ölüm, Avusturya-Macaristan subaylarının karşısına, işte tam da bu trenlerde, çok uzun bembeyaz elbiseler giyinmiş bir sarışın olarak çıkarmış.

Saçları dalgalı, kaşları yok, uzun boylu, incecik bir kadınmış bu, restaurant'da şampanya yudumluyor, hemen yan masada kasılan yakışıklı "zabit" ile tanışmaya hazır. Yataklı vagona gidilecek sonra, çapkın Viyanalı'nm kompartımanına, ertesi sabah kadın ortalıkta yoktur, makas değiştiren, travers geçen demir tekerleklerin tekdüze mırıltısı arasında, emireri (mutlaka bir Çek ya da Hırvat), subayın cesedini buluyor. Kaputu bir köşeye atılmış, "tünik" üniformasının göğüs düğmeleri baştan aşağı açılamamış, çizmeleri ayağında, tabancası kayıp, ince dudaklarında buruk, küskün bir gülücük... Ölüm nedeni belli değil! Viyana'ya, anasına, belki Kaiser Wilhelm Ring'de artık belki Schottenring'de, belki Leopoldring'de oturan yaşlı Frau Bilmemne'ye giden "resmi damgalı" sarı kâğıtta böyle yazıyor...

Bizim sarışın öldürmez, süründürürdü.

Öldüren cinsinden değildi, yuva yıkan cinsindendi. Daha tehlikeli midir?

* * * * *

Uzun boylu olmasına uzun boyluydu, etine dolgundu, iri göğüslü, iri baldırlı bir hatun kişi ki, aslen Boşnak ya da Arnavut, o taraflardan bir yerlerden oluyor.

Bir kokteylde tanıştık.

Bendeniz kokteyllerde mokteyllerde pek öyle kimseyle tanışamam. Elimde şu beş para etmez içki karışımı kadehlerinden biri (tarih boyunca hiçbir kokteylde konuklara doğru dürüst içki verildiği

görülmemiştir), kenara çekilir, salak salak çevreyi süzerim. Millet daldan dala, o "gruptan" bu gruba atlar, iki cümleyi üç lafa bağlar, herkesle konuşacak ayrı bir konu bulur, tavus kuşu gibi şişim şişim şişinirler. Yani insan hiç tanımadığı birine gidip nasıl "merhabaaa" diye söze girer, buna da bir türlü akıl erdiremediğimden artık belki mahçupluk belası, seyrek gittiğim her kokteylde öyle murt gibi kahrım bir köşede.

Bununla tanışmak için herhangi bir özel girişime gerek yoktu, özellikle tanıştırıldım, kokteyle çağırılmamın amaçlarından biri de başkalarıyla birlikte arada onunla da tanıştırılmaktı.

Eşimin iş arkadaşıydı.

Elbette tanışılacak, efendim işte Engin Bey, işte sarışın bilmemne hanım, memnun oldum, eşim sizden çok söz etti, nasılsınız, ne içersiniz, malum zırtapozluklar.

Gerçekten de ondan sözedildiğini daha önce duymuştum, şöyle güzel kız, böyle hanini kız, pek de fıstıkmış, aman sözü sohbeti yerinde. Tanışalım bakalım?

Böyle durumlarda, en "dürüst" erkeğin bile aklının ucunun bir kıyısından "Ulan, acaba mı?" diye minicik bir soru işareti baş verip kaybolur. Adam gibi adamsa adam, bu soru işaretini doğduğu yerde boğar, geldiği yere gönderir, yok başka türlü bir erkekse (yani yüzde doksan dokuz virgül doksan dokuzu gibi erkeklerin) usul usul büyütmeye koyulur.

Allah için çok güzeldi. Boy neredeyse iki metre, bunun bir buçuk metresi safi bacak, memeler iri iri taşıyor, kalça... Hele kalçanın o dapdaracık pantolon altından kendini, rengini, desenini, işlemesini, dantel modelini fena halde gösteren ayrıntılarıyla "ambalajı"! Dişleri mükemmeldi, dudakları etli, burnu minicik ve de kalkık, saçları lüle lüle, teni akça pakça, mavi mavi damarları ortaya çıkaracak kadar akça pakça, göbek değirmen taşı misali.

Fakat, "hayret bir şey", ayakları çok, inanılmayacak kadar çok çirkindi. Onunla yatan arkadaşlarım, belli bir bölgesinin de beklenmedik, inanılmadık şekilde çirkin olduğunu belirtmeden edemediler!

Yaaa... Hatun benden başka çevredeki herkesin sıradan hatırını sordu.

* * * * *

Uzun süre peşimde koştu. Koşmadı da, "ihsas etti".

Hem de ne "ihsas"!

Bir akşam, Zihni'nin barındayız, o zamanlar daha makul bir bar Zihni'nin barı, bir resim galerisinden bara dönüştürülmüş, eski günlerinden de hoş izler taşıyor, iskemleler hezaren, duvarda tablolar, ışıkları loş, çeşit bulunsun diye bir kenarda bir de Meryem Ana heykeli! Reklamcı tayfası gidiyordu, sonraları "yuppie" saldırısına uğradı, işin içine önce piyano, derken cazbant girdi, fiyatlar beşe katlandı, ayağımızı kestik. Şimdilerde genç işadamları, hayali ihracatçılar, altın zincirli paralı zontalar, bir de zengin koca peşinde işbilir dilberler gidiyor.

Barda oturuyorduk, ortada ben, sağımda eşim, solumda sarışın. Eşime bir şey anlatmak "dümeniyle" eğildi, o akıllara ziyan meme uçlarını, ikisini birden sırtıma bir yaslayış yasladı ki, sekiz dakika boyunca milim çekmemecesine ve de kıpırdatmamacasına!

Buna mesaj mı tabir ediyorlar, sinyal mi?

Siz hiç böyle bir numara yaptınız mı, arkadaşınızın kocasına?

Herifçioğlu da eşek değilse anlar, biz de zaten anladık da üzerinde durmadık.

Eşimi seviyordum o yıllar. Serüven aramaya gerek duymadığım, eni konu mutlu bir dönemimdi.

Sonradan evliliğin ekşiyeceğini daha o sıradan bilseydim "mesajı alır" mıydım? Ayrıldıktan sonra çok düşündüm bunu.

Almazdım.

* * * * *

Bir Renault arabası vardı. Torpido gözünde, binip öne, onun yanına oturduğum zaman rahatlıkla görebileceğim şekilde aralık bırakılmış, kapağın arasından fırlamış bir fotoğraf. Eşimle benim bir fotoğrafımız. Bunu yanında, daha doğrusu arabasında taşıyordu. Kimbilir nereden bulmuştu, herhalde eşim vermişti, ya da o isteyip almıştı.

Başka bir mesaj.

Topluca gezerdik kimi zaman, daha başkaları, eşimin ve onun patronu, karısı, kızkardeşi, daha başka müdiran takımı, muhasebeci, bilmemneci. Kimde araba varsa "evlere servis" yapardı gecenin bir vaktinde. Biz, evler de yakın, genellikle onun arabasına binerdik.

Önde ben (kızcağız yalnız kalmasın, haremlik-selamlık olmasın), arkada eşim, arabadan inerken de iyi geceler öpücüğü.

Hani önce bir yanak öpülür, sonra dudak dudağa gelmemeye özen gösterilip öbür yanağa uzanılır. Öpücük üstünkörü olacak. Bu bir cinsel elektriklenme değil, dostça bir ayrılık ritüelidir.

Öyle işini bilirdi ki hınzır... Bir yanaktan ötekine geçerken o "şehvetli" dudaklarını usturubuyla bir dokundurması vardı, seni aslında öpecek kadar basınçlı, gerektiğinde kendini savunmaya, yok ben onu demek istemedim demeye de yetecek kadar yüzeyden... İnce orospuluk zor zenaattır, elin Caponu boşuna mı geyşa eğitimine yıllar ayırıyor, okuyun Shogun'un romanını da görün...

Doğum günümde bana hediye gönderdi.

Doğum gününde hediye ne verilir? Erkeğe? Tıraş losyonu mu? Boyunbağı mı? Gömlek mi? Kalemlik mi? Cüzdan mı? Saat mı? Yoksa araba mı?

Don gönderdi don!

Lacivert, kenarı "dublürlü", markası Eros.

Her türlü yanlış anlamayı ortadan kaldırmak için herkesten önce ben davrandım: "Sayzımı" nereden biliyormuş acaba?

Belki de eşimin ve kaynanamın bunu düşünmelerini istemişti... Yakından tanıdığı bir ayrıntının anısına!...

Vay alçak karı dedim. İçimden tabii.

* * * * *

Sonra, günün birinde, aldım bizim hanımı karşıma, açık açık, bana bak dedim, bu senin arkadaşın var ya, dostun, ahret kardeşin... Bu bana açık açık "asılıyor", haberin ola.

Olamaz dedi. Uyduruyorsun. Hayal görüyorsun. Hem sen kendini ne sanıyorsun sümsük kokmuş, Alain Delon mu?

Bak görürsün dedim.

Sonunda gördü.

Bizim eve konuk geldiği zaman, bir şeyler ister, diyelim su, ya da kahve, ya da likör mikör, sonra da içeri odadan seslenirdi: Canım!

Enginciğim!

"Muaile" oturuyoruz ya, eşim yoksa kaynanam içeride, duysun diye.

Duyacak da anlam çıkaracak. Hesap bu.

Yemeğe çıkacağız, o önce gelecek, eşimle lokantada buluşmaya sözleşmişiz, işi de var, gecikiyor, geldiğinde bizi başbaşa otururken bulacak!

Hesap bu.

Bizi yatıya çağıracak, salona yatak serecek, en iç gıcıklayıcı çamaşırlarını özellikle, yeni yıkamış da asmış gibi banyoda sergileyecek, kıçı başı açık ortalıkta gezinecek, el ayak çekildikten sonra susamış gibi, çişi gelmiş gibi kalkacak, bizim taraflara göz atacak, raslantı bu ya, koridorda, tuvalet kapısında, buzdolabının önünde karşıma çıkacak.

Aklım çelinecek, şeytana uyacağım, kendimi tutamayıp odasına dalacağım.

Hesap bu.

En küçük bir zevk almasa da, deli danalar gibi böğüreceğine bir yıllık maaşıma bahse girerim.

Bu da hesap çünkü. Eşim uyanacak da duyacak!

Maksat yuvalar yıkılsın. Engin Efendi bu büyük orospuluk tezgâhında küçücük bir piyon, bir ayrıntı, bir araç.

* * * * *

Şimdi bir arkadaşım, daha geçenlerde beni kadın düşmanı olmakla suçlayan C., gene tüyleri dikene kesmiş, ağzının ucunda çokbilmiş gülücüklerle, bak bak bak diyor, ben dememiş miydim! Ne mal olduğunu tabak gibi çıkardı ortaya.

Yahu kadın bu kadar açık seçik, bu kadar kör kör parmağım gözüne, bu kadar "kötü niyetle" benimle uğraştıysa suç benim mi?

(Burada kötü niyet gerçekten kötü niyet anlamında, biz bir kadınla bir erkeğin yakınlaşmasına, bu evrenin en doğal, en güzel olayına "kötü niyet" tabir eden dangalaklardan değiliz!)

O sıralar pek "namusu mücessem" geçiniyor, kocasından nasıl ayrılmış,

dokuz yaşlarında şirin oğluyla nasıl hayatın türlü çeşitli güçlüklerine göğüs geriyor, çevresini saran erkeklerin saldırılarından nasıl bunalmış, nasıl tek başına ayakta kalmaya uğraşıyor, nasıl geçinmeye çalışıyor, nasıl çalışıp kazanmak zorunda, falan da filan.

Üstelik haspaya sorarsanız Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi'ne "devam etmiş", iç mimarmış, dekorasyon mekorasyon.

Eyüplü mü, Çarşambalı mı ne, bir göçmen ailesinin hızlı mallarından olduğu meydana çıktı. O mahallelerde nice yürekler yakıp nice ocaklar göçürdükten sonra şehrin daha kibar semtlerine, Nişantaşı-Teşvikiye taraflarına göçüp buralarda iş tutuyor.

Pencerede "hamamdan yeni çıkmış taze gelini" oynayıp üzerinden bornoz düşürmeler, karşı komşunun kocasını yoldan çıkarıp "çatır çatır" ayırmalar, neler neler...

Günahları boyunlarına, parayla da "çalıştığını" demişlerdi, geçmiş gün, yıl 1982 falan.

Benden "iş çıkaramadı".

Eşimin müdürlük yaptığı o kuruluşta, patronun akrabalarından başlayıp neredeyse çay ocağı görevlilerine kadar hemen herkesle yattı. Sonra da kapının önüne kondu.

Yıllar sonra, eşimden ayrıldıktan sonra aklıma gelip onu aramadım mı? Aradım. Aramadım demek, okuyucu eşektir anlamına gelecek.

Çin Lokantası'na yemeğe götürdüm. Aklım sıra, artık kelebekler kadar özgürüm ya, sonunda, yıllar sonra, yatağına gireceğim o gece! Nihayet.

Eh, bu da züğürt zampara hesabı! Bu da kendine göre bir hesap, zamanlaması sakıncasız olduğu için masum bile sayılabilir, kimseyle hukukum yok, kimseye karşı sorumlu değilim, neden olmasın?

* * * * *

Yemek yedik.

Eski "teraneleri" yineledi, yalnız başma ne kadar mutlu olduğunu, çocuğuna nasıl baktığını, erkeklerden nasıl bunaldığım, geçimin nasıl güç, hayatın nasıl pahalı olduğunu, falanı filanı.

Yemedim.

Ama yüzüne de vurmadım.

Yutmuş göründüm, onu üzmek istemedim, hakaret etmeye de hiç gerek yoktu. Eh, fakiri dangalak sanmak keyfini ondan neden esirgeyecektim? Belki de fakir gerçekten dangalaktı, dört yıl önce "işi" yoluyla yordamıyla çözümleyebilir, şişi de kebabı da yakmadan feleğin birkaç saatini çalabilirdi, eşine bağlı, evden işe işten eve gidip gelen bir "mükemmel koca nümunesi" olmaya uğraşmak, dangalaklığın dik âlâsıydı belki de, ne bileyim ben?

Götürdüm evine bıraktım. Sonra da bir daha hiç aramadım. Neredeydir, ne halt eder, o günden bugüne kaç erkek değiştirmiş, kaç yuva yıkmış, kaç ocak söndürmüştür bilmem.

* * * * *

Tabii "vermeyecekti".

Uzmanlık alanı evli erkeklerdi, bekâr, yalnız, ya da dul erkekler onu hiç ilgilendirmiyordu.

Amaç kandırmak, baştan çıkarmak, karıdan ayırmak, adamın başmı derde sokmaktı. Bunu bir tür spor yapar gibi oynuyordu, bir hobi, bir alışkanlık. Kötülük olduğunu kendi kendine itiraf etmeye yanaşmadığı bir kötülük biçimi.

Mutsuzluğunu, yalnızlığını, kaderini bu yoldan yenmeyi deniyordu. İnsanlardan mı intikam alıyordu, kadınlardan mı, yoksa erkeklerden mi? Yoksa her bir şeyden mi?

Bir zamanlar onca "asıldığı", uğrunda rezil olmayı göze aldığı, kadınlık onurunu iki paralık ettiği erkek, karısından ayrılmış olduğu andan başlayarak onun için hiçbir şey "ifade etmiyordu". Bunu, en az beş kişiden daha duydum. Duydum da, kendimi kurufasulya gibi nimetten mi sayıyorum, düş mü kuruyorum, kendi kertdime gelin güvey mi oluyorum kuşkusundan kurtuldum.

Şimdi kancayı kime atmıştır, çengeli kime takmıştır bilemem.

Hemen Allah selamet versin.

BACI

Nasıl da güzelleşti farkında mısınız?

Saçını ortadan ayırıp kulaklarının üzerinde eski Caravelle biçimine

benzetti, azıcık bayat kokuyor ama yakışıyor haspaya. Önceleri sımsıkı arkaya gererdi, hani inek yalamış dediklerinden, artık küpe bile takıyor, iri, değirmi halkalar bunlar, uzaktan uzağa Oçi Çi-orniye türküsünü, Rus bozkırının kadim çingenelerini, belki Carmen kaltağını hatırlatmıyor değiller, yani, onlar da azıcık tapon, ama bunlar da yakışıyor...

Kara bluzu var, şu oyuk bisiklet yaka, fasa kollu, göğsünü saracak da sarmayacak, hem yeterince ortaya çıkacak memenin çizgisi, hem de öyle yapışıp görmemişler gibi uçlarını ortalığa fırlatmayacak. Bununla da pek hoş oluyor doğrusu, eteği büzgülü, bolca, ayağında bütün bacılarımızın otuz şu kadar yıldır giye giye tüketemedikleri yarım bot, hush-puppy, ama olsun, sanıldığı kadar da "gayrı sexy" değildir (laf aramızda, ben de giyerim!)...

Bizim bacıyı anlatıyorum. Fazilet'i yani.

Fazilet aslında yok. Fazilet, nasıl derler, bir "çizgi-roman" kahramanı. Cumhuriyet'te Necdet çiziyor. Necdet Şen'in "Hızlı Gazeteci" kuşağında... "Hızlı" da pek iri kıyım doğrusu, ense kesme, çene Haşan Cemal-Kirk Douglas arası (genç kızlar, Kirk Douglas kim demeyin, Michael'ın babasıdır), Necdet'te olmayan her şey "Hızlı"da, rahmetli Ümit Deniz de kendinde olmayan her şeyi Murat Davman'a yansıtırdı ya, onun gibi... Necdet nire, o ufak tefek, cin gibi, gözlüğü "aydın" kesimi, alnı açık, zıpkın gibi meslekdaşım; "hızlı" nire...

(Aman eline sağlık, pek de güzel çiziyor Necdet. Öyle de bir bacı yarattı ki...)

* * * * *

Oysa nasıl "tipsizdi"...

Saçı yağlı, bakımsız, arkaya taranıp sımsıkı topuz yapılmış, kıçında fitilli kadife pantol, kalın dudakları (o kalın dudakların nasıl öpülmeye aç olduğunu "Hızlı"nın yatağında anlayacaktır) evrene gizli bir bükülme, derin bir küçümsemeyle, az nefretle bakıyorlar... "İçeriden" yeni çıkmıştır, yok, memlekete gitmeyecek, yol parası dilenmiyor, ailecek İstanbul'da oturuyorlar, evde hayli şişman, çok sevecen ana, akşamcı, küfürbaz, dangalak baba (bunlar evin içinde paçalı sadrazam donuyla gezinip minik kızlarını yıllar ve yıllar boyunca erkekten nefret ettirirler), sakalı derbeder, tepesi açılmış, biraz haylaz ama yüreği pırıl pırıl ağabey. Bu da kendine göre bir cehennem işte, hem Fazilet neden daha regl olmadan devrimci oldu ki?

Necdet uzun uzadıya anlatmadı ama, belli ki birkaç silah atmışlığı var,

birkaç "bombalı pankart" eylemi, belki kahve taramadı ama "tarama ucunu" (!) taşıdı, banka soygununda kaldırım dibinde, arabanın içinde, motoru çalışır arabada erketeye yatmışlığı da mümkün... Hiç kimseyi öldürüp yaralamadığı muhakkak ama, (yoksa o haltı da mı yedin bacım?), örgüt mörgüt belasına yapıştırıvermişler sekiz yılı kızcağıza, dama çocuk girmiş... Gene çocuk çıkmış!

(Üçte biri "infazdan" silinmiş, hesap kitap aslında sekiz yıl değildir yediği, gün ışığını 2000 yılında falan görmesi gerekiyordu ya, gene de 1980-1988 arası yaşanmamıştır!)

* * * * *

Ettiği üç slogan, dört ezber cümlesi, dön dolaş aynı kalıplar, garibim ne dünyayı tanıyor, ne erkeği, ne tarihini, ne coğrafyasını. Birtakım sarkık bıyıklı dangalaklarla birlik, bunlar devrim yapacaklar, yaptıkları devrim değil, ancak "daevrim" olacak. Toplaşan üç bin kişi çıkar ya da çıkmaz, kimin hangi kapının ardından kurduğu belli olmayan (ya da çok belli olan), boylarının hayli üzerinde bir oyunu, üstelik çirkin ve fazla kanlı bir oyunu oynayıp gidiyorlar o sıra, önlerinde, artlarında, hele yanlarında kimse yok, halk kara yoksulluğun, ömür boyu bulgura talim etmekten ileri gelen sarsaklığın sarmalında, gün gelip sınıf değiştirme umudunu henüz yitirmemiş, bunlara dönüp burun bile kıvırmıyor, bunlar devrime kalkıyorlar. Bin dokuz yüz yetmişlerin sonlarıdır, Fazilet ortaokul öğrencisi, belki lisenin ilk basamaklarında, okuduğu da boktan bir "mektep", Şehremini Kız Sanat, İstiklal, Eyüp Lisesi falan, tarihçi raporlu, edebiyat boş geçiyor, Fazilet'in dağarcığı herhangi bir düzgün ülkede sekreterlik bulmaya yetmez, Fazilet devrim yapacak.

Sekiz yıl çayını "komuna" parasıyla demlemiş, havalandırma saati dışında "göğün bu kadar mavi, yeryüzünün bu kadar güzel" olabileceğini unutmuş, karanlıkta, tepede kırk mumluk çiğ ampul yanmadan uyunabileceğim bilmemiş, bu arada kimbilir kaç arkadaşının dostluk kılıfı giydirilmiş öpüşüne koklamasına, poposunu memesini şaka yollu mıncıklamasına "hedef' olmuş, geceleri komşu ranzalardan yükselen boğuk çığlıkları dinlemek zorunda kalmıştır. Sabaha doğru apışarası ter içinde uyanıp tırnağı ta dibinden kesilmiş kısa parmaklarını oraya götürür müydü, Necdet kızı üzmemek için artık o kadar ayrıntıya girmemiş ama, ben biliyorum, uyanmazdı. Hiç bilmediği, hiç yaşamadığı bir şeyi yaşamadan, bilmeden silip atmış, beyninin en diplerine tıkmıştı.

Hayatında içki içmemişti, devrimci içki içmezdi, hem yaşı içki içecek kadar değildi, ama devrim yapmaya uygundu!

Akşam ezanıyla evinde olmak zorundaydı, çamaşıra bulaşığa yardım edecekti, babasının terliklerini koşup getirmek de görevleri arasındaydı, abisinin arkadaşlarına kahve pişirmek de. Fazilet evde köle, dışarıda devrimciydi işte, gündüz "bacı", gece kız çocuğu.

Fazilet'in bacakları kalın, meme uçları kişiliksiz, daha kararmamış, koltukaltı sık tüylü, ayakları büyükçe, ayak parmakları tombul, tırnakları dibinden kesiliyor, belki el tırnakları kemiriliyor, Fazilet boya nedir bilmez, boya bir "burcuva" alışkanlığıdır, kadını "mal" düzeyine "indirger", oysa "daevrimci kadın" dediğin şekilsiz, pis, bakımsız olmalı, öyle değil mi, zaten kadın da olmamalı da kız olmalı, "cinsi münasebet" ne ayıp şey, hem insan insanı şeyeder mi yahu? Dünyada ne vicdansız herifler var, beğendikleri, sevdikleri kızın içine girmeye çabalıyorlar, ayıp denen bir şey vardır be!

* * * * *

Bacı, o cıgara dumanının insanın üzerine bulut bulut geldiği, eli ayağı titrek gemi aslanlarının, uçkurunun düğümü bir türlü bağlanamayan çatlak karıların içlemsel nedenselliğin eytişimsel özdek boyutlarının sorunsal sarmalında varolmanın dayanılmaz örgenselliği gibi dangalakça lakırdılar ettiği yerleri bilmez. Onun şaşkınlığı bir başkadır, oligarşinin diktasında halkların kitle çizgisinin bayrağının yükseltilmesinin tarihsel süreç içinde somut sorunsal eylem düzeyinin Türkiye genelinde teorik ve pratik izdüşümü falan gibi... Sonuçta iki ayrı kol veren bu iki ayrı dangalaklık türü aynı kapıya... çıkmazlar, biri meyhaneye, biri işkenceye açılır ne yazık ki. Biri, gecenin ileri vaktinde leş gibi rakı kokan seyrek sakallı bir ressam bozuntusunun çarşafları iki haftadır değiştirilmemiş, yanıbaşında kirli içki bardakları dizili yatağına, öteki bir ranzada üç kişinin hayatta kalmaya uğraştığı, erkek açı kadınların koğuşuna.

Bir dergi, mapus damında yaşayan kadınların cinsel sorunları yollu bir kapak konusu hazırladı da bacıların demediği kalmadı, yok efendim onlar yıllardır mapusluğu bir bayrak gibi taşımışlar da akıllarına bir gün erkek düşmemiş, dahası, sen toplan sekiz dokuz bacı, Necdet'in çalışma odasını bas, neymiş efendim, bu öyküyü "derhal keseceksin", daevrimci düzüşmez Necdet arkadaş!

Necdet'tir, bu tutumunuz demokratlığın neresine sığar diyecek oluyor, cevap, ya da onların diliyle "yanıt" şu: Zaten Türkiye'de demokrasi var mı ki?

Türkiye'de demokrasi yoktur, dolayısıyla daevrimci bacılarımızın demokrat olmasına da gerek yoktur!

Erkek gövdesine dokunmalarına hiç gerek yoktur, devrim olunca bütün kadınlar emir ve komuta zinciri içinde orgazm olacaklar, kendilerine devlet tarafından boşalma olanakları sağlanacaktır! Emeğin sömürüsünü yok eden devlet, kadın bedeninin böyle çirkin ve de "şen'î" emellere alet edilmesini de ortadan kaldıracak, parti merkez komitesinin direktifleri uyarınca kadınlara, "örneğin mesela", sarışınlara her ayın ilk pazar günü, esmerlere çarşamba geceleri, şişmanlara on beşte bir, sıskalara resmi tatil ve bayram günlerinde boşalma izni çıkacaktır...

Dalga geçtiğimi sanıyorsanız pek yanılırsınız, bu kafada olan dangalak çok.

Tabii, boşalmak, "gelmek" falan gibi laflar da çok ayıp olduklarından, resmi dilde buna "bireysel cinsellik çizgisinin doyuma ulaştırılmasının kitle çizgisiyle uyum içinde kuramsal düzeyden pratiğe uygulanması" gibi bir kulp uydururlar, hiç merak etmeyin!

* * * * *

Ustam George Orwell, o dehşetengiz "1984"te, Julia ile "esas çocuğu" seviştirir, filminde John Hurt ile kimdi, Helen Myrrhen mi şimdi hatırlamıyorum, "Ne kadar çok erkekle yattıysan o kadar çok seviyorum seni" der çocuk Julia'ya, kadınların kocalarıyla "partiye karşı görevimizi yerine getirelim" sloganı atarak yattığı bir düzenin çok acımasız, çok hınzır eleştirisidir.

(Sonunda Julia onu, o da Julia'yı satar, partinin dediği olur ya, bu da başka bir buruk küskünlük Orwell'den, ayrı hesap.)

* * * * *

Bacı direnemedi. Direnmesi olacak iş değildi, bilmem neresine şişe ağzı ya da cop ucu sokulmuş kadın, elbet günün birinde ya gerçek erkek etinin tutkulu coşkusunu, ardından yorgun dinginliğini yaşayacak ya da soluğu Rahmi Duman'ın kliniğinde, parası pulu olmadığından da SSK Hastanesi'nin poliklinik kuyruğunda alacaktı, akıl ve sinir hastalıkları servisi, pazartesi perşembe, saat dokuzdan on ikiye kadar, muayene süresi dört dakika, neyiniz var hanımefendi, geçer geçer, size Librium yazıyorum, akşamları yatmadan içiniz, ne bunahm kalır ne erkek isteği.

Yok yahu?

Fazilet sonunda teslim oldu.

"Hızlı"ya teslim olmadı, hayata teslim oldu. Doğaya, doğallığa, yaşamaya teslim oldu.

Pek de iyi etti.

Şimdi saçını yıkayıp tarıyor, iki yandan içe doğru kıvırıyor, belki berbere de gidiyordur arada sırada, parası yettiği kadar, tırnağını boyamaya başladı (esmerdir, koyu kırmızı, sedefli beyaz iyi gider, Fazilet tutup da çingene pembesi, lacivert, çürük yeşil, yaldızlı siklamen sürecek kadar kıro değil, ne de olsa İstanbul kızı), bacağının tüylerini "hamamdan önce" yolmaya başlamıştır, içi sıkılıyor, nefret ediyor bu işle uğraşmaktan ama gizliden gizliye korkunç bir keyif duyduğunu da kendinden saklayamıyor, ayakları gene azıcık kabasaba ama, boyanınca "idare ediyorlar" işte. Boynunda gerdanlık belki taşlı maşlı değil (belki değil, hangi parayla alacak kızcağız taşlı gerdanlığı, baba harçlığıyla mı, "plasiyerlik" ücretiyle mi, Hızlı'nın üç kuruş maaşıyla mı) ama renkli, pek de hoş. Fular mular da takmaya başladı, T-Shirt'ü gene kara, ama sanki bedenine daha bir sarılıyor, meme uçları öpüle mıncıklana kafalarını kaldırmaya, kimliklerine kavuşmaya, kişiliklerini bulmaya başladılar, baldırları akşamları tatlı tatlı sızlıyor, sevgilisinin eşek gibi ısırdığı omuzun çürüğünü anasına göstermemek telaşındadır şimdilerde.

Ulan iyi be Fazilet, ulan aferin!

Burnu nasıl hafifçe kalkık, dişleri sağlam, kaşları biraz sağını solunu düzeltirse basbayağı alımlı, gözleri çok koyu kahverenginin karaya kaçanıdır, pek de etkileyici, teni buğdayın esmeri, hiç de fena değilsin bacı, hadi gene... Aslında hiç de fena değilsiniz, azıcık uğraşsanız hiç de fena olmayabilirsiniz bacılar... Azıcık beyninizdeki gri, sümüksü hücreleri kullanabilseniz...

Büyükanneleriniz oysa ne kadar alımlı, ne güzel kadınlardı, Clara Zetkin, o Basel'da düzenlenen sosyalist kongresini allak bullak eden müthiş kadın, Aleksandra Kollontai, merkez komitesinde yatmadık hergele bırakmayan "süper babaanne"! Kaşları alınmış, neredeyse yok, dudaklar dolgun, burun kalkık, kalça göbek maşallah değirmen taşı gibi, göğüsler kitle çizgisinin bayrağını daha da yukarılara yükseltmek istercesine fırlıyorlar yerçekimine hiç aldırmadan! Bu zilli bir de bahriyeli bulmuş, çocuk kızıl muhafız, limanda demirli Aurora gemisinde tayfalık yapıyor, hani şu darbe gecesi Kışlık Saray'ı topa tutan zırhlının "mürettebatından", sivri burunlu, çakır gözlü bir Rus bitirimi, sakalını da inadına kesmeyip iki günlük iki günlük bırakıyor, 1988 modasını 1917'den bilmiş gibi. Aleksandra buna tutkun, sırılsıklam âşık, gidip gidip yatıyorlar.

Merkez komitesinde aradınsa bul haspayı, önemli bir toplantı yapılacak, imzalanması gereken evrak vardır, Vladimir İlyiç soruyor, yoldaş Kollontai nerelerde?

"O şimdi bahriyelisiyle yatıyordur" diyor, galiba Zinoviev, azıcık kızgın, çokça da kıskanarak.

Vladimir İlyiç gülüyor, Vladimir İlyiç Ulyanov, kimi zaman Lenin adıyla da çağrılır.

"Ses etmeyin", diyor, "yatsın kalksın varsın."

Vladimir İlyiç o devrimin önüne insanlar dangalak olsun diye düşmedi ki, insanlar insanlıklarını daha iyi yaşayabilsinler, açlık, yoksulluk, umarsızlık, umutsuzluktan, insanın insan olmasını engelleyen bütün rezilliklerden daha doğmadan kurtulmuş olsunlar da günün birinde, şanlarına yakışan işlerle, sanatla, bilimle uğraşabilsinler, bedenlerinin türküsünü rahat rahat, doya doya, akıllarına estiği gibi çağırabilsinler diye düştü. Öyle diyor.

Aleksandra bahriyeliyi seviyorsa onunla yatar da kalkar da, iki gönül bir, el ne karışır buna? Olga da Boris'le yatar, Sofiya da İvan'la, Elizabeth George'la, Maria Gonzalez'le, Helga Hans'la, Ayşe de Ahmet'le... İşte o kadar!

Gel de bizim bacılara anlat. Onlar Lenin'den daha Leninisttirler.

* * * * *

Bir okuyucu sohbetinde, artık bilmem Gazeteciler Cemiyeti'nde, bilmem Kadıköy Gençlik Kitabevi'nde, bilmem Bilsak'ta, bilmem yolda sokakta, bana "feministler hakkında ne düşünüyorsun?" deyip de çelişkilerimi "irdeleyen" bağyan!... Bilmem sizi tatmin edebildim mi? Heh he!

MA FEMME

"Eşyalar toplanmış..."

Türkçesi böyle başlardı. Tanju Okan mı söylerdi? Onun içkiden ve hayal kırıklıklarından, acılardan, umutsuzluklardan, sıkıntılardan şişmiş Pavarotti gövdesiyle, hem erkekçe tok, hem insanca yumuşak sesiyle söylediği şarkı değil ama şimdi aklımda kalsın. Elbette "aslı". Serge Reggiani.

Reggiani. Şu ufak tefek adam. Eskiden oyunculuk yapan, bir ara borç gırtlağı aşınca, senin sesin fena değil, şarkı söylemeyi denesene, üç-beş frank kazanır, borçlarını ödersin hem, öğüdünü verdikleri Reggiani. Öyle bir şarkıcı oluveriyor ki, kendisi de şaşıyor! İlk "albümü", kapağı siyah-beyaz, içinde en "baba" türküleri, sakalı iki günlük, gözleri kırık, belli ki çok görmüş, çok çekmiş, 1968 yazında bizi allak bullak etmemiş miydi?

İşte Reggiani'nin Ma Femme türküsü.

"Kadınım"...

Çok Fransız Reggiani sesi, Gauloise cıgarası kadar, makine kahvesi kadar, o kahveye batırılan ayçöreği kadar, Paris metrosunun kızgın kauçuk, elektrik, ozon kokusu kadar Fransız.

Ama "olay", nasıl derler, "evrensel".

* * * * *

Kadındır giden. Eşyalar toplanmış. Adam evde yalnız. Kadın gitmiş de, eşyaları "aldıracak."

Ey dünyanın terkedilen erkekleri, birleşiniz!

Giden kadınmızdır. Nikâhlı karınız yani.

Benimki öyle gitmemişti. Giden ben olmuştum.

* * * * *

Hatırlar mısm, seninle bir ara oturduğumuz o kırk sekizinci katta, içinde at koşturulan, eşyamızın, hani o sonradan "toplanan" eşyamızın salonunda, yatak odasında, oturma odasında bir köşede hap kadar

kaldığı o yaylada, yere çöker, ya külüstür TK 24 teypte, ya benim en az onun kadar külüstür Dual "pikapta" Beatles çalardık, en çok da The Fool on the Hill... Beatles'ı pek severdin, "daha ziyade" Yesterday, Michelle falan, ben de şu dağın tepesine bağdaş kurup hiç kıpırdamadan oturan, oturup da dünyanın nasıl fırıl fırıl döndüğünü seyre dalan deliyi tutardım... Güneşin batışını seyrederdi, gözleri ellerinde, kimse onu ciddiye almazdı, kimse adam yerine koymazdı, o öylece oturup dururdu tepesinde. Kendime aklım sıra paylar çıkarırdım, tepedeki deli, daha doğrusu "abdal", artık belki "aptal" belki eski anlamıyla, on üçüncü yüzyıldaki sözgelimi, "abdal", bendim elbette! Benimle dalga geçerdin.

Oysa senin sevdiğin türküler, hele hele o Yesterday daha geçerliymiş meğer! Daha dün, sevgi bize kolaycacık oynanan bir oyunmuş gibi görünürdü, öyle mi, şimdi o kadın gitti, neden gitmesi gerekti, demedi bana, ben de bilemedim...

Oysa pek güzel anlatmıştın.

* * * * *

Kusura bakma, bilemedim.

Belki de şu ikide bir ısıtılıp ısıtılıp önüme sürülen bayat yemeği, kadın-erkek eşitliği öyküsünü fazla ciddiye aldım. Yeni kiralanan evin badanası boyasıyla yakından ilgilenmek gerektiğini, kapıcıyla nasıl "muhatap" olunacağını, akşam gelirken Migros'tan iki koca torba doldurmanın "güçlü erkek" imgesi vermeye yetmeyeceğini, bol ve düzenli para kazanmak zorunluluğunu, musluk tamircisi gidip getirmenin evliliği yürütebilmek için önşartlardan belki de birincisi olduğu gerçeğini es geçtim. Oysa ben sana dişmacunu tüpünü neden ortasından sıktığını sormuyor, akşamları "mesaiye" kalıp saat dokuza doğru bir karış suratla eve dönmenin kavgasını etmiyor (şu fazla mesailerden de fena halde kuşkuluyum ya, neyse, geçmiş gün oldu artık...), neden sıcak yemek yerine içine şeftali doğranmış yoğurt var diye tantana etmiyordum, amanın pek de uygar erkektim canım, sana bir fiske vurmak bir gün bile aklımın ucundan geçmemiş, ayağını sıcak sabunlu sularla yıkatan hayvanlardan olmamış, "amiyane tabiriyle" karnına sıpa da bırakmamıştım...

Neden yürümedi öyleyse?

Beni pek çocuk bulurdun her zaman. Tanrı beni o çocukluğumu yitirip büyümekten korusun, başka türlü nasıl yazı yazardım çocuk olmasam? Mesleğimiz büyük adam, akıllı adam işi mi? Bak şimdi ne kadar

ünlüyüm, kadınlar kızlar peşimde koşturuyor, eskisinden çok daha fazla para da kazanıyorum, pöh, daha fazla içiyorum, mide ağrılarım daha sık yokluyor, alnımın çizgilerine iki tane daha eklendi ama kulak asma... Bak, pek büyük adam oldum canım! İşit de inanma, her gece başka bir kadının yatağına giriyorum, bu nasıl hıyarca bir övünme kaynağı, ne dangalakça bir başarıysa artık...

Yani ne olacaktı? Boktan bir reklam acentasının sıradan bir taşeronu olup kalacaktım, sana güvenlik sağlayacaktım, bana daha az hakaret edecektin, gül gibi geçinip gidecektik!

Eşyalar toplanmadı... Bir kere eşyalar toplanmaz, eşya toplanır, eşya zaten çoğuldur, Tanju bunu bilmiyorsa kendi sorunu... Toplanmadı, hepsini sana bıraktım, Alaman yatak takımları, şifonyer, büfe, buzdolabı, otomatik çamaşır makinesi, televizyon, video, uzaktan komuta aracı dahil, fırın mırın hepsini (buzdolabı Ar çelik'-tir ama idare et), arabayı da, iskemleleri de, tabak çanağı da, kaşığı çatalı da, plakları da, kilimi halıyı her bir şeyi, yalnızca kitaplarımı ve giysilerimi alıp çıktım.

Ondan sonra da bir türlü iki yakam bir araya gelemedi.

İyi ki de öyle olmuş. Neff fırınında pişecek tavuk uğruna günde beş öğün ne kadar beceriksiz, ne kadar hayırsız, ne kadar sefil olduğum lafını yemek hoş değildi.

* * * * *

Tabii, senin Balık olduğunu unutmuştum.

Hiçbir Balık kadının ömrü hayatında tek erkekle yetinemeyeceğini, tek kocayla hayatını geçiremeyeceğini düşünememiştim. Bunları Linda Goodman'ın kitabında okuması hoş oluyor da, hayatın da kazığını yiyince şu burçlar murçlar "safsatasına" daha başka türlü bakıyorsun... Al işte Elizabeth Taylor, Balık'ların anası, beş koca eskitmiş karı! Senin çocukluğunda da evde, sobanın başında, çay may içerken "Liz" çekiştirilir miydi, (öyle olması gerek, yaşın benden pek de ufak değildir), Mike Todd, Eddie Fischer, daha önce Conrad Hilton, daha sonra Richard Burton falan, ha?

Ben ikinci kocandım elbette. Bir üçüncüsü de mutlaka olacak, belki bir dördüncüsü, bir de beşincisi. Hiç şaşmaz! Seninle tanıştığımda evli bir erkeğin metresiydin, benden ayrıldıktan sonra gene evli bir erkeğin metresi oldun, galiba sende böyle bir saplantı var, ne dersin, oysa kendini bu yönde kanıtlamaya hiç de ihtiyacın yok, pek güzel kadınsındır, Kemal Tahir'in Nermin Hanım'ı gibi, hani Paşaoğlu Kâmil

Bey'in karısı Nermin, yaşlandıkça güzelleşen ender yaratıklardan. Sanırım aradan geçen yıllarda değişmemişsindir, olsa olsa daha da güzelleşirsin, giyime kuşama akıl almaz derecede (ya da tam tersine, akıl alır derecede) düşkün olduğun için eminim daha da, pek çok daha da güzelleşmişsindir, seni uzun süredir görmedim ama eminim bundan.

Anan kızacak azıcık, ne yapalım, evli erkeklere metreslikten gelip evli erkeklere metresliğe gitmene, sanki bilmiyormuş gibi bozulacak, ele güne, komşulara, mahalleye karşı değil de kendi kendine karşı, kendi bilinçaltına karşı görüntüyü, düşünceyi kurtarmak, içini rahatlatmak için bozulacak. Kusura kalmasın, gerçek bu ve bunu ben de, sen de, anan da, baban da biliyoruz.

(Bak! Ben demedim mi? Bu herif hâlâ büyümemiş! Hiç böyle şey yazılır mı?)

Tanrı beni büyümekten korusun.

* * * * *

Bilemedim, ne yapalım, yükü de, parayı da, güvenliği de paylaşırız sandım. Belki "gâvur kültürü" almış olmanın etkisi mi, hani papazın karşısında yüksek sesle tekrar ederler, iyi günde de, kötü günde de beraber, ta ki ölüm bizi ayırana kadar... (Öyle ya, öküz ölünce ortaklık ayrılıyor)... İyi günde yanında olan kadının kötü günde kıçına tekmeyi vuracağını, ölüm ayrılığından önce Türk Medeni Kanunu'na uygun başka tür bir ayrılık da bulunduğunu düşünemedim.

Sonra, artık kendi üç-beş parçamı alıp evden çıkacağım günün sabahı, bana "Beş yılda hatırladığım toplam iki gün" demiştin... Koca beş yılda hepi topu iki günlük iz bırakabilmişim sende, sahi, gerçek mi?

Peki, hatayı nerede yaptık? Yatakta sorunumuz yoktu, gerçi ilk günlerin çılgınlığı artık aradan beş yıl geçince sönmüştü, ama sen Messalina, ben Casanova olsam bile böyle olması "mukadderdi", kaçınılmaz, artık pijamalarımızı giyip iki satır okuyup gece lambasının ışığını söndürüp iyi geceler demeye daha sık meylediyorduk ama, gene de birbirimize sarılıp uyuyorduk işte. Değişiklik ihtiyacı mı? Arada birkaç küçük kaçamak yaptım, yapmadım değil, ama toplasan üçü geçmez, eminim sen de yapmışsındır, yapacaksın tabii, "akıllı" insan bunları görür de görmez, öyle değil mi? Eh, beş yılda üç "aldatmaca" da, farmakoloji dilinde, "tolere edilebilir" bir rezilliktir.

Ben sana söyleyeyim mi neden koptuğumuzu? Ben, senin aradığın, sana senin sınıf değiştirmeni sağlayacak adam değildim. Beklentiler

farklıydı, ikimiz de yanyana dikiliyorduk ama aynı yöne değil, farklı yönlere bakıyorduk. Birbirimize omuz vermedik, sırt sırta dönüp dayanıştık. Bu da bir çeşit dayanışmaydı da, işte ancak beş yıl giderdi.

* * * * *

Bak nereden nereye, yıllar sonra gelip çok yakın bir arkadaşımın üst katına taşınacaksın, kimbilir dört yüz metrekare midir, paralar kazanacaksın, eve o kır sakallı hergele girip çıkacak, daha başka biri de girip çıkacak, eh sonunda mutluluğu buldun mu? Onlarla da oyunlar oynuyor musun, küçük bir kız edasıyla şirinlikler yapıyor musun, onlar da şabalak oğlan çocuğunu oynayıp karşılıklı gülüşüyor musunuz şimdi? Elbise dolabın üç yüz altmış beş gün değişti-re değiştire giysen tüketemeyeceğin takım taklavatla tıka basa doludur, eminim, -çoğu deri!-, ama sana hiç kimse minik hophop tavşancık diyor mu?

Demezler. Çünkü onlar "daha güven verici". Bir kere sakallarına ak basmış, şakakları da kır, hafif göbeklidirler. Allah bilir, doğru dürüst meslek sahibi adamlar (iki meslek "icrası" arasında yıllar geçiyor ama olsun, bizim gibi ayda yedi yazı, altmış daktilo sayfası çiziktirmek zorunda değiller, ayrıca bir oyun, bir de roman yükünü sırtlamamışlar), para kazanıyorlar para! Kazanamasâlar da hazırdan yiyorlar, karılarından "tokatladıkları" papellerle seni yemeğe, dansa götürüyorlar, kürkler, mürkler alıyorlar, onlar daha güvenli erkekler.

Öyle çocuk yanları yoktur.

Boyunbağı da takarlar, "prezantabl" adamlardır, koluna takıp Hıdiv Kasrı'na masrına götürebilirsin, senin yüzünü yere baktırmazlar. Ensesi kalın Kazlıçeşme kırolarıyla aşık atmayı reddeden, bunun gülünçlüğünün farkına varması erken günahı sayılan bir yazar parçası gibi uyumsuz değillerdir.

Böylece anan da pek beğenir onları.

* * * * *

Birtakım ucuzluklar yapabilmek isterdim, Da Troppo Tempo şarkısını anmak, Türkçesini elbette, hani Ayten Alpman söylerdi, söyle, buldun mu aradığın aşkı söyle, yoksa yalnız mısın sen gene, gibilerden ucuzluklar. Hem bize uymuyor, hem de o şarkı başka bir kadının, senin tanımadığın, benim çok sevdiğim ve ölünceye kadar da çok seveceğim, yüzünü on yıldan fazla görmediğim, çok ayaküstü, çok kısa karşılaştığım bambaşka bir kadının. Sen o değilsin.

Yahu mecbur muyum sana şarkı uydurmaya? Neden illa ayrıldığım kadınları anmak için duygusal boktanlıklara saplanıp kalma gereğini duyuyorum? (Bak, işte, büyümemiş!)...

Büyümemiş ya. Hatırlar mısm, doğumgünlerimden birinde bana oyuncak itfaiye arabası göndermiştin, bir de sevimli ördek, minik bebe şampuanı şişesi...

Yenisi yaklaşıyor, 1 Şubat, bilirsin. Bir daha gönder, gene buna benzer bir şeyler, bu kez lastik topla Parabellum tabanca istiyorum, Karaköy yeraltı geçidinde satıyorlar.

Büyümedim. Büyümeye de çok şükür hiç niyetim yok senin anlayacağın.

Gene çok içiyor musun? Mavi pofuduk terliklerin duruyor mu? Sağ bacağındaki minik varis ilerledi mi? Yeni sevgilin gömleğini çorabını bir yana fırlattığı zaman sinirleniyor musun? Sana aldığım Mordillo albümleri kitaplığının bir köşesinde mi? Yatak odasındaki aynalı dolabın kapısı gene düşüyor mu? Doğru dürüst video kaseti bulabiliyor musun köşedeki kulüpte? Kapıcı Muzaffer'i hatırlıyor musun? Ceyda ile Zeynep büyüdüler mi? Beni görseler tanırlar mı? Bir de çocuğumuz olsaydı kimbilir ne halt ederdik, düşünebiliyor musun? Ara sıra, kötü de olsa, beni anıyor musun? Hadi gene, ister istemez soracağım, mutlu musun?

Seni yitirmemin hesabını kimden sorayım? "Hayat şartlarından" mı, enflasyondan mı, Başbakan'dan mı? Türkiye'den mi, kendimden mi?

Özledim tabii. Aramıyorum hayır, geri istemiyorum, ama özledim ister istemez. Artık birbirimize verebileceğimiz hiçbir şey yok, konuşacak lafımız da kalmadı, sanmıyorum, oturup da ne konuşacağız "bu saattan sonra"?

Ama özledim.

"Bir uykuyu canan ile beraber uyuyanlar"a da selam!

Kaynanamın da ellerinden öperim.

KIRLANGIÇ SESLİ KIZ

Bugünlerde başıma ne gelirse ya meraktan, ya müzikten geliyor!...

Müziğe dalıp gidiyor, oradan nemli duygusallıklara açılıyorum. Mevsim nedeniyle mi?

Richard Clayderman çalıyordu. Birden onu hatırladım.

Bu hergeleyi tanır mısınız? Parlak çocuktur, uzun sarı saçlı, kız burunlu, geniş, gülümser ağızlı, çenesi öyle kadın içi hoplatmasa da sevimli, yakışıklı tanımına girer mi bilmem, ben anlamam, ama nasıl derler, güzel çocuk.

Piyanoyu da pek marifetli tıngırdatır Clayderman. Bu çocuk aslında klasik çalarmış, daha küçük yaştan piyanoyu sökmüş, önemli hocalardan ders görmüş, konçertolar monçertolar çalmış, başarı da kazanmış. Sonra bakmış ki, klasik müzik geniş kitlelerin umurunda değil, bizdeki gibi düpedüz hor görmüyor, burun kıvırmıyorsa da Batı'nın kitleleri, uzak bir saygıyla yaklaşıyorlar; güzelin, doğrunun, önemlinin, iyinin bu olduğunun farkındalar ama öyle pek de "hoşlaşmıyorlar", bu müzik sarmıyor onları... Eh, demiş Clayderman, ben de "pop yaparım"... Ya düpedüz hafif parçalar çalıyor artık, ya da ünlü klasiklerin yumuşatılmış, sulandırılmış, kimi zaman azıcık hızlandırılmış, kalabalıkların daha kolay anlayabilecekleri, daha zahmetsiz hazmedebilecekleri icralarını (hani Paul Mauriat, James Last falan tarzı)... Bileceksiniz, benim Wolfgangcığım'ın kırkıncı senfonisi iki yüz yıl durduğu yerde durdu da, biri çıkıp kırk beşlik plak yapınca listeleri deldi, millette bir kırkmcı senfoni tutkusu kıyamet... İşte onun gibi.

Richard Clayderman, piyanosunu tıngırdatıyor, Ballade Pour Aline'i çalıyordu... Ben de bu arada kızları, hiç tanımadığım, hiç yaşamamış, hiç olmadık kızları düşünüyordum. Sonra onu hatırladım.

Önce Rilke'ye takıldım. Rainer Marie Rilke; ilkgençliğimizde kitaplarını sahafların tozlu kaldırım sergilerinden, bakımsız raflarından aradığımız Baba Rilke'nin, artık gülünç bir anı gibi arka kapağından sırıtıp duran otuz beş kuruş fiyatıyla, beyazı hüzün sarısına dönmüş o Maarif Klasikleri'nden, "Malte Laurids Brigge"sı... Behçet Hoca çevirisidir ha! (Necatigil). Dili biraz yüklü, 1940'lardan, Milli Şef'ten, Hasan Ali'den kalma ("Çağın en güzel gözlü maarif müfettişi", sonra "vekili", Can Baba'nın babası) kitaplar, diziler, Maarif

Vekâleti değil, Milli Eğitim Bakanlığı da değil de, Maarif Bakanlığı mı yoksa? "Malte Laurids Brigge'nin Notları", Rilke'nin o şiirle anı arası, romanla "özyaşam öyküsü" arası eşsiz kitabı... Yeni baskısı De Yayınları'ndan çıkmıştı, 1965'lerde, gene beyaz zeminli kapak, kara, sinirli, titrek çizgilerle Aydın Ülken'in Rilke'nin iç dünyasından çıkıp Kafka'lara Mafka'lara doğru açılan kapak resmi... Belki biraz da Mehmet Güleryüz dünyası... Sonra bir baskısı, son baskısı, bu kez Adam Yayınları'dır sanırım, şimdilerde kitapçılarda bulunabiliyor...

Orada Rilke, yaşlı ve huysuz bir şairi anlatıyordu; yoksa, yirmi yedi yaşında, o zamana kadar ortaya "doğru dürüst hiçbir şey koymamış", ama artık gizli gizli hüzünlenmeyi bırakıp çalışmaya karar veren kahramanı Malte Laurids Brigge mi anıyordu o yaşlı, huysuz şairi? Şair elbette Verlaine olsa gerek, bastonunu çakıltaşı kaplı köy yollarında tıkırdatıp kilisenin yanından kıvrılıyor, çan kulesi güneşe karşı dikilmiştir, içeriden guguklu saatin, dingin, şakrak sesi geliyor, 1890'lar mı, geçmiş savaşlar ve yıkımlar çok gerilerde, gelecek daha büyük savaşlar, yıkımlar çok ilerilerde... "Belle Epoque", altın çağ... İri, yontma ağaç masasında oturup guguklu saatin tiktaklarını, fokurdayan çaydanlığın türküsünü dinleyen yaşlı ozan... Kapakları kalın ciltli, sırtı meşin de köşeleri deriden köşebentli, üzeri ebrulu, yeşilli morlu tirşeli kâğıt kaplı o eski kitaplardan birini açmak... Belki de bir hatıra defterini... Yeşil mürekkeple, daha dolmakalem yeni icat edilmiş, yaygın değil, yazılar mürekkep hokkalarına batırılan kamış kalemlerle yazılıyor, renk renk hokkalar, çeşit çeşit, inceli kalınlı, uzunlu kısalı kalem uçları, yeşil mürekkepli, mor mürekkepli kalemlerle tutulmuş anılar... Adları uzun ve ince harflerle yazılan kızları anmak bir pazar günü... Kilisenin çanı çalar, guguklu saat öter, çaydanlık fokurdarken, içeriden kızarmış ekmek, kahve, süt, yumurta kokuları yükselirken o eski zaman kızlarını, geniş kenarlı çiçekli şapkaları, minik minik çiçekli, ayak bileklerine kadar inen uzun entarileriyle o kızları, isimleri Sophie, Adelaide, Constance olabilen o kızları hatırlamak... Hiç tanımadığımız, tanımamız olacak iş değil bizden sekiz kuşak önce yaşamış, belki de hiç mi hiç yaşamamış o kızları... Bunlar Fransız'dır, bir Fransa köyünün güneşli, sessiz bir pazarında anılıyorlar, kimbilir belki de İngiliz olabilirlerdi, o vakit Gwendolyne sözgelimi... Adı Gwendolyne olan uzun boylu, ak tenli bir kız tanımak isterdim. Ya da ufak tefek, fıkır fıkır Sophie... Ya da soluk yüzlü, durgun, uzaklarda bir noktayı arayan Adelaide... Ya da ateş gözlü, yanık tenli, hoppa Constance...

Malte Laurids Brigge, sığınacak bir yerim yok, diyordu, yağmur da gözlerimin içine yağıyor...

Böyle, olmayan kızlara dalıp giderken, Clayderman, bir "trill" attırıp

ikinci müzik cümlesini tekrarlamaya geçti. Kızın adı Aline imiş, bu şarkı ona yazılmış.

Ben de başka bir kızı hatırladım. Bu da hem gerçek, hem yalan bir kızdı. Hem olan, hem olmayan bir kız. Bir ses yalnızca. Bir ses.

* * * * *

"Artık yazmayacak mısınız?" diyordu.

O sıra, çalıştığım dergiden düpedüz kovulmuşum, gazeteci milleti ücretli işçi gibi parasmı ay sonunda "işledikten sonra" yemiyor, devlet memuru gibi aybaşında peşin peşin alıyor ya, çoktan almış tüketmişiz, patron anamın ak sütü gibi helal "tazminatınızı da ödemiyor, sekiz ay önce "açıktan" vermiş olduğu parayı borca sayıp üstüne bir de kendini alacaklı çıkarıyor, üstte yok başta yok değilse de çok şükür el avuç tamtakır kuru bakır, harcamaları "asgariye" indirmişim, günde iki paket cıgara parası, haftada iki üç gün rakı parası, oradan sıkıyorum buradan sıkıyorum, sabahtan akşama kadar evde

oturup arpacı kumrusu gibi düşünmek bütün işim...

Yazılarımı okurmuş. Severmiş de. Pek severmiş. Dergide birkaç hafta üstüste beni bulamayınca merak etmiş. Yazmayacak mıyım diye soruyordu...

Genç bir sesti. Öyle çok küçük kız değil, gözü açılmadık sığırcık yavrusu genç kız da değil ama, belli ki yaş yirminin ya hemen üstü, ya hemen altı, öğrenci olmalı, hadi oturduğum yerden, telefonun ucundan kendi kendime ahkâm kesiyorum sessizce, hayatı tanımıyor olmalı, doğru dürüst bir erkek merkek yüzü de görmemiştir Allah bilir, fitilli kadifeden pantolon giyer, ayağında hush-puppy, işte Teknik'te Meknik'te okuyordur.

Durumumu anlattım. Üzüldü. En kısa zamanda "acil şifalar" dilemeye getirdi, neden bir gazete köşe yazarlığı mazarlığı düşünmüyor muşum örneğin, Cumhuriyet'e ne buyurulurmuş?

Kazın ayağının göründüğü kadar çabuk ve kolay yola koyulmadığını nasıl anlatacaksın? Üstelik telefonun öbür ucunda, tanımadığın bir kadın sesiyle kaç saat lakırdı edeceksin? Kısa kestim, inşallah dedim, bekliyorum dedi. En kısa zamanda okumak istermiş. Kapattı.

Birkaç gün sonra gene aradı. Tamam, yavru kuş ökseye tutuluyor, hadi oğlum, ufukta yeni bir serüven göründü!

Olur olmaz sorular soruyordu bu sefer, saçlarım ne renkmiş, gözlerim ne renkmiş, cıgara içiyor muymuşum, yerli yazarlardan hangilerini, yabancılardan kimleri beğenirmişim. Kendisine oturduğum evi, çalışma odamın duvarında neler asılı olduğunu, o anda masamın üzerinde yarı açık şiir kitabının admı anlatır mıymışım. Neyse, günahını da almak istemem, buna benzer şeyler, şimdi geçmiş gün.

Daha uzun konuştuk.

"Görüşmek üzere" dedim. Hep öyle denir ya. Hep öyle denir de hani bir türlü görüşülmez.

Çok isterim dedi.

Kapattı.

Bir hafta kadar sonra gene aradı.

Adını başından sormamıştım, o saatten sonra sormak büsbütün tuhaf kaçacaktı. O Engin Bey diyordu, ben siz diyordum, öylece görüşüyorduk.

Daha ayrıntılı sorulara geçti. Falanca yazının bilmem kaçıncı paragrafında, sondan üçüncü cümlede neden filanca kelimeyi kullandığımı da bir başkasını tercih etmediğimi soruyor, yemeklerden hangisini sevdiğimi öğrenmek istiyor, çocukluğumun nasıl geçtiğini araştırıyordu.

Tanışalım dedim. Bir yerde buluşalım.

Gelemem dedi.

Neden dedim. Anası mı izin vermiyordu, çok mu utangaçtı, yoksa korkuyor muydu? Adam yemezdim.

"Ben", dedi, "yürüyemem ki..."

* * * * *

Bir yıl kadar önce kaza geçirmiş. Araba çarpmış. İki bacağı da un ufak olmuş. Kötürüm kalmıştı, pek pek koltuk değnekleriyle evin içinde odadan odaya gidebiliyor, çok gerekirse anasının desteğiyle sokağa çıkıp birkaç adım atabiliyor, hava alabiliyordu. Ama hepsi bu. Gününü yatakta geçiriyordu, belki sıkıldıkça oradan kalkıp kendini kanapeye koltuğa atıyordu. Başlıca işi de bu durumda müzik dinlemek, televizyon seyretmek, bol bol okumak, geleni gideni ağırlayıp çay

içmek, pasta yemek, kek yemek... Ne eğlenceli bir "yaşam" tarzı, değil mi?

Kem küm etmişim. Ya öyle mi demişim. Yürüyemediğini söyleyen bir kıza ne denirdi, hele buluşalım, tanışalım, görüşelim zibidiliklerinin üzerine?

Bir süre daha konuştuk. Birkaç gün sonra yeniden aradı, yüzümü kızdırıp adım sordum. Söyledi. Kırıkça sesiyle, daha önce hiç sormamıştınız dedi.

Sonra, iki günde bir arar oldu. Kendi telefonunu vermiyordu, yalnızca adını biliyordum, bir de, yaklaşık olarak nerede, hangi semtte oturduğunu. Benim onu aramamı istemiyordu sanırım, nedenini anlayamamıştım, anası mı kızardı, rahatsız mı ederdim, yoksa yaşının, güngörmemişliğmin verdiği çekingenliğe yatalak durumunun küskün ezikliği eklenmiş, daha da içine mi kapanmıştı? Ama telefonu açan oydu, ilk arayan, sonra da ısrarla aramayı sürdüren.

Azıcık utanıp sıkılıyordu, aradığı için, rahatsız ettiği için özür üzerine özür diliyordu, rahatsız olmuyorum diyordum, gene de özür diliyordu, ama olmadık sorular sormaktan da çekinmiyor, sanki beni benden daha iyi tanıyor, yazılarımı didik didik ediyor, hayatımın en hurda ayrıntısına girmek istiyordu.

Neden sürdürüyordum konuşmayı? Böyle aklına esip her telefona sarılan kıza hayatımı anlatmaya kalkacak olursam "işimiz vardı", yatağa kilitlenip kalmanın büsbütün sivrilttiği duyarlıkları, incelikleri kabullenmek, oturup dinlemek, bıkmadan tartışmak zorunda mıydım?

Yürek yufkalığı... Onu kırmak istemiyordum. Ne diyecektim yani, ikide bir beni arama kızım, seninle uğraşamam, vaktimi almaya hakkın yok, bana ne yahu senin ıkıntından sıkıntından, bela mısın? Belki de abartıyordum, herhalde onu hayata bağlayan tek iplik ben değildim, benim yazılarım değildi de, kızın yaralı ruhunda küçük bir kıvılcım, bir umut, bir tat yaratmak neden angarya olacaktı işte?

Gene ara demeye özen gösteriyordum, beklerim diyordum, artık o da kısa keser olmuştu, rahatsız ettim diye üzülüyordu, rahatsız etmedin diyordum, gene ara, beklerim.

Sonra telefonların arkası kesildi. Üç ay mı, dört ay mı geçti, aramadı.

* * * * *

Erkek ruhunun kıvrımlarında gizli kalmış alçaklıklar, kasap da olsa

yazar da olsa, "ümmi" de olsa ordinaryüs profesör de olsa değişmiyor. Başlangıçta aklıma neler gelmişti.. Bir "tele-manyak" olabilir miydi bu kız? Bunu düşünmüştüm. Başlangıçta, yürüyemediğini söylemeden evvel, hadi sahtekârlık etmeyelim, hatta söyledikten sonra da.

Bundan otuz yıl "mukaddem", Türk basınında böyle bir hatun olduğu söylenirdi. Gazeteci "ağabeylerimiz", tele-manyak hatunun tele-muhabbetlerini anlatırlardı: Özellikle gece sekreterlerine, servis nöbetçilerine "musallat" oluyor, yıl 1959-1960 dolaylarıdır, memleket "ihtilal sath-ı mailinde", teleks çıngırakları, telefon zilleri daha tiz, daha keskin çalıyorlar, "arkadaşların" çoğu içeride, "Başvekil Menderes'in beyanatını" aldınız mı çocuklar, İsmet Paşa Topkapı'da mı, Afyon'da mı, bu kez Uşak'ta mı taşlanacak, subaylar homurdanıyor, kahve yok, gaz yok, yedek parça yok, Babıali'de, bir daha kolay kolay yaşanmayacak gerginliklerin gelip geçtiği çok güç, o ölçüde de keyifli günler... Telefon çalıyor, bugün çok ünlü isimlerden biri, "....." gazetesinin gece sekreteridir, telefonda o kadın.

(Sonradan kadının da kimliğini öğrendim ya...)

Adını vermiyor, oysa bütün yokuşta malumdur, birbiri ardına, makineli tüfek takırtısı gibi sorular soruyor, neremi öpüyorsun, şimdi neremi okşuyorsun, ellerin neremden nereme doğru ilerliyor, şimdi düğmelerimi nasıl açıyorsun, kombinezonumu, jartiyerimi çıkarıyor musun, (evet, o zaman naylon kombinezon var, jartiyer de çok yaygın), şimdi ne yapıyorsun, kadının solukları giderek kesik kesik, kısık kısık haykırmalara dönüşüyor, sonra uzun bir sessizlik, en sonra da iyi geceler ve trak, telefon kapanmıştır!

Kızcağızın nasıl günahını almıştım... Yıllardır bana da böyle bir kadının çatmasını gizli gizli bekliyordum, ondan mı? Gece sekreterliği yapmamıştık, mesleğe hayli "yukarıdan" sıvanmıştık ama, biz de gazeteciydik işte canım, başımız kel miydi? Hoş çatsa ne değişecekti, Allah'ın sapığıyla haz mı duyacaktık? Olsun, "değişik" bir serüvendi, hani ne derler, hayatta her şeyi deneyeceksin, onun gibi...

* * * * *

Günün birinde gene aradı.

Nerelerde olduğunu sordum. Lafa bak! Sanki dünya gezisine çıkacaktı!

"Babamı kaybettik de..." dedi.

Başın sağolsun dedim. Başka ne diyecektim?

"Göt kısmetten çıkınca uçkur dokuz yerden çözülür kızım, öyledir, bela tek başına gelmez, her şey üstüste yığılır" diyemezdim ki yekten...

"Onun için", dedi, "kusura bakmayın, gelemedik..."

Anlayamadım?

"Biz", dedi, "annemle ben yani, bir gün size gelmek istiyoruz da..."

Nasıl yani?

"Yani öyle, oturmaya işte... Rahatsız etmeyeceksek tabii...

Kibarca reddettim de, ne dedim, nasıl dedim, kırmamak için, darıltmamak için ne dolambaçlardan döndüm bilemiyorum şimdi. Ama kırmamayı başardım sanırım.

Bir görücüye çıkmak eksikti...

* * * * *

Ben size geleyim dedim. Kitabım da yakında çıkıyor. İmzalar, pastamı, çiçeğimi de alır, ben size oturmaya gelirim.

İstemedi.

Ne dedi, nasıl çevirdi, ne gerekçe gösterdi onu da hatırlamıyorum. Ama ben de kırılmadım.

* * * * *

Sonra, bir başka gün, gene telefon çaldı. Açtım. Oydu. Benim sesimi duyunca çok şaşırdı. Bir arkadaşını arıyormuş, benim hiç tanımadığım, beni hiç tanımayan bambaşka birini. Bilinçaltı dürtmüş, yanlışlıkla benim numaramı çevirmiş. Karşısında beni bulunca da çok şaşırmış.

* * * * *

Yazar-okuyucu muhabbeti, masum telefon flörtü, acımayla karışık anlayış ve yürek yumuşaklığıyla başlayan oyun, geri dönülmesi zahmet verici olacak tehlikeli kıyılara vurmaya başlamıştı. Artık ona beni aramamasını söyleyemezdim. Başında söylenseydi olurdu, artık hayır. Peki, nasıl geri dönülecekti?

Kendiliğinden oldu. Birdenbire ortadan kayboldu. Üstelik hiç fol yok, yumurta yoktu, güzel güzel konuşup gidiyorduk, görüşmek üzere

denildi karşılıklı, sonra kapattı, bir daha da aramadı. Neredeyse bir yıl oluyor.

Uzunca bir süre kötü şeyler düşündüm. Başına ne gelmişti? Bu kez ne olmuştu?

Saçlarının kara olduğunu söylemişti, kuzgun karası, hayli düzgünmüş bunlar, iki yandan omuzlarına iniyorlarmış ama şimdilerde kısa kestirmiş, teni akmış, orta boyluymuş. Daha sağda solda resimlerim boy göstermiyordu pek, uzun uzun da benim şeklimi şemailimi araştırmıştı, gözlüklü müydüm, tepem açık mıydı yoksa saçım yerli yerinde duruyor muydu, göbeğim var mıydı, boyum uzun muydu, ya parmaklarım, alnımın çizgileri, çenemin minik sakal dipleriyle bezeli kıvrımları... Sonra kendini anlatmıştı, ben sormamıştım daha, o anlatmaya koyulmuştu.

Oysa ben telefondaki sesi, nedense, at kuyruklu, koyu kumral, belki kestaneye yakın kumral, kırlangıç gözlü düşünmek istiyordum. Ona haksızlık mı ediyordum? Vaktin birinde, bir dergide herhalde, saçları kumral, gözleri kırlangıç, saçının arkası yeşil kadife kurdeleli bir kız görmüştüm de yıllar sonra belleğim onu mu anmak istiyordu? Yoksa, gene uzunca bir süre sonra, Richard Clayderman adlı sarışın hergelenin piyanonun tuşları üzerinde yaramaz bir çocuk, hüzünlü bir sevgili, cin gibi bir fırlama, işini bilir bir "profesyonel" edasıyla gezinen ustanın ustası parmakları alıp alıp uzaklardan, mutlaka Fransa'dan, böyle bir kız mı getiriyordu akşam akşam?

Bizim kızcağız nere, o uzak ve eski Fransız kızları nere? Hele yüz yıl öncesinin, adları uzun ve ince harflerle usul usul yazılan, yeşil mürekkeple, kapağı ebrulu, sırtı meşin ciltli, köşeleri köşebentli, belki, belki değil muhakkak kilitli hatıra defterlerine yazılan kızları... Sophie, Constance, Adelaide...

Ört ki ölem!

Ben de tuttum, sesini bir kırlangıca benzettim. Benim için artık hep kırlangıç sesli kız olarak kalacak.

Bakalım, bir daha aramazsa...

1959

Amanın dostlar, bugünlerde bana olanlar oldu... Şu eski şarkıların peşine takılıp olmadık hüzünlere yelken açma eğilimi çokça ağır basmada... Geçecek sandım, üzerinde durmadım, geçeceğine büsbütün kötületti...

Televizyonda Peppino'yu seyrediyordum, Peppino di Capri. Ne kadar da moruklamıştı! Şişmanlamış, otuz yıl kadar öncesinin o kara kıvırcık saçlı, kara bağa çerçeveli gözlüğünün altından şirin şirin gülümseyen İtalyan delikanlısı gitmiş, yerine göbeği şiş, alnı açılmaya koyulmuş, şakakları kırlaşmış, ne kırlaşması, şakaklarına düpedüz karlar yağmış orta yaşlı bir adamcağız gelmiş yerleşmiş, geçen yıllar mı ağır basıyor şeklinin bozulmasında, ceplerine doldurduğu milyarlarca liret mi yoksa, ama sesi pırıl, sesi bozulmamış, eski taptazeliği kalmamışsa da rengini koruyor... (Laf aramızda, 1960'larm hemen başlarında fakiri Peppino'ya benzetirlerdi sağolsunlar, şimdi deyin bakalım eskiyip ekşiyen Peppino mu, yoksa fakir midir?)

Peppino'nun ardına eklenip Roberta'yı mı anmalı? Hani dünya ahret yavuklusu, sonra karısıydı da, bir eşeklik edip küstürmüştü, Roberta ossaat bohçasını toplayıp anasının evine koşuyor, geri dönmesi için Peppino'nun o eşsiz "Roberta, ascolta me, perdona me, ritorn'ancor, ti prego" şarkısını besteleyip cümle radyo istasyonundan, cümle kırk beşlik plaktan gece gündüz haykırması gerekecektir. Aferin kız Roberta, hem herife iyi bir ders verdin, hem de insanlığa enfes bir türkü hediye ettin, şimdi ne vakit duysak alıp bizi o yıllara götürüyor ((şu laf, ne kadar "banal" bir klişe, ne kadar bayat bir "formüldür" ve ne kadar gerçektir!)...

Yoksa daha gerilere mi gitmeli? Radyonun üçüncü programı yetişiyor, tangolar, evet tangolar! Say ki ilk dünya savaşı öncesi Buenos Aires kerhanelerindeyiz, bandoneon yaralı bir hayvan gibi kesik çığlıklar atıyor, kaba sakallı, tütün çiğneyen, ağzı burnu yara izleri, dikişler içinde, anasının ipini pazarda satmış yetmiş iki milletin denizcisi, çevreleri bir kızıl dudak, fistolu etek, ucuz şarap ve kirli yatak cümbüşü, ileri geri salmıyorlar.

Yoksa otuz yıl önce ortalığı kasıp kavuran "Loşlar" salgınını mı anmalı? Orhan Boran'ın eğlence programları 27 Mayıs öncesinin sıkıntılı tedirginliğini, karanlık huzursuzluğunu yaşayan İstanbul halkını radyo başına mıhlamaktadır, başkaca Orhan Hançerlioğlu'nun perşembe geceleri saat on buçuk sularında o erkekten de erkek sesiyle

okuduğu öyküler var, hemen ardından İpana 11 Soru Bilgi Yarışması... "Mikrofon Kuliste" programı daha sonralar mıydı, her hafta ayrı bir tiyatrodan, ayrı bir kulisten seslenen, çocuk ruhumuzda tiyatro tutkusunu ilk tutuşturan o unutulmaz kırk beş dakika? Yoksa günün cuma, saatın altı olmasını bekleyip Uğurlugiller Ailesi'ne mi takılmalı, "orijinaline" elbette, bugün televizyonda yavan yavan çiğnenen taklit sakızına değil. Arkasından Los Paraguayos çıkacak, belki Los İndios Tabajaras, ya da Los Machucambos. Luis Alberto del Parana İstanbul'da, Kervansaray'da program yapıyor, yakında Miguel Amador'un Taksim Belediye Gazinosu'nda sahneye çıkması bekleniyor... "Eski" Taksim Belediye, yerinde heyula gibi Sheraton'un yükseldiği köşede, koltuklar kırmızı, masa örtüleri çok ciddi şekilde kolalı, akça pakça, parmaklıkları pirinçtir, okul çaylarına gidilir...

Ya da, ya da, gene evdeki iri kıyım, altı lambalı Vega'nın kulağını büküp artık kısmetine kim çıkarsa, Paul Anka mı, Neil Sedaka mı, takılmalı? "Oh Carol" diye ağlamalı, "Only You" diye inlemeli, "Destiny" diye oflamalı, "You Mean Everything To Me" diye zırlamalı... Hanımlar, hangi şarkı "vauuuvv" diye başlamış, "vauuuvv" diye bitmiş ve de bacak kadar yazar adaylarım tarifsiz hüzünlere garketmiştir dünya tarihinde?

Tuhaf şey, G. sever miydi Neil Sedaka'yı, aklımdan çıkmış.

Ben bayılıyordum da acaba sevgilim beğenir miydi?

G., o yıllar, "sevgilim".

Yaş, yedi.

Yaa...

Erken başlamışız!

* * * * *

Otuz yıl sonra gittim o sokağa baktım.

Günde üç araba ya geçer ya geçmezdi, bir ucu bir kale, öbür ucu öbür kale top oynardık, "ilahlarımız" ya Metin, ya Lefter, ya da Kadri, geçen ya da geçmeyen arabalar 48 De Soto, 52 Packard, 56 Chevrolet, 57 Buick, 58 Plymouth. Tabii çok kalabalık şimdi, İstanbul'un her yeri gibi onun da kaldırımlarını, koştura koştura, birbirine omuz ata ata bir yandan bir yana seğirten köylü yığınları teslim almış.

Yok, pası "gole tahvil" etmiyoruz, yaşımız o kadar da yukarı değil ama,

kalecinin babası mahallenin hızlı "Demokratı", otomobil lastiği karaborsası yapan hergele olunca, doğma büyüme "Halkçı" fakirin o velede gol atması bir başka keyifli oluyordu. Ne de olsa 1959'du, bir kolu Abbas Ağa parkına, bir kolu Tuz Baba'ya ayrılan Şehit Asım Caddesi'nin üst ucunda, simitçi (hele iki buçuk kuruşa sıcak sıcak "halkacı"!) fırınının karşı köşesindeki bakkalın önünde elinde gaz tenekesiyle üç saat kuyrukta bekleyen, şekerci Hüseyin Efendi'ye taze kahve gelmiş çığlıklarıyla koşturup sıraya giren, iki kilo şeker alabilmek için iki gün kıvranan gene fakirdi, malum, aile bu gibi işleri çocuğa gördürüyor, aman oğlumuz alışveriş öğrensin, daha doğrusu, aman biz kuyruklarda sürünmeyelim niyetiyle...

Başka bir köşedeki yoğurtçu Latif'ten iki buçuk liralık yoğurt alan da gene fakirdi, Latif yoğurdun kaymağını koymuyor diye ona burun kıvırıp "rakip yoğurtçudan" çanağı silme kaymak doldurtup evde bir temiz sopa yiyen de... Biz mahallenin kalburüstü çocuğuyduk, daha o yaşta "Galatasaray Mektebi'ne" gidiyorduk ya, aklımız boynuna iple astığı mukavva tezgâhta yüz paraya Yeni Hayat şekeri satan kopillerde kalmıştı, yüz para, ortası delikli iki buçuk kuruş, öyle ya, kırk para da bir kuruş! Vay canına, sanki Abdülhamid devri!... Daha sonraları, o günlere kadar görülmemiş, belki bir benzeri ancak o kadar da uzak olmayan savaş yıllarında yaşanmış müthiş enflasyon sonucu Yeni Hayat'm tanesi beş kuruşa çıkmıştı da, bakkaldan beş kuruşa aldığımız şekeri maksat "aksata" olsun diye gene beş kuruşa satmaya kalkıp, gene bir temiz sopa yemiştik, ticarete aklımızın ermeyeceği, bizi bekleyen geleceğin boğaz tokluğuna yazar bozuntuluğu olacağı otuz yıl önceden kesinleşmiş, alnımıza yazılmış. Adam olmayacak çocuk, sattığı Yeni Hayat şekerinden belli olur! Ya da, "nane, limon, okaliptüs"... O Mintips, Frutips, ihtilal sonrasının ürünleridir.

G.'ye parasız verirdim elbette. Artık o kadar olacak. Sevgilimdi.

Sevgilimdi de, ben, utanmaz arlanmaz hergele müsveddesi, G.'nin küçük kardeşi N.'ye de kur yapıyordum bir yandan!

N. de bana karşı hiç ilgisiz değil hani... Yaş yedi, yıl 1959... N. de olsa olsa beş-altı var yok!

* * * * *

Otuz yıl sonra, sokağımız, çokça yıpranmış, boynu bükük ve hüzünlü bir patikayı andırıyor. Meğer ne kadar darmış! Bir metre daha yukarıdan ve otuz yılın yorgunluğuyla bakınca ne kadar küçük ve ne kadar sönük görünüyor... Hani, akşamları babama dört buçuk liraya rakı aldığım Hulusi Bey Amca ile Nezahat Hanım'ın tütüncü dükkânı

nerede? Hani, manifaturacı Müfit, şekerci Hüseyin, terzi Mehmet Efendi, kızı Mehpare, "yılan" arkadaşım Vural, nerelerdesiniz? (Yılanı bildiniz mi, tebeşirle kimi yeri kalın kimi bölümü ince çiziyor kaldırıma da, amaç üç atışta gazoz kapağını yılanın başına, gözüne, ortadaki çembere sokmak... Mahallenin en kıral yılan oyuncusu Sadık, hangi şirketin müdürü, kaç çocuğun babasısın söyle bakalım...)

Bizim ev durup duruyor. Penceresinde babamın, aşağı sarkmayayım, sarkıp da düşüp kafamı kırmayayım diye çaktığı iki demir parmaklık çubuğundan biri bile duruyor! Tam karşıda, daha sonra birkaç yıl oturduğumuz geniş merdivenli, cumbalı ev "apartmana gitmiş", marangoz İlhami kimbilir ölmüş müdür, talaş tozları, içinde durmadan vızıldayan hızarıyla "kübik" ve birbirinden kötü mobilyalar yapardı. Gazeteci Sabit'in izlerini aramak boşuna, yaşlıydı, buralarda bir zamanlar, mahallenin cümle bacaksızına otuz kuruşa Teksas Tom Miks okutan, onlara kaldırımlardan yazın şeftali çekirdeği toplattırıp sonra bunları sahte badem şekeri yapmaları için şekercilere satan Sabit Efendi'den haberi olan kalmış mıdır?

Ya sen nerelerdesin G.?

Kaçıncı çocuğuna hamilesin?

Kocan ne iş yapıyor? Sahi, kaç çocuğun var? Mutlu musun? Büyük oğlan hayırsız çıkıp okumadı mı, ortanca kız kocaya mı kaçtı, küçüğü liseyi bitirdi bitirecek mi yoksa?

Beni duyuyor musun G.? Orada mısm? Sen var mıydm gerçekten?

N. ne yapıyor? O da kazık kadar olmuştur, gene ponponlu kırmızı çantası var mı, bıcır bıcır konuşuyor mu, yoksa bunları okuyup okuyup başınıza ekşir mi, ekşiyecek kadar anlayışsız mıdır kocalarınız?

Karşı evdeki kıvırcık saçlı çocuğu hatırlıyor musunuz söyleyin bakalım? Hani şu altı yaşında Fransızca okuyup sokağın en fiyakalı delikanlısı kesilen gözlüklü yumurcağı? Büyük adam olacak deniyordu, hiçbir halt olamadı bak, "o şimdi yazılar yazıyor" yalnızca.

* * * * *

Evlendi, ayrıldı, çoluğu çocuğu yok sizin gibi, içkiyi seviyor, cıgarayı bırakamıyor, biraz buruk bir adam oldu, yaşı kırka dayanıyor... Sizin kapıya çıktığınızı, kollarınızda çantalarınız eşiğe çöktüğünüzü görünce, bağıra çağıra oynadığı yılanı bırakıp, gazoz kapaklarına fiske vurmaktan pıyrım pıyrım olmuş parmak uçlarını üstüne başına silip

yanınıza gelen kara kıvırcık saçlı bacaksız... "Küçük ocakçı" derler bir çocuk romanı kahramanı var o sıralar, Doğan Kardeş Yayınları'ndan çıkmış ona benzetirlerdi, o da çok üzülürdü, meğer kızların yalnızca sarışın oğlanları beğendiğini sanırmış salak!

* * * * *

Fakirin o vakitler kadından kızdan yana nasibi ne? Yutar gibi okuduğu birtakım kitaplardan, vaktinden evvel edinilmiş birtakım iç ürpermeleri, işin özünü bilemiyor da sezecek gibi, bir de bizim sokağın kızları, G., kardeşi N., iki "blok" aşağıda, gene bir köşede oturan, şimdi adım çıkaramadığım iri kıyım sarışın kız bir de, o yaşça daha bir büyük, evine çaya çağırıyor, gidip içiveriyoruz ne olacakmış, bir de B.

B.'nin "abisi" arkadaşımdı, bir Ermeni ailesiydi bunlar, Beşiktaş'ın o kuytu köşesinde, "mübadeleden" sonra Rumların bırakıp gittiği iki katlı, bahçeli, kırmızı tuğlalı şirin evciklerden birinde oturuyorlar. Seksek oynuyorlar, benim pek ilgimi çekmiyor, biz, sokağın cümle hayta taifesi, varsa yoksa dekman. Bir de, "film anlatmaca", yukarı mahallede, babası iki yıl sonra Tarabya açıklarında o gemi kazasında yanıp ölecek, galiba kamarot, çocuğun, o sıralar pek az rastlanan apartmanlarının girişinde... Filmler neler, Mihracenin Gözdesi, Hint Mezarı, Quo Vadis, Zincirli Köle... İlle de "Vikings"... Belki, Notre Dame'ın Kamburu, mutlaka Ayşecik... Beşer kuruş topluyoruz, giriş beş kuruş, gönlümüzün de genişliğine bakın, beş kuruşu denkleştiremeyen, minik yeşil cam parçacığı, şişe dibi kırıntısı, ya da mantarı çıkarılınca içi rengârenk yazılı gazoz kapağı da verip girebiliyor! Bunlarm mantarı çıkarılıp çekiçle "düzlenir", beş torba dolusu biriktirilir, sonra, ensende patlayan şamarla birlikte doooğru çöpe atılır...

Biri de, Frankenstein 70!... Evet, yetmiş... Yetmiş yılı oradan bakınca ne kadar uzak, ne kadar erişilmez, ne kadar kurgubilim ürünü geliyordu bize...

Tabii günün birinde G.'yi B. ile aldattım ben.

Ne mal olacağımız oradan belli miydi?

* * * * *

B. esmer güzeliydi, duru tenli, uzun kara saçlı. Daha o yaşta pek güzeldi, şimdi nerelerdedir, Paris'te mi, Marsilya'da mı, San Francisco'da mı yoksa? G. daha bir "alaturka", saçları kısa kesilmiş, iki yandan kulaklarına doğru kıvrılıyor, Caravelle modası çıkmış mıydı da

anası özenip öyle kestirmişti? N., küçük kızkardeş, kıvır kıvır sarışın, bukleli, taşbebek sanki kâfir... Aşağı köşedeki kızın bayağı göğüsleri belirmişti oysa, o artık ötekiler gibi siyah rugan ayakkabı giymiyor, hani üstten atkılı siyah rugan ayakkabı, içine kendinden yollu beyaz çorap çekmiyordu, oturup kalkınca sağını solunu gözetir, kapatır olmuştu, yerli yersiz tozarıyor, yanakları pespembeye kesiyordu, bana birşeyler anlatmak ister gibiydi. Ne anlatmak istediğini nereden bilecektim?

O zamanlar kadınları Çağlayan Yayınları'ndan izliyordum, Çağlayan'ın "Yeni Dünyalarda" dizisini, Merihliler 2017 yılında dünyaya saldırıyorlardı, solucan gibi kaygan, çirkin yaratıklardı bunlar, dünyalıların sırtına, belkemiğinin üstüne yerleşip sinir sistemini ele geçiriyor, denetim altına alıyorlardı, CIA olduğunu çok sonraları öğreneceğimiz örgütün gözüpek ajanı Merihlilere savaş açmıştı, bir de "ablası" vardı, aman Allah, Rita Hayworth bozuntusu, uzun kızıl saçlı, uzun sivri topuklu, saydam kara çorabı bacağının arkasından çizgi çizgi inip topuğunun altına dönen cinsten!... New Yorklu sigortacı John Gordon, yüzyıllar sonrasının Galaksi Prensi Zart Arn'ın bedeninde, iki kadın arasında kararsız kalıyordu: Nişanlısı, Fomalhot Takımyıldızları Prensesi, sarışın, uzun saçlı, ince duru güzelliğiyle Lianna mı, yoksa gizlice evlenmiş olduğu, ufacık tefecik, esmer tenli, fıkır fıkır Muran mı?

Kadından yana bildiğimiz bunlardı. Gerçek kadınlar bizi henüz alabildiğine üzmemişlerdi 1959 yılında, biz onları alabildiğine yıpratmamıştık. "Mavi Ölüm" adı verilen hıyarcıklı vebanın pençesinden kurtulabilen, uzaylıların attığı mikrop bombalarıyla cehenneme dönen Amerika'da sağ kalabilen çok az kişiden biri, Başçavuş Russell Gary, dağ başında, eski sevgilisinin memelerini okşuyordu, "ne haber on dokuz, beni hatırladın mı?"... Kahraman uzay savaşçısı, elinde insanı atomlarına ayıran gizli ve de korkunç silah "disinter", yeşil saçlı uzaylı sevgilisini "ihtirasla öpüyordu", boşluk korsanlarıyla uğraşan "esas çocuk", uzay gemisinin, pardon, "feza" gemisinin ışık hızının üzerine çıkmayı sağlayan "sürvitesi" kesildiğinde sevgilisini kucaklıyor, göğüslerini öpüyor, kalçasını mıncıklıyordu, daha yedi yaşındaydık, bütün bunların ne anlama geldiğini bilemiyorduk ama fena halde sezmek üzereydik...

Günün birinde ne halt ettim, biliyor musunuz?

* * * * *

Adını şimdi tam çıkaramıyorum, geçmiş gün, Sertaç mı, Serdar mı, Serdal mı, bir hergele vardı, o yıl en yakın dostum. İtin tekiydi,

okuyacağı mokuyacağı yoktu, bak Engin ne güzel okuyor, sen de onun gibi olsana öğütlerine kulak asmıyordu, ben de ona hayrandım, okulu ne güzel "kırıyor", içine bol pastırma doldurduğu yarım ekmeği kapının önüne çıkıp ağzına burnuna bulaştıra bulaştıra ne güzel gövdeye indiriyor, reçel artıkları çenesinden parmaklarına ne güzel süzülüyordu!...

Balıkpazarı'nın arkasında genişçe bir arsa vardı, iki kilisenin arasında, azıcık bayırda, cumartesi günleri Beşiktaş Pazarı kurulurdu, kurulmadığı günler de pazarcılar o kocaman tezgâh tahtalarım buraya yığarlardı.

Biz de oralarda oynardık.

Bir gün, bir yaz günü elbette, Sertaç mı, Serdar mı, Serdal mı işte o hergele şöyle bir teklifte bulundu:

"G.'yi arsaya götürüp donunu çıkaralım!"

Fikir parlak olmasma çok parlaktı. Tamam, olur mu olurdu. Gerçi G.'nin donunu çıkarınca ne değişeceğini, ondan sonra ne yapmak gerektiğini, gerekeni neyle, nasıl yapabileceğimizi bilmiyorduk, yedi yaşındaydık ama, olsun G.'nin donunu çıkarmak düşüncesi kafamızdan geçebildiğine göre, hayatın dikenli yollarında hayli mesafe almış sayılırdık!

Şimdi tam hatırlayamıyorum, elma şekeriyle mi kandırdık, film gösteriyorlar mı dedik, macuncu mu gelmiş diye kıtır attık, kızı aldık arsaya götürdük, dikine sıralar şeklinde yığılı pazar tahtalarının arasına soktuk. Donunu çıkardık.

Evet, çıkardık!

Ama pek çok da utandık. İkimiz de o tarafa bakmaya cesaret edemiyorduk, düşünün bir, yıl 1959, Beşiktaş'ta pazar tahtalarının yığılı olduğu arsada çıplak bir küçük kız çocuğu ve de yanında utancından kıpkırmızı kesilmiş, başını çevirmeye cesaret edemeyen yazarınız Engin Ardıç, elinde kadın donu!

G. tabii salya sümük ağlamaya koyuldu. Ödü patlamıştı. Bizim daha da fazla ödümüz patlamıştı.

Kaçtı. Biz de tabana kuvvet daha uzağa kaçtık.

Sonra, kulağıma geldiğine göre, iki gözü iki çeşme eve gitmiş.

Anasına, "Engin benim donumu çıkardı" demiş.

"Sus bakayım, hadi oradan terbiyesiz, Engin efendi çocuktur, öyle kaka şey yapmaz" diye bir temiz de sopa yemiş!

Başını yaktığım ilk kadın G.

Sonraları, yaş kırka yakın, çok sormuşumdur kendime, acaba başıma gelenler bu yüzden mi, G.'nin bedduasmı mı aldım, ahı mı tutuyor diye...

Kızım, bak aradan otuz yıl geçti, kaldır artık şu ahını!

* * * * *

Ertesi yaz sünnet oldum. Elâleme hokkabazı türkücüsü assolistiyle toy düğün kurulur, bize gele gele bir Frenkçe "Mickey" cildiyle, bir "Spirou" cildi geldi, bir de hâlâ bileğimde, çok yakında antikaya dönüşecek, birdenbire değerlenmesine çeyrek kalmış Hislon saat, "on yedi rubis", ne sandınız?

G. beni ziyarete geldi, geçmiş olsuna.

Ameliyat olduğumu söylemişlerdi ona, neremden ameliyat olduğumu açıklamamak için direnmişlerdi, sonunda bacağından demişlerdi. Hiç aklı yatmamıştı buna, gizliden gizliye birşeyler seziyor, merakından ölüyordu.

Başucumda oturuyordu, ne getirmişti hatırlamıyorum, belki çiçek, belki yeni çıkan Kinova dergisi, belki o eşsiz "Büyük Ateş"in ya da "Çocuk Haftası"nın son sayısı.

Sen tut, yorgana hamle edip ardına kadar aç, faltaşı gibi gözlerle ameliyat yerimi keşfetmeye kalk!

Hadi bir araba sopa daha!

* * * * *

Bak kızım, aradan otuz yıl geçti, tam otuz yıl, kaldır artık şu bedduayı da kadından yana bir nefes alayım... Kocan kızmaz bunları okursa, selam söyle, bir akşam rakı içeriz, ben ona meseleyi anlatırım...

N.'ye de selam söyle. Otuz yıldız görmemişsindir ama, öteki kızlara da, Ermeni dilberi B.'ye, aşağı sokakta oturan sarışın kıza, bizim mahallenin serseri takımına, Sadık'a, Mehmet'e, Vural'a...

Otuz yıl öncesine benden selam söyle. Artık çok uzak, çok bulanık anılarda kalan çocukluğumuza, o bambaşka İstanbul'a, bambaşka Türkiye'ye, 1959'a selam söyle...

1959, 1989... Vay anasını sayın okuyucular!

İ AGHAPİ MOU

"Sen," demişti,' "aslında beni sevmiyorsun."

Alınmışlıkla sitem karışımı bir şeyler mırıldanmıştım, böyle durumlarda gelenek olduğu üzere.

"Sen," demişti, "bende beni değil, bende Yunanistan'ı seviyorsun, daha doğrusu herhangi bir Yunan kızını, bir Yunan kızını sevme düşüncesini seviyorsun!"

* * * * *

Her ortalama Türk erkeği, bilindiği gibi, günün birinde "bir Rum karısı becerme" umuduyla yaşar.

Her Türk erkeği demeyelim de, her İstanbul erkeği diyelim, garibim Şebinkarahisarlı ömrü hayatında Rum karısı mı görmüş de, düşgücünün ufuklarını Kezban'ın pazen patiska donundan sıyırıp Rum karısı kuracak?

Ey İstanbul erkekleri! Müjde! Bu arzunuzu, sizlerin adına yerine getirmiş bulunuyorum! Yazarınız, "deplasmanda" sizleri başarıyla temsil etmiş, yurda iki puanla dönmüştür, yüzünüzü yere baktırmamış, sizleri mahçup düşürmemiştir!

Öyle ya, bir kadınla sevişmek bizim millette futbol maçı yapmaya, gol atmaya eşdeğer tutuluyor ya...

Bunlar alt tarafı "Rum" ya... Bunların erkeği meyhaneci, kadını orospu olur ya...

Bu kafada kaç milyon Türk erkeği vardır, bilir misiniz? Daha doğrusu, bu kafada olmayan kaç Türk erkeğini parmakla gösterebilirsiniz?...

Evet, bir Yunanlı sevgilim oldu, "insan" diliyle söylersek; ya da, ortalama Türk erkeği kafasıyla, bir Yunan karısı becerdim.

"Altından" değildi! Üstelik benim de boyum uzamadı.

* * * * *

Kaim bacaklı, kaim dudaklı, kalın topukluydu, yabancı kadınlarla sevişen Türk erkeklerinin pek iyi bilecekleri gibi de, hemen hiçbir

Türk (ya da dilerseniz Müslüman) kadınının asla o kadarına, o duruma gelmesine izin vermeyeceği kadar da, "mahrem yerlerin temizliği" tabir edilen ve düzenli aralıklarla yinelenmesi gereken ağda eylemiyle küs...

Ama akıl almaz derecede!

Kızım bu böyle olmaz dedim de, bunu üst üste söyledim de kimbilir kaç kere, peki dedi, madem istiyorsun, senin hatırın için çaresine bakacağım...

Hani, çağdaş erkeğin berber bilinci mi diyorlar ne diyorlar, gidip tıraş oluyorsun da hiç olmamış gibi oluyorsun, dükkâna girmenle çıkman ayırdedilemeyecekmiş... Tıraş dediğin böyle olmalıymış, eski patronlarımdan birinin kulakları çınlasın, onun "çağdaş erkek" teorilerinden biridir.

İşte öyle yaptı, bizim eski patronun ense tıraşı gibi, değişikliği sezmek için çok yakından çok ince incelemek gerek!

Ben bundan bir şey anlamadım dedim.

Hriste keparıayial... dedi. İsa-Meryem aşkına! Bizim Allah Allah, aman yâ Rabbim gibilerden bir söz... Bir de seninle mi uğraşacağız! İlişkinin gülünç yanı bu kadar, ötesi, şiir.

* * * * *

Tuhaf şey! O da bütün kadınlar gibi bir kadındı, cam siliyor, telefonda kırk saat arkadaşı Valia ile dedikodu yapıyor, üzerine domuz jambonu örtülmüş yanında patates salatasıyla soğan rendesiyle mükemmel ciğer ızgarası pişiriyor, koluma girip başını uysal bir güvercin gibi omuzuma yaslıyor, Pangrati semtindeki To Parti barında dilber Eleni'ye fazlaca bakınca sinirleniyor, uykulu gözlerle kahve pişirip getiriyordu. Daha da tuhafı, bunların erkekleri de bütün erkekler gibi erkektiler, şarabı çekiyor, kızlara asılıyor, küfür ediyor, çocuk büyütüyor, gazete okuyor, çok bunalınca gidip gizli gizli ağlıyorlardı. Thomas, bizim "geçici kayınbirader" televizyonda Yunanistan-Fransa maçmı seyrederken taraf tutan hakeme öfkelenip onun eşcinsel olduğunu bağıra çağıra ileri sürüyor, bir türlü iki dersten takıntısını verip üniversiteyi bitirmeye yanaşmıyordu, ikide bir gelip ablasından üç yüz beş yüz drahmi (İsa ne verdiyse!) sızdırması cabası...

Bunlar da bizim gibi bir milletti yahu!

Koyu vişneçürüğü Patras şarabı içiyorduk, elele tutuşup Plaka

sokaklarında, dik daracık yokuşlarda geziniyorduk, iskemlesi hasır derme çatma kahvelere oturup yanında buz gibi soğuk suyla tadına bir türlü ısınamadığım gereğinden fazla şekerli "tourkiko" kahve yudumluyorduk. Birbirimize şiirler okuyorduk. Kırık dökük bildiğim Rumca da bir garipti, bakkaldan alışveriş etmeye yetmiyordu ama Konstandinos Kavafis'in en çetrefil, o eski Yunanca, Bizansça karışık dizelerini ezberime alıp aktarabiliyordum: Epestrefe sihna keperne me, aghapimeni esthisis, epestrefe ke peme me tin nihta, otan da hili ke to dhemia enthimounde...

Dön sık sık ve sar beni, sevgili duygu, dön sık sık ve sar beni, dön ve sar beni, dön ve sar beni gecede, dudaklar ve ten hatırlayınca...

Bir gün, nasıl yapış yapış sıcak bir mayıs günü, oralarda mayıs dedin mi sanki bizim ağustos, Sindaghma-İlisia otobüsüne binmiş eve gidiyoruz, sürücünün başının üzerindeki o bildik yazıyı okuyuverdim: Mi milate ston odigho... Şoförle konuşmayınız!

Küt diye eski Yunanca'sını yumurtladım, iki bin beş yüz yıl önce Atina'da otobüs olsaydı Sokratis nasıl derdi?

"Oıık gar omilitein eis ton odigoon!"

Hiç beklemiyordu. Çok şaşırdı. Çılgın kahkahası bütün otobüs halkmı döndürüp bize baktırdı.

Güç konuşabildiği İngilizce'yle, "You are a maniac of Greece" dedi.

Kendisine âşık mâşık olmadığımı, bir düşünceye tutulduğumu, o her ortalama Türk erkeğinin gönlünde yatan "Rum karısı becerme" dürtüsüyle yola çıktığımı ossaat mı anlamıştı?

Evet, ben onunla birlikte değildim, ben, "Rum karısıyla" birlikteydim. Daha başka birçok şeyle de. Sözgelimi, yirminci yüzyılın sonlarına doğru Atina'da değildim de, yirminci yüzyılın başlarında Pera'nın yan sokaklarında geziniyor, gidecek "ev" arıyordum, Asmalımescit'te Bilezikli Kaliyopi milleti kasıp kavuruyordu, yüz yirmi okka, teni duru beyaz bir kadın, kolları erkeği ahtapot gibi sarıyor, önde gelen İttihat ve Terakki yöneticileri, cepheden nasılsa izin alıp kapağı iki haftalığına başkente atabilmiş "zabitan", Harbiye Nezareti'nde İaşeci Topal İsmail Hakkı Paşa'ya rüşvet verip ordu müteahhitliğine soyunmuş, kaç cephede birden dövüşen Anadolu çocukları yesin diye buğday yerine foşurmuş beygir dışkısı gibi arpa satıp elli kuruşluk bir liralık banknotları deste deste cüzdanlarına dizen, yeni moda Müslüman tüccar... Kaliyopi'nin kapısında kuyruğa giriyorlar!

Ya da, şu artık eskilikten dökülen, boyası uçuk, kolu kopuk, delikli merdanesi kırık laternanın üzerine resmedilmiş çakır gözlü dilber midir aradığım? Saçlar kıvrım kıvrım topuklara kadar iniyor, gözler sürmeli, kaşlar rastıklı, yanaklar allıklı, torbalı bakışları pek yatak kokan Rum dilberi, kimbilir hangi saçı uzun, benzi soluk, yakalığı dik, hokkası gümüş, mürekkebi mor Servet-i Fünun şairinin "dostudur"?

Acaba onda şu kırlangıç kılıklı kızlardan birini mi arıyordum, pazar sabahları kilisenin kapısından göğe savrulmuş küçük kuşlar gibi dağılan, ürkek, ürkekliklerinin içinde çokbilmiş kahkahalar saklayan kara giysili, küt burunlu, kiminin saçı topuz o kızlardan birini... Hani şu artık İstanbul'da toplam sayısı, erkeğiyle, yaşlısıyla, kelaynak kuşu gibi üç bin mi dört bin mi kalmış buraların eski, ilk, "asıl" halkının kızları, dedesinin dedesinin dedesinin dedesinin dedesi ve daha kaç kuşak ötede kalmış atası beş yüz otuz altı yıl önce Ayios Romanos Kapısı önlerinde öldürülmüş, bugün üzerinden Taksim-Topkapı otobüsleri, Bayazıt-Zeytinburnu minibüsleri, at arabaları, "Murat taksiler" geçiyor... Çamurlu ve kirli bir kalabalığın, köklerine kibrit suyu ekmekten pek de mutlu oldukları, bu şehrin eski sakinleri...

Bu kara kızlara ayazma yokuşlarında rastlardım, kimbilir kaç yıl önce yokolmuş kocasının yasını tutan karalar içinde analarının peşinden kuzu gibi eve doğru seğirtip, kaytan bıyıklarını buran oğlanlara da gözucuyla umutlar dağıtırlardı.

Yoksa, neredeyse otuz yıl öncesinin bir yaz akşamında, içinde martı kuşları uçuşan tarator kokulu bir Arnavutköy gecesinde belki de, (babamın ağır ağır içtiği rakının keskin anasonu, Arnavut ciğeri, cacık, fasulya pilakisi, ille de radika ve de topik, artık adlarını bile kimseciklerin anmadığı o eski Osmanlı mezeleri, Rum, Ermeni çeşnileri... İskeleye doğru uzanan kırmızılı yeşilli mavili sarılı elektrik ampulleri, ağzının yaldızı koparılıp alınmamış da bıçağın dibiyle içeri batırılmış "iyi su" şişelerinden serpilmiş ıslaklıklarla yol yol olmuş toprak zemin...), garson Petros'un, "komi" İlya'nın arasından seçilen uzak masalarda, Arnavutköy kadınlarının çınçınlı gülücükleri... Kimbilir, belki de bunları arıyordum otuz şu kadar yıl sonra Atina'da, o İstanbul meyhanelerine hiç mi hiç benzemeyen, iskemlesi rahatsız, masası dingilder, zeytinyağlısı çorba gibi, tekir tavası kapkara, uzosu gereğinden fazla sulu ve de fazla sıcak Plaka tavernalarında, Theophilos'ta diyelim...

Kızcağızı alıp Tourkolimano'ya, şu bizim Arnavutköy padişahı Hristos Kaplanis'in ünlü Kuyu meyhanesine götürüyordum da keyfini çıkaramıyordu. İstanbullu, metropollu, "Polis" halkından değildi ki o, Nafpaktosluydu, bizim İnebahtı, ya da pek pek Lepanto diye

bildiğimiz, hani şu Uluç Ali Reis'in gemilerinin Don Juan'ın donanmasıyla kapışıp çok kötü tokat yediği deniz savaşınm olduğu, açıklarında yapıldığı kasabadan.

İstanbul Rumu'yla Attika Yunanlısı, Mora köylüsü, Makedon dağlısı arasında uçurumlar olduğunu öğrenecektim. Burada uzoyu içine su döküp getiriyorlar, çatalı bıçağı kafana fırlatıyorlardı, öyle soğuk meze, sıcak meze, bilmemne sırası bilen, içkiyi âdâbıyla içen, yoktu.

Ama bizim kız da bir yemek yapıyordu, yanma da bir şarap açıyordu ki... İşte o zaman, beyinlerimizin gizli kıvrımlarında yer etmiş "Rum karısı" imgesi kanatlamp uçuşuyor, elbette bir süre sonra da kasıklarımıza kadar iniyordu!

Başucumuzda ikiye katlanmış Eleftherotipia gazetesi, kapağı kıvrık Yineka dergisi, boş Patras şarabı kadehleri, içi Karelia cıgarası izmariti dolu küllük, teypte To Parti barından "meyhane arkadaşım" Yorghos Dallaras, gene To Parti barından meyhane arkadaşım Manos Hacıdakis'in, o yaşlı ve yorgun hötöröfün, o Theodorakis'ten çok daha iyi besteci hüzünlü hergelenin bir şarkısına takılmış gidiyor, Trele Marianthi mi, İ Marianthi ton Anemon, yoksa O Tahidromos mu, Kir-Andonis mi? Bitkin, ve de ıslak, ve de el yordamıyla aranıp bulunan paketten son cıgara içilmiş, el yordamıyla yere, halının üzerinde biryerlere atılıvermiş kül tablası aranıp bastırılmış, sırtüstü gevşek bir uykuya dalınacak, bilim adamları "hipno-gojik görüntü" diyorlar, hani o mahmurlukla uyku arası insanın zihninde beliriveren görüntüler vardır, ne tam rüya, ne bilinçli imgeler, ikisinin arası, gerçek olmadığım bilirsin, düş de görmüyorsun, öyle bulanık bir resim geçidi... Neler görüyordum?

Eski İzmir gazinolarını mı? Bir zamanlar tütün ve de kuru incir ve de kuru üzüm ve de halı ticaretiyle "iştigal eden tüccardan" Muammer Bey'in "dostu", işgalden sonra Muammer Bey'i dehleyip Kraemer Palas'ta Kordon'a ve körfeze karşı sakızlı rakı, bol kılçıklı çipura ve bol bıyıklı Albay Zafiriou ile "iş tutan" kantocu kızı mı? Karantinalı Despina... Zafiriou merkez komutanı, 1920 seçimlerinde kral ve kralcılar iktidara gelince Zafiriou'yu "Venizelosçudur" diye "yürütecekler", Despina haspası bu sefer General Hacıanestis'in altında!

Burnuma körfez kokuları, imbat yelleri mi geliyordu? Elbette! Aynı kokular Selanik kıyısında, Beyaz Kule'nin tepesinde, Olimbos Gazinosu'nun tahta masaları arasında da ıslık çalardı, "cafe-chan-tant" kızlarının peşinde çiçeği burnunda Mülazım-ı Evvel Mustafa Kemal Bey ile koşardık, yanımızda belki Nuri, Ali Fuat, Fethi de bulunurdu...

Sonra, çok sonra, savaşlardan ve yıkımlardan sonra tutup dul bir karı severdik, Uşak taraflarında çift çubuk alıp kendimizi "yevmî siyasetten" çekmiş olurduk, dostumuz bize rakı sofraları kurardı, başını göğsümüze yaslayıp mızrabını udunun tellerine vururdu, sonra da Despina'nın Muammer'e yaptığı gibi bizi kapının önüne koyardı, artık oraları Yunan toprağıydı, karargâhını orada kurmuş Yüzbaşı Stavridis bizden daha yakışıldı sayılmazdı ama biz "Osmanlıydık", artık devir değişmiş, "bizimkiler" gitmiş, "onlarınkiler" gelmişti.

Bulanık zihnim oradan gırgırlara athyordu, çağrışımdan çağrışıma, bir zamanlar Hulki'nin (Aktunç) keyifle anlatıp anlatıp güldüğü olaylara: Bir arkadaşı, gemici galiba, Pire'de limana inmiş, doğru geneleve koşmuş... Türkçe konuştuğunu duyuyorlar, mama bunu takunyayla kovalıyor! "Ozmanli, yok kari, Ozmanli, yok kari!"

Pat, oradan, daha iki gün önce kendi yaşadığımız hoşluklara. Sıvı bir şey boşaltacağım, mutfağın içinde dört dönüp huni arıyorum, koydunsa bul. Hani, diyorum, şöyle bir ucu geniş, bir ağzı dar, içine su mu dökersin de, şişeye falan, daha dar kaba aktarırsın... Kız anlamıyor bir türlü, huninin İngilizcesini ne bileceğim şimdi, Frenkçesi neydi, "entonnoir" galiba, onu da kız bilemiyor, bir saat biz böyle sağırlar söyleşmesi yaptık... Sonunda, yahu dedim, anlamana yarar mı bilmem ama, biz Türkçe'de huni deriz bu merete... "Ah panayia mou!" dedi, "şunu başından söylesene yahu!"

"Eee?"

"Şaşkın, ona biz deriz asıl 'houni'... Mis gibi Elence'dir!"

Haydaa, caciki'den, yogurti'den, mandili'den, limani'den, sira'dan, hali'den, paksimadi'den, tufeki'den, tembelis'ten, barbunis'ten, düpedüz çanta'dan sonra, bir de huni!

... Sonra, zihnimi, kaşları alınmış, bukleleri kıvrım kıvrım 1930 kadınları kaplardı. Metaksas diktatörlüğü yıllarıdır, Kakia Mendri, "Aghonia" ve "Yati?" tangolarıyla Atina'yı birbirine katıyor... Pire-Omonia arasında gidip gelen yarısı yeşil, yarısı turuncu tramvaydan entarileri minik minik çiçek desenleriyle süslü, bebe yakalı kadınlar, ceketlerinin yakaları yelken gibi, boyunbağları kısacık ve de çok kaim, şapkaları şeritli adamlar iniyorlar, Mussolini saldıracak mı, Kemal çok hastaymış Dolmabahçe Sarayı'ndan çıkamıyormuş diyorlar, Garbo'nun yeni filmini gördünüz mü Rex Sineması'nda, "Polis"ten, Aleksandra'dan mektup var, Tarlabaşı'nda oturur, yaza kısmet olursa "vapora" binip geleceğim, çok özledim diyor...

Oradan adalara mı açılırdım, kürekleri şıpırdatıp, içlerinde mürekkep balıklarının, ahtapotların, kalamarların kol gezdiği loş mağaraların çıkışlarında ışık oyunları, çiğ güneş, çivit mavisi gök, tuz ve zeytin kokusu, omuzlarında testileri, çıplak ayaklı köylü kızları... Yoksa bunlar, saçları kıvır kıvır, alınlan şeritü, bolca giysileri büzgü büzgü "kadim Yunanî" dilberler midir, ayaklarında sandallar, kimbilir hangi "cengâverin" tepesi tüylü, burunluğu uzun, göz delikleri ürkütücü tolgasını, üzeri boyalı kalkanını bekliyorlar Termopiles geçidinden... O kadar da hanım hanımcık, masumcuk değillerdir ha, Lesvos adasında şâir bir karı türemiş, eline geçirdiği daha memesi turunç, topuğu pembe, kalçası ufak, gözü açılmadık sığırcık yavrusunu bir güzel yoğuruyor diyorlar, adı Sapho muymuş neymiş...

Yok. Asıl, tam uykuya geçmeden önce şöyle bir döner, sevgilimin bir Anadolu kadınından hiç de aşağı kalmayan ağır ama görkemli kalçasına dokunurdum belki de, aklıma 1922 yılı düşerdi... Prokimea'da, bizim Kordon dediğimiz kıyı parçasında yangından kurtarabildikleri yatak yorgan denkleri, üç beş altınları, dedelerinin yağlıboya portresi, guguklu saat, muhabbet kuşu kafesiyle, kuş ölmüş gitmiş de kafesi sapasağlam, kendilerini bulabildikleri bir kayığa atmaya çabalayan o gözleri kıpkırmızı, ayakları yaralı bereli genç kızları düşünürdüm. İulia İatridi'nin Ta Petrina Liondaria romanındaki Panoria'yı hatırlardım (Taş Aslanlar), hani şu 1922 yılında sekiz yaşlarında kız çocuğu, anasının babasının elinden tutmuş Kordon'da koşuştururken bir patlamayla kulakları sağır, aklı azıcık gelgit kalacaktır, nasıl olduysa kendini Pire limanında bir kıyıya oturmuş ağlarken buluyor, zengin evlerinde hizmetçilikle geçecek uzun ve çileli ömrü başlamıştır, göçmen niyetine, İzmir'den çok az şey hatırlıyor, anasmın babasınm yüzleri çoktan silinmiş gitmiş de aklından, besbelli pek zengin ailesinin konağının bahçesi, bahçenin girişinde kapının iki yanmda iki taştan aslan heykeli taptaze zihninde...

Belki Madam Roza da gelir bütün bu görüntüleri iteleyip kendine bir yer açardı, Roza Eskenazi, incecik 1930 sesiyle rebetika söyleyen ö çirkin ama çok çekici kadın, pek daha hanım hanımcık, sarışın Rita Abacı, sonraları ortalığı kasıp kavuracak Marika Ninou, hani şu pisi pisine bıçaklanıp ölen Marika Papayika... Atinalılar'ın "prostatı varmış" diye dalga geçtikleri Sotiria Bellou, yıllara ve ölüme ve hayata direnen koca sevici, koca türkücü Sotiria!

İlle de Sofia Vembo! 1947'de İstanbul'a da gelmiştir, Taksim Belediye Gazinosu' nda her akşam söylüyor; dinleyiciler arasında, sevgilisi Vaso'nun beline sarılmış bildik biri de var, çok yakın bir akraba, artık kimliğini açıklamayalım, eh, armut dibine düşermiş!

Tamam, çözdüm "mes'eleyi", neden şu anda senin yanında, senin yatağında olduğumu buldum galiba kızım!

Canım, herhalde bütün bunlardan dem vuran adamı, ortalama Türk kırosu gibi "Rum karısı becerme" saplantısıyla açıklamaya kalkacak değilsiniz... Azıcık farkımız olmasın mı?

Bak, içerden eski taş plaklar haykırıyorlar, I Maria ton Anemon, ya da Marifet Nefeli... Daha adlarınızın güzelliğinden başlıyor şiir, Rüzgârların Maria'sı, Bulutların Maria'sı... Adı böyle kız nasıl sevilmez bre?

Peltek "se" harfleriniz, kaygan bakışlarınız, kılçıklı kahkahalarınız, şakır şakır döktürdüğünüz cilveler nasıl sevilmez?

Günün birinde, belki bizim hışırlar da, Rum karısı becerme saplantısını hiç köşeye koymadan elbette, Rum bitirimlerinin de Türk kızı becerme özgürlüğü olabileceğini düşünürler mi dersiniz? Hani, uluslararası ilişkilerde karşılıklılık, nasıl derler, "mütekabiliyet esası" aranıyor, aransın deniyor ya... Özal vizeyi kaldırdı, Papandreu neden kaldırmıyor hesabı... E, sen Rum karısının iman tahtasına çöküyorsun, onların canı patlıcan mı?

Belki o gün, Ege'nin iki kıyısında birbirinden güzel, birbirinden rezil, birbirinden soylu, birbirinden edepsiz iki büyük halk arasında gerçekten dostluğun, kardeşliğin temelleri atılır!

Şimdilik, lafı Baba Riços bağlasın, biz gene mantinatomuzla tikofiş ilişkilerinin dedikodusunda kalalım. Sen Elitis'i pek daha çok sever, Riços'a burun kıvırırsın ama, bak, seninle birlikte Amerikis Sokağı'nda Pandelidis'ten altı yüz drahmiye aldığımız mavi kapaklı kitaptan sesleniyor:

Biliyorsun, ölüm diye bir şey yok, diyor adam kadına.

Biliyorum, evet, artık öldüğüme göre, diyor kadın.

İki gömleğin de ütülendi, çekmecede,

Yalnızca küçücük bir gül benim özlediğim.

Sonra, daha aşağıda:

Mera Mayiou mou misepses, mera Mayiou se hano.

Bir mayıs günü terkettin beni, mayısta yitirdim seni. Öyle olmadı mı?

CİCİANNE

O Kasımpaşa hangi Kasımpaşa? Kanuni'nin veziri Güzelce Kasım Paşa'nın zamanı mıdır? Fatih'in yaptırdığı tersanenin tahta ve reçine kokusu, Bahriye Caddesi'nden doğru vaktiyle akan derenin şırıltısı, ağaçlar, yamaçlar devri midir? Cami, medrese, han, hamam, imaret dönemi mi? Cami elbette Sinan'ın, 1540! Bak nereden nereye, şimdi, Hekimoğlu Ali Paşa'nın "biraderi" Feyzullah Efendi'nin 1721'de yanan camiyi onarttığını kim nereden bilecek? Şadırvan Esma Hatun'dan, 1870...

Kim, nereden bilecek? Güzelce'nin Sayda, Beyrut taraflarında giriştiği "harekâtı", Mısır valiliğini, Mora Sancakbeyliği sırasında Anapoli kuşatması, kavuğu, kaftanı, üç tuğu, sorgucu beygiri kılıcı kimin umurunda şimdi?

Hadi gel Kasımpaşa Altıntuğ kulübüne, istersen Kasımpaşa Terbiye-i Bedeniye takımına; güreş şubesinden yetişen Gazanfer Bilge'yi herkes tanır da Kasımpaşa tarihi kimin ipinde?

(Kasımpaşa'da oturan rahmetli cicianneyi anlatacağız ya, Meydan Larousse'tan apartma giriş yazmak gerek, millet de çatlasın, amaniiin Engin Bey'deki genel kültür de akıllara seza! Sen böyle meslek sırlarını bir bir açık edersen bu kafayla iki yıl sonra yazarlıktan köfteci dükkânı işletmeciliğine düşersin a benim şaşkın oğlum. Özeleştiridir.)

* * * * *

Sahi biz hangi Kasımpaşa'yı anlatacağız? Cicianne bütün Kasımpaşa'ları bir bir yaşadı. Mahalle çeşmesinin şırıltısına bulaşmış dinginliği, o nohut oda bakla sofa, kimi zaman da iki kat bahçe içinde kırmızı aşı boyalı, Malta taşlıklı, hani o yazın taşlığı serin serin sulanan, biraz yontulmuşlarm kameriyesi de fıskiyeli havuzu da olan, taşlığın ardında "gasilhanesi" bulunan (doğru dürüst yıkanmaya mahalle hamamına gidilir, erkeklere ayrı, kadınlara ayrı, kimisi de perşembe günü hanımlara, diğer günler "umuma"), ayakkabıların girişte sıra sıra dizildiği, içeriden azarlanıp tokatlanan beslemenin hıçkırıkları, "Allah canımı alsa da kurtulsam" höykürmeleri yükselen evlerin durağan rahatlığını da.

Ben ucuna yetiştim. Dere lağıma dönüşmüştü. Üzeri kapalıydı. Tonoz tabir edilirdi. Tonozdan yürü gel. Tonozu geç, Hacı Hasan Efendi'nin fırınına git, ekmek al gel. Tonozun oralarda oynamayın, araba geçer.

Tonozu yürü, iskeleye gelmeden sağa sap, marul tarlasının arkasındaki bahçeli ev, Nazım Dayı'nın evi. Tonozun oralarda işte, Bahriye Nezareti'ne inmeden.

Ucuna yetiştim. Nazım Dayı tonozun oralarda otururdu, cici-anne daha yukarılarda, sırta doğru, yok, Hacı Hüsrev değil elbette, Bahriye Hastahanesi'nin tepesine doğru. İki oda kıytırık bir gecekonduydu burası. Buraya düşmüştü.

Nazım dayı ayrı oturuyordu. Sahavet Yenge daha genç o zaman, Ferdi benden büyük, Abdullah yaşıtım, dayak yemeyi göze alıp tonozun oralarda koşturuyoruz. Bahri Dayı cicianneyle birlikte yaşıyor.

* * * * *

Bütün Kasımpaşa'ları yaşamıştı. Tabii, tonozun nasıl yolgeçen hanı kocaman caddeye dönüştüğünü, o Malta taşlı bahçeli gasilhaneli havuzlu evlerin nasıl cephesine laz bordosu mavisi yeşili domaltılmış mide bulandırıcı apartmanlara döndüğünü, vaktiyle açık çuvallardan bulgur mercimek pirinç tartan loş ışıklı uyuşuk bakkalların "market" olduğunu (daha ileri gidenler utanmadan Gıda Sanayii ve Ticaret A.Ş. yapıyorlar, alt tarafı mıncırık mahalle bakkalı), Dolapdere çıkışına doğru yol kesen çingene karılarının, kafası üç numara tıraşlı, yara bere içinde, sümüğünü çeke çeke "Malbura" satan veletlerin saltanatını göremedi. Ortalığı Camel, Parliament, Rothmans yazılarının kapladığını bilemedi. Bahriye Nezareti'nin Kuzey Deniz Saha Komutanlığı'na çevirildiğini gördü de o eski küçücük ve de görkemli binadan çıkıp çevreye yayılıp yeni yeni yapıların lahana marul bostanlarım pıtırak gibi kapladığını yaşamadı elbette. Tarlabaşı yıkımının candan bezdirici tozuna toprağına, sıkışıklığına, delik deşik asfaltın tuzaklarına takılmak istemeyen sayın oto sürücülerinin Okmeydanı üzerinden Kasımpaşa yoluyla Şişhane'den Unkapanı'na kaçıp, böylece çarşafa dönen Karaköy-Perşembe Pazarı-Unkapanı-Eminönü "güzergâhının" iç bayıltıcı çirkinliğinden de kurtulmayı hesaplayanların o eski, dingin mahallede yarattıkları bu kez başka ve yeni bir kargaşayı düşlerinde görse inanmaz, hayıra yormaz, dünyanın sonu geliyor galiba derdi...

* * * * *

İçine doğduğu devir, Abdülhamid devriydi. Haliç'te yatan Sultan Palamut zırhlılarının, o firkateynlerin, kadırgaların (adları böyle, kimisinin gövdesi tahta, üzerine teneke kaplanmış, kimisi delik deşik, o eski kadırgaların, kalyonların, firkateynlerin görkemi nerede) gölgesinde, Bahriye Nezareti'nde görevli, ya da uzaktan yakından

Bahriye ile ilişkili deniz subaylarının, assubaylarımn ("işe yakın olsun" diye) mekân tuttukları bir Kasımpaşa'ydı bu. İstanbul'un sağına soluna serpiştirilmiş bütün Müslüman kasabaları gibi donuk, sessiz, akşam ezanından akşam ezanına telaşlı ayak sesleriyle uyanan, herkesin herkesi tanıdığı bir Kasımpaşa. Pera onlara tepeden bakardı. Ömürleri boyunca iki yüz metre bayırı tırmanıp Pera'yı görmemiş binlerce insan vardı aralarında... Kasımpaşa erkekleri takacılık, mavnacılık yaparlar, Haliç'te "seyr-ü sefain" işlerine bakıp geçinirlerdi. Subaylar gemilerin güvertesinde tavuk beslerler, yumurtaları getirip Kasımpaşa çarşısında resmen okuturlardı, ya... Devir Ulu Hakan devri! Sonra, Balkan Savaşı'nda donanmanın Kasımpaşa'dan açılıp daha Sarayburnu'nu dönmeden kazan patlatıp kalakaldığını da duydu komşusundan. Çatalca'dan çirkin birer homurtu gibi gelen Bulgar toplarının sesini, beş numara idare lambasının ışığında yeldirmesinin ucunu ağzının kıyısında endişeden kemire kemire dinlerdi. Daha sonraları da süpürge otundan vesika ekmeğine talim etti. Gidip yangın yerinde etini satacak kadar alçalmadı ama. Güzel kadın olduğunu söylerler gençliğinde, isteseydi belki Şişli-Teşvikiye taraflarında "işgal zabitlerine" orospuluk da ederdi mütarekede, kimler yapmıyordu ki? Yapmadı. İskeleden İnebolu'ya cephane götüren mavnalara sandık taşımayı tercih etti. Yeğeninin torunu da bugün benzer birtakım işler peşinde sayılır, demek "enayilik" bizde aile geleneği!

Başka Kasımpaşa'lar da gördü. Ortalığı birden bire şapkalı adamlar, tango etekli kadınlar kaplamıştı, Gazi, İstanbul'a gelince onlarm oralardan geçer miydi acaba? İsmet Paşa "harbe" girecek miydi, Nurettin Artam radyoda ne diyordu bakalım, Hitler gâvurunun Kasımpaşa'ya erişme tehlikesi var mıydı? Zaman zaman da eskileri düşünüyor olsa gerekti: İşte ağır, sarı bir tragedya maskesi gibi, geçen arabanın içinde asık suratıyla Talat Paşa değil mi o? Kuzum Cemil, bizi götürsene Alaman Padişahı Vilyam mıdır nedir o herifin Zat-ı Şahane ile Sultanahmet-Dolmabahçe geçidine... Hadi bakalım, çarşaflanın, tramvay durağının yolunu tutalım...

* * * * *

Şimdi dönüp neredeyse otuz yıl öncesine bakınca, onu hep kara çarşaflı hatırlıyorum. Gerçekten kara çarşaf mı giyerdi, yoksa "nostaljik" beynimin gizli kıvrımları bana böyle oyunlar mı oynamaktan hoşlanıyor? Kara çarşaf, ak saç, bir de uçları artık kına yakmaktan mı, yoksa Yenice cıgarasının kötü kokulu tütününden mi sapsarı olmuş parmakları... Yenice midir, yoksa artık çok eskilerde kalmış Ahali gibi, Gazi gibi birtakım cıgaralar mı? Mukavva kutulu, çoğu zaman yaldızlı, hem kutusu hem ucu, üzeri "eski yazı", birtakım unutulmuş, bilinmeyen, hatırlanmayan cıgara markalarıydı bunlar,

dedem rahmetli Kasımpaşa'da Fransız çavuşlarının burnunun dibinde mavnalara silah yükleyip gönderirken Ahali içiyor olmalıydı, hiç sormamıştım, nasıl sorabilirdim ki, dedem ben on yaşındayken ölmüştü, o yaşta da cıgara tu kaka en büyük günahtı ya, Ahali diye bir cıgara markasının varlığından nasıl haberim olacaktı?

Herhalde cicianne de ondan içerdi. İçse gerekti. Cicianne dedemin teyzesi oluyordu. Bin yaşındaydı!

Bugünkü aklım olsaydı... Ona neler sorardım? Evini aramaya gelen Fransız çavuşunun çizmesi gıcırdıyor muydu diye sorardım sözgelimi. Yüzbaşı Raymond'u tammış mıydı diye sorardım (saçmalama, Yüzbaşı Raymond Kasımpaşa'da bulunmamıştı ki, o Sultanahmet'te otururdu, Sokollu Camii'nin taraflarında, görevi de, kendi ifadesine göre "Seraskerlikle oluyor, hem ben Yüzbaşı Raymond'u 1977'de tanıdım, cicianne öleli yirmi yıla yakındı, ikisinin de bin yaşında olmaları bildik çıkmalarını gerektirmez), Kasımpaşa'daki sinemada Pola Negri'nin filmleri oynar mıydı diye sorardım. Rudolph Valentino'ya herkes gibi âşık olup olmadığım da sorardım (tercihim Münir Nurettin Bey ile Vasfi Rıza Bey'den yanadır oğlum diyebilirdi, apışıp kalırdım herhalde, ya Ahmet Fehim Bey, Mınakyan Efendi deseydi ne halt edecektim).

Kantocu Şamram'ı seyrettin mi hiç cicianne diyecektim. Ninem seyretmişti. Yüz yirmi okkalık pembe-beyaz kollan, butları daha dün gibi aklımdaydı. Belki de birlikte gitmişlerdi, niçin olmasın, bir Ramazan akşamıdır, (belki de 1 Ramazan akşamıdır, 1335 ramazanı acaba hangi mevsime denk düştü, 1919, Cemil Efendi iftardan sonra diyor ki hadi hanımlar, çarşaflanın, sizi Şehzadebaşı'na götüreyim, aman bir seviniyorlar, bir seviniyorlar, hayatlarında tahta silmek, çamaşır yıkamak, bulaşık yıkamaktan başka şey yok ki, en büyük keyifleri haftada bir denklerini bohçalarını yapıp taslarını, sabunlarım, misvaklarını alıp hamama gitmek... Dolma-börek yaparlar, sabahtan akşama kadar bir halvete bir soğukluğa, akşam ezanıyla akça pakça eve dönüp üç gün de hasta yatarlar!)...

Tanin mi okurdu diye sorardım. Ekmeğin okkası kaçaydı diye sorardım. Kara çarşafının altına hiç Nagant tabancası saklayıp, Kasımpaşa İskelesi'nde Cemil Efendi'ye, yeğenine, gizlice teslim etti mi diye sorardım. O zaman Haliç vapurları Galata Köprüsü'nün iç tarafından kalkıp Kasımpaşa, Hasköy, Balat, Sütlüce, Fener, Eyüp yapıyor muydu diye sorardım. Eyüp'te o zaman da ibiğinden üfleyince öten pişmiş çamurdan testiler satarlar mıydı, minik minik dümbelekler satarlar mıydı diye sorardım. Sana sokakta giderken Senegalli askerler hiç sarkıntılık ettiler mi, tramvayda Rum biletçi tersledi mi, hiç İngiliz

ya da Hint ya da Gurka askerinden çimdik yedin mi diye sorardım İstanbul'da, kendi şehrimizde.

Bin yaşındaydı. Kara çarşaflı, ak saçları, uçları sararmış parmakları vardı. Kasımpaşa'nın sırtlarında, iki göz bir gecekonduda otururdu. Pasa cıgara sarardı. Burası da bulanık, Yenice mi içerdi, tütününü açık alıp kendi kâğıdına kendisi mi sarardı tam bilemiyorum. Kafamda canlı, taze kalan tek resim, en açığı, çizgileri en düzgün çekilmiş, en uygun ışık almış olanı, cicianne yüksekçe bir kerevette oturuyor, karşısında sıram sıram dizilmiş, ben, annem, anneannem, dedem, dayılarım, yengelerim, dayı çocukları... Cicianne cıgara sarıyor. Parmak uçları sarı. Altı lambalı RCA radyosunda saz eserleri mi, Adnan Menderes'in bir konuşması mı, Radyo Gazetesi mi, Vatan Cephesi'ne girdikleri ileri sürülen çoktan ölü vatandaşların bitmez tükenmez adları soyadları mı?... (İyi ki de açık seçik bir resim ha!)...

Küçücük bahçesi vardı. Bahçesinde kuyusu da vardı. Tulumbanın koluyla oynamaya kalkışmış, sopa yemiştim. Ciciannemden değil, annemden. Zaten ne yapsak kabahatti, ciciannemin tuttuğu lokumdan, şekerden, çukulatadan iki tane alsak kabahat (yok başka bir kadınla, başka bir yazıyla, birkaç ay sonra yazacağım bir yazıyla karıştırıyorum, şeker tutan o değildi) ayakkabımızı çıkarmayıp içeri dalsak kabahat, koltuğun örtüsünü buruştursak kabahat, sıkıldım, hadi gidelim desek kabahat.

Yokuşu hayli tırmanırdık. Hacı Bekir'den lokum yaptırmış olurduk. Bir şişe de Haşan Kolonyası! Çiçek götürmek gibi Frenk alışkanlıklarımız yoktu, onları sonradan, "gâvur mekteplerinde" okuyup edinecektik. Lokum ve kolonya. Çay demlenirdi. Pek pek yemeğe kalınırdı. Yatıya kalınırsa denklerden yatak yorgan indirilir, yere serilir, yapılırdı. Yerde yatmaya bayılırdım. Sabah ezan okunurken kalkmaya, hayatta hiç sevmediğim hiç de etmediğim kahvaltıyı etmeye, Abdullah'la çıkıp tonozun oralarda koşturmaya bayılırdım. Trafik yoktu, pek pek günde beş tane araba geçerdi. 1948 De Soto, 1952 Packard, o zaman öyle 1956 Chevrolet, 1957 Buick, 1958 Plymouth parmakla gösteriliyor!

Yaz olmalı. Hatırladığım her şey yazla ilgili. Neden, kışın gitmiyor muyduk cicianneyi ziyarete? Sabah kalkıp okula gitmediğime göre yaz olmalı, yatılı okuyordum çünkü. (Bir başka kadın, ayn bir yazı mı yapmalı, değinip mi geçmeli... Kadıköy taraflannda, Koşuyolu'nda oturan bir başka dede teyzesi, doksan kadar vardı, bir de hiç evlenmemiş kızı. Kızı dediysek altmış yaşlarında! Öyle ya, doksan yaşındaki kadının kızı on altı yaşında "taze" mi olacak? Biz konuğuz ya, itlik olsun diye habire su isterdim, o doksanlık kadının altmışlık kızını bir azarlaması vardı, "Kalk kız, misafire su getir!", ben de sekiz

yaşındayım ha, bayılırdım, dayanamazdım, sırf o anın gaddar keyfini yaşamak için Koşuyolu'na gitmeye can atardım. Kasımpaşa'ya gitmek o kadar içimden gelmezdi, nedense korkardım Kasımpaşa'daki cicianneden, oturmasında, kalkmasında, konuşmasında ürkütücü bir şeyler vardı.)

Ayaklarına sinekler konan hangisiydi peki? Artık gövdesini çok zor taşıyan ayaklarını uzattığı mindere sinekler konup kalkan?

* * * * *

Ürkmezdim, düpedüz korkardım.

Ekşimiş bir kadındı bir kere. Yoksulluktan olmalı. Belki de bunca akrabanın, torunun torbanın bayramdan bayrama gelip elini öpmekten öte ona bir hayırı dokunmamasından ekşimişti. Daha doğrusu, dokunamamasından. Kimsenin elinden bir şey gelmiyordu ki, herkesin hali ondan beterdi. Kimsenin kimseye beş kuruş arka çıkacak durumu yoktu. Dayılar üç-beş elden geldiğince destek oluyorlardı. Belki de böyle bir beklentisi yoktu da, bambaşka nedenlerden yaşlı, huysuz ve sevimsiz bir kadın olup çıkmıştı. Belki de hiç böyle değildi de küçücük kafamda ben bütün bunları abartıyordum, yakıştırıyordum. Belki bizi kendi halimize bıraksalardı anlaşacaktık da araya hep kurallar koyan anne, baba, anneanne, dayı, yenge girdiği için o müthiş bir dostluğa dönüşebilecek yüz yaşma yakın kadınla on yaşma yakın adamın ilişkisi bir türlü gelişemiyordu. Bizi kendi halimize bıraksalardı benden seksen küsur yıl büyük dostumla neler konuşur, ne oyunlar oynar, neler yapardık...

Ağzı da pek bozuktu mübareğin. Bana gülerek "Kerhaneci!" derdi! Hayatımın ilk iltifatıydı bu... Kerhaneci lafından çok korkardım. Utanıp yerin dibine geçerdim. Okulda Rıdvan Bey bize "be", "ulan" gibi kaka sözcükleri yasaklamamış, "eşek" yerine daha kibarını, "merkep" demeyi öğretmemiş miydi, cicianne dünyanın en büyük suçunu işliyordu böyle konuşmakla işte, Rıdvan Bey bir duysa kimbilir onun kulak memesinin en duyarlı kıkırdak bölgesini iki parmağı arasına sıkıştırıp suratında daha o zamanlar "sadizm" tabir edildiğini bilemediğim hastalığa uygun sırıtmasıyla nasıl ezerdi!

Nasıl derler, "halkın bağrından kopup gelmiş" bir kadıncağızdı işte. Parası pulu yoktu. Güvencesi yoktu. Kasımpaşa'nın o eski dinginliğinden, bahçeli evinden, çok gençliğinde ölüp gitmiş kocasının anılarından dönmüş dolaşmış, doğurup büyüttüğü üç çocuğu, beş torunu (Mehmet Dayı'yı, Mihriye Yenge'yi, Serap'ı, Sedat'ı unuttum, ciciannenin üvey kızı Fatma'yı, daha kimbilir kimleri) ara sıra

çevresinde, yalnız bir yaşlı kadın olup tepelere, daha küçük bir bahçeye, daha küçük bir eve, bir gecekondu irisine taşınmıştı.

Yok, büsbütün de yalnız sayılmazdı. Bahri Dayı onunla birlikte yaşıyordu. Bahri Dayı hiç evlenmemişti. Kırk yaşlarmda vardı.

Günün birinde Bahri Dayı kendini öldürdü. Cicianne, derler ki, sonradan öğrendim ki, hiç gıkını çıkarmamış. Ağzını açmamış. Ağlamamış. Sessiz sedasız bir köşede oturmuş. Eve doluşup zırlayan karagün dostu geçinen zibidi takımma hiç yüz vermemiş. Öyle, bir köşede, oturmuş durmuş.

Bahri Dayı'yı yıkadılar, kaldırdılar, gömdüler. Aradan bir hafta geçti geçmedi, cicianne oturduğu kerevette durup dururken beyin kanaması geçirdi. Öldüğünde yüzünde tuhaf bir gülümseme olduğunu çok sonraları aileden biri anlatmıştı.

Hemen ardından da 27 Mayıs olmuştu galiba. O sıralar.

* * * * *

İki yıl sonra dedem Cemil Efendi de öldü. Büyükbabam Saip Efendi çok daha önceleri ölmüştü, 1944'te. İkisi de Kurtuluş Savaşı kahramanlarındandı! İkisinin de kahraman olduğunu bizim aileden başka bilen yoktu! İstiklal Madalyası istememişler miydi, almaya tenezzül mü etmemişlerdi, gerek mi görmemişlerdi, o zamanlar daha "köşeyi dönmek" diye bir kavram da yok piyasada, ikisi de bir ip bir kuşak, zil öldüler. Kavgadan önce Kartal'da bahçıvan, kavgadan sonra Kartal'da bahçıvan olan Kartallı Kâzım misali.

İmdi, kadın suretleri resmedilen yazıda bizim moruk dedelerin ne işi ola? Ciciannenin anısını onlardan koparamıyorum. Azıcık da ha "sinisizme" saplanabilsem, diyeceğim ki, ne hergele karıydı o bilmezsiniz, muhakkak çarşafının altında silah taşımış, belki iki-üç İngiliz askeri gırtlaklamıştır!

Onu böyle düşünmek hoşuma gidiyor. Nereden çıktıysa, bir de başka resim: Çok güneşli, çok serin bir gün, havada tütün ve incir kokusu, Bahriye Nezareti-Kasımpaşa İskelesi arası (Cemal Paşa nezaretin bir odasında Suriye cephesinden yeni dönmüş Falih Rıfkı'yı fırçalamakta mıdır, öyleyse 1918 olmalı), hemen deniz kıyısı, hafiften de lağım kokuyor, tütün ve incire karışıyor, cicianne, dedemi elinden mi tutmuş, Şirket-i Hayriye Kumpanyası'nın vapurunu mu bekliyorlar, etrafta tersane amelesi birtakım renkli bayraklarla bir şeyler mi bağırıyor, cicianne pek de genç, pek de güzel bir taze midir, anneannem daha gelin gelmemiş...

Bunu bana anlattılar mı, yoksa şu yeniden doğuş tantanaları gerçek de, ben de oralarda bir yerlerde miydim, yoksa büsbütün uyduruyor muyum? Ama resim çok pırıl, çok gerçek. Sık sık gözümün önüne takılıyor. Kapalı geçtiğim şeyler de artık kalmış ferasetinize efendim, belki bizim gariban ailenin başka marifetlerini başka yazılara, ha?

ŞABALAKLAR!

Beni anlamadılar...

Pek hüzünlü bir gece vaktidir, ortalıktan el ayak çekilmede, sokaktan tek tük araba gıcırtıları, şimdi duvar saatinin tiktakları daha ürkütücü, yarıya inen şişenin içi sıra süzülen açık kahverengi o amansız sıvı camda bulanık izler bırakıp gidiyor, bardakta buzların çıtırtısı artık daha sert çıkıyor gibi... Ramazan Mamazan umurumda değil, azıcık da Ayetullah Humeyni'ye inat olsun diye, ahdettim, otuz gün sektirmeyeceğim!... Tuhaf, hiç de âdetim değil oysa içki içip yazı yazmaya çabalamak, hiç sevmem, içerek yazana da çok kızarım üstelik.

Beni anlamadılar... Bunu keçi sakallı yeteneksiz ressamlar söylerdi, kitabım cebinden para verip bastıran şairler.

Kırkına yaklaşan gözlüklü ve yalnız bir adamm bu gece bu kırık hüznünü ne bastırır? Yves Montand mı çalmalı şimdi, Edith Piaf mı? İşte "baba", yetmiş yaşında çocuk sahibi oldu ya hergele utanmadan, kimbilir 1956 kayıdı mıdır, cızırtılı cazbandının önü sıra mırıldanıyor. Eluard'ın bir şiiri, belki de en güzel şiiri, on dört yıl önce sevgilime, hani şu ölüp giden sevgilime okuyup çevirdiğim şiir: Seni, tanımadığım bütün kadınlar için seviyorum, yaşamadığım bütün zaman için, açık denizlerin kokusu, sıcak ekmeğin kokusu için, eriyen karlar, ilk çiçekler, insanın ürkütmediği hayvanlar için, sevmek için seviyorum... Sonra, daha sonra: Seni, bende olmayan bilgeliğin için seviyorum, sağlık için... Sen, başıma vuran kızgın güneşsin, kendime güvendiğim sıralar...

Arkadan bisiklet türküsü gelsin mi, hani şu postacının kızı Paillette'e tutkun boy boy Fransız veletlerinin türküsü, kısa pantolları dizkapaklarına kadar iniyor, savaş öncesidir... Yoksa bir başka "babanın", Nazım'ın türkülerine mi geçelim Montand'ın ağzından, hani şu, sana söylemek istediğim en güzel söz henüz söylememiş olduğum sözdür gibilerden dizeleri... Evet, buralarda kalalım, ardından ölü yapraklar gelir, zaman geçer, bak, görüyor musun, unutmadım, der adam, dalgalar kumun üzerindeki ayak izlerini siler götürür, sevgililerin ayak izlerini...

Piaf'a geçersem işin boku çıkacak, durup durup zırlayacağım, o çirkin ve kırık sokak kızı, uzaktan uzağa sevdiği İngiliz soylusu için ağlayıp başını omuzuna yaslayacak, kuytu ara sokakta döküntü otelin barında

bardakları silen gündelikçi, elinden kadehi düşürüp kıracak, dün akşam elleri çantasız gelip ürkek ürkek iki kişilik oda isteyen çift, o sabah odalarında ölü bulundu! Yanyana uzanmışlar, gülümsüyorlarmış, kadımn eli erkeğin elindeymiş...

Anlamadılar...

Bana kadın düşmanı dediler. Saldırıyormuşum. Kadınları aşağılıyormuşum, onlara saygım yokmuş, "erkek şovenisti domuz" demeye dilleri varmadı çoğunun ama "yazılarınızı okumak güzel, yazılarınıza konu olmamak daha da güzel" diyeni çıktı. Yedi yaşımda komşu kızının donunu nasıl çıkardığımı yazmıştım ya, hanım üşenmemiş Ankara'dan kaleme kâğıda sarılmış, ortaokulda aritmetik hocasıymış bu, sınıfta Memoş derler bir fırlama, gidip gidip kızların donuna asılıyor, ben, diyor kadın, şimdi bu veletlerle nasıl başa çıkacağım?

Gençliği kötü yola sürüklemekten mahkemeye de vermeyi düşünür müydünüz hanımefendi?

Yoksa sizin donunuzu hiç kimse çıkarmadı bugüne kadar da, onun sıkıntısı içinde misiniz?

* * * * *

İşte gene saldırdı. Canavar. Irz düşmam. Ahlaksız herif.

Açık saçık kelimeler kullanıyor. Yakası açılmadık rezillikler.

Sözgelimi, "becermek" diyor.

Bak bak bak!

Kızın biri yüzüme vurdu da, "erkeklerle kadınlar arasında böyle şeyler olur genellikle", dedim, "yoksa anneniz vakitlice size anlatmadı mı?"

,

Canım, dedi, olur ama, yazmak mı lazım?

Öyle ya, yapması hoş oluyor da, yazınca tu kaka, avvv...

Aman bıktım artık beş herifle yatıp da "bakireyim" diye gezinenlerden, paralı keriz koca bulmak için doktora gidip hymen diktirenlerden... Yeter...

En iyisi kalkıp Serge Reggiani koymalı, La Ch'anson de Paul... Paul'ün Şarkısı... Yorgun ve genizden sesiyle, bu gece içiyorum diyor Paul,

tanımadığım kadmlara içiyorum, yapmadığım çocuklara, yaşamadığım tutkulara...

* * * * *

Kadmlara düşmanlık ediyormuşum.

Ne yazmamı istiyorlardı acaba, ne bekliyorlardı? Pilava iki taşım su katıp sıcak sıcak servis ediniz... Benim keklerimin üzümleri asla dibe çökmez, bakın size bunun sırrını açıklayayım...

What happened to Elizabeth Arden?

Max Factor!

Kardeşim ne anlarım ben bu muhabbetlerden yahu?

Ya da tam tersi, boyanmayınız, süslenmeyiniz, saçınızı yıkamayınız, tırnağınızı ta dibinden kemiriniz, kıçınızın kıllarını da zinhar yolmayınız, daevrimci takılınız... Feminizm ayaklarına yatıp, kırk yıldır gül gibi geçinip gittiğiniz kocanızı zıvanadan çıkarınız... Adamcağız aptal olsun...

Kusura bakmayın. Ben bunları yazamam. Yapamam. Turgut Özal'ın seçimden önce dediği gibi, vallahi de yapamam, billahi de yapamam.

* * * * *

Biraz ekşimiş, hayli yorulmuş, otuz yedi yılda yetmiş yedi yıllık yaşamış bir adam, herhangi bir erkek, okur yazar, ama hiç de öyle Alain Delon'a, Charles Bronson'a, G6rard Depardieu'ye, Mickey Rourke'a, Sting'e benzemez...

Sizlere "gençliğinde" tanıdığı kimi kadınları anlatmayı denedi.

Daha doğrusu, yaptığı kimi eşeklikleri, çocuklukları, yanlışları, dangalaklıkları.

Bunları anlatırken de o kadınları aşağılamayı düşünmedi.

Ama, orospuya orospu demekten de, korkmadı çekinmedi.

Bu memlekette hırsıza hırsız, uğursuza uğursuz demek yasak. Ama isim vermeden konuşabiliyorsun.

Kadın, iş hayatında yükselmek için gidip patronuyla yatıyorsa, bunun ayıbı yapanın mıdır, yazanın mı?

Kadın, arkadaşının kocasını ayartmaya uğraşıyorsa, bundan gizli zevkler alıyorsa, kimin suçu, kadının mı, karısına sadık kalmak için direnen adamın mı?

Aynı adam, o karısının, aile dostlarından biriyle, bir başka tanıdıklarının garsoniyerine, "muntazaman" gittiğini öğrenirse yıllar ve yıllar sonra, burada kabahat kimde?

Adam elbette peygamber değil, otuz yedi yıl içinde çok kadın üzdü, aldattı, kandırdı, oyaladı, ağlattı, zırlattı oysa. Bunu da işte açık açık yazdı.

* * * * *

Reggiani, Paul'ün ağzından, sen odana çık yat, diyor, yumuk ellerin merdivenin trabzanı boyunca yukarı kaysın, ben burada kalacağım, bu gece içeceğim, lambayı ben kapatırım yatarken merak etme, evet tamam söz vermiştim içmeyeceğim diye ama gene de içeceğim işte, beni sevmemiş olan kadınlara, sahip olamadığım çocuklara, beni yarı yolda piç gibi terkeden dostlarıma, bırakıp çıktığım evlere, yanıma almadığım çıkınıma...

Çok şükür hiç sarhoş olmuyorum, sen uyu, bazı şeyler ancak gecenin geç vaktinde yazdır, gece iyice çökünce üzerimize... Böyle diyor.

Bir kahvede oturmuştuk, azıcık politika, havadan sudan konuşmuştuk, diyor, bana, seni seviyorum demiştin.

Bir sinema çıkışında, yeni çiseleyen yağmurun pırıldadığı kaldırımların üzerinde, ürperip yanınızda yürüyen adamın koluna girdiniz mi hiç?

O adam uzanıp elinizin üzerini okşadı mı, size üzerinde kuş desenleri olan yün eldivenler aldı mı, küçücük, birer kız çocuğu eline uyacak kadar minicik yün eldivenler?

Hayır mı?

Başından söylesenize... O zaman bu yazıları yazmazdım size...

* * * * *

İsteseydim çok gaddarlık yapardım. Hiç kuşkunuz olmasm. Hem anlatır, hem dalgamı geçerdim, 44'lü kadınlara bulaşırdım örneğin, bir zamanlar karşımıza gelen her 44'lünün ayrı bir çeşit deli çıkması üzerine, çok eski ve çok ünlü şair dostumla teoriler geliştirmiştik, abi,

bunlar herhalde savaşın son yıllarında süpürge tohumuyla beslendiklerinden böyle manyamışlar!

O dostum artık yok. Hayır, ölmedi. Yaşıyor. Benim açımdan, gölgesini sürükleyerek yaşıyor. Yüzüme güldü, arkamdan düşmanlarımla beni çekiştirdi. Ne kadar bencil, ne kadar içinden pazarlıklı, ne kadar korkak, ne kadar sevgisiz olduğunu yeni yeni anladım. Artık o kadınlar da yok hem. Yaş aldı başını gidiyor, 44'lüler hayal oldu, artık 74'lülere bakmaya başlayacağız neredeyse!

O hiçbir kadını sevmedi. Kendinden başka kimseyi sevmedi. Sevme yeteneği çok tartışma götürür, öyle ki, kendini bile sevdiğinden kuşkuluyum.

Ben sevdim. Çok kadını çok sevdim. Hem onlara acı çektirdim, hem de kendim çektim.

Enayi diyorlar galiba.

Enayiliğin onurunu kimseciklere bırakmam bu konularda, haberiniz olsun.

* * * * *

Yahu bana ne oluyor böyle akşam akşam, öleceğim galiba...

İyi işte, fena mı, üzdük üzdük eşek cennetine yolladık dersiniz, beni kadın düşmanlığıyla, edepsizlikle, ayıp şeyler yazıp çizip ayıp şeylerden söz açmakla suçlayanlar.

İsteseydim daha ne kadınlar anlatırdım.

"Yağmur altında bir meyve gibi ağzını hatırlıyorum" diyor Paul, bir yandan da içiyor.

Ben Paul'ün yerinde olsam, birlikte çalıştığımız şirkette herkese mavi boncuk dağıtan birini hatırlardım şimdi, hani şu saçları seyrek, bayağı seyrek, gözleri ve ağzı inanılmaz derecede güzel, ama bacakları kalın, kalçası da hayli fırlak kadını. Sırılsıklam âşık oldum da bir akşam bir yerlerde birlikte içerken kocasını dışarı çağırdım, yumruk yumruğa dövüşmeye.

Çok efendi çocukmuş, güldü geçti.

Belki de asıl benim çocuk olduğumu anlamıştı, ondan mı?

"Serebral orospuydu" o, zihnen cima ediyordu, kimseye "koklattığı"

falan yoktu ama, iki metreküp odasına milleti tıkıp tıkıp gözlerini süzüyor, yerli yersiz laflar ediyordu... Benim göbeğim çok düzdür, göğüslerim küçüktür ama diktir, falan!

Yanılıp yâ Allah diye saldırsan, al başına belayı!

Bir başkası, üstelik evine de çağırırdı, adamı çileden çıkarır, kıçını başını gösterir, beklerdi. Hamle edeceksin, aaa, daha neler diyecek, saçmalama, kendine gel, ben seni her zaman arkadaş bildim!

Bundan zevk ediyordu. "Gösterip de vermemek" derler ya hani.

Bak işte, terbiyesiz herif, gene neler yazıyor!

Öyle ya, "vermek" ne demek, hiçbir kadın böyle bir niyet taşımaz, böyle bir istek duymaz, ayol kocamdır kardeş, istediği zaman o alır, istemediği zaman almaz... Aaa, üstüme iyilik sağlık...

"Vermeyen" hanımlar, yanlış anlamayın, nikâhsız yatıp kalkmaya teşvik ediyor değilim kimseyi, ama anlayan anlıyor, kadınlığın gizini kızgın etinde duymayanlar, duymamış, duyamamış olanlar, yani, sözün kısası, kadın olmayanlar... Ruhunun ve etinin açlığını yaşamayanlar...

Lütfen benim yazılarımı okumayınız.

Çünkü, siz kadın olmayabilirsiniz ama, ben erkeğim, güllabici değil.

Yaşım kırka dayanıyor.Erkek olmayı da ben seçmedim. Hiç kimse bana bu rezil dünyaya gelirsen kadm mı olmak istersin erkek mi diye sormadı. Hiç kimsenin bana dünyaya bu ülkede mi gelmek istersin, bu zamanda mı, hatta hatta, bu dünyaya gelmek ister misin istemez misin diye de sormadığı gibi.

Burada sıfır-altı yaş grubu kız çocukları için ana okulu açmadık.

Kadınlara, kadınları anlatıyoruz. Ve de erkeği.

Ama, galiba anlatamadık.

* * * * *

Edepli davrandım, size sırada bekleyen nicelerini aktarmadım oysa. Gecenin üçünde telefon edip gel beni....., hadi o kelimeyi sevmiyorsunuz madem, kullanmayalım, ... diye çağıranları. Biz o şair dostumla bu gibi durumlara da ad takmıştık, George Bernard Shaw diyorduk... Bu da nereden mi çıktı? Baş harflerine

bakarsanız ortaya GBS çıkıyor. Eh, bu şifreyi de çözemeyecekseniz, anneniz size gerçekten vaktiyle birşeyler anlatmamış demektir.

Kuzum o zaman siz neden Elele okuyorsunuz, bakın Oya dergisi var, kanaviçe dantel patronu da veriyor, ayrıca her sayıda minik torba içinde köftelik kimyon, bir tutam, hediye... Onu okuyun!

O gecenin üçünde beni çağıran hatunun dilini pek ustaca kullandığını, ille de arkasını dönüp yarı yüzükoyun, yarı amuda kalkar biçimde seviştiğini yazsam, buna da "kedi gibi sevişmek" diye teşbih uydurduğunu eklesem, gene ben kötü olurum şimdi.

Sırada daha neler var da... Sevgilimin bir arkadaşı sözgelimi, üçümüz yanyana otururken masanın altmdan uzanıp erkekliğimi araştıran cinsi...

Beyin kanamasından öldü o kızcağız. O da öldü.

Bir başkası, beni evine atmaya can atıyor, ama "namuslu" görünmek için de bin dereden bin su getiriyordu, beğendiği, sevdiği bir erkeği evine çağırmanın namus kavramına aykırı düştüğünü sanacak kadar aptaldı.

Hukuk dilinde "doğal olmayan yollardan sevişme" tabir edilen yöntemlere tutkundu, ama buna bir türlü cesareti de yoktu. Benim de özel bir merakım olmadığından bu alanda çok şükür, anlaşamadık.

Bir arkadaşım anlatmıştı, bir kızla saatlarca sevişmiş, kız ikide bir dönüp dönüp ona birşeyler anlatmaya uğraşıyormuş. Çocuk tam şeytana uyacağı sırada da feryadı basıyormuş, yooo, olmaaaaz, olamaaaz, sakın haaa, şimdi komşuları çağırırım!

Sonunda sevişmeyi o şekilde tamamlamışlar. Kız demiş ki, işte ben yıllardır bunu bekliyordum, ama kimselere söyleyemiyordum, hem söylersem kıymeti kalmaz, önemli olan bunu birinin zorla gerçekleştirmesi, bunu sen başardın şekerim!

Daha beterini kendim gördüm. Bir hatun, mesleği şarkıcılık, yatağın en azgın dakikasında, çığlık çığlığa fakirin tüylerini diken diken etmiş, ödünü patlatmıştı... Gönül rızasıyla girdiği yatak odasında, aradan saatlar geçmiş, herşey olmuş bitmiş, deli gibi haykırıyor: Yetişin komşulaaaar, ırzıma geçiyorlar!

(Bu kadar edepli değil tabii, buraya yazılmayacak deyimlerle bağırıyordu.)

Kızım ne yapıyorsun, delirdin mi sen, dedim.

Sen işine bak, diye azarladı beni.

Meğer bundan hoşlanırmış!

Bu da böylesiydi işte. Ayrı bir çeşit.

Siz ne diyorsunuz hanımefendi, seviştiği adamın erkekliğinin üzerine zor koparılıp açılmış kenarı bıçak gibi keskin tırtıllı plastik şişe kapağı koyup bastıranını da biliriz, ortalık kan revan içinde kalacak da küçük hanım keyiflenecek!

Şimdi, bunlar hasta değil, biz yazınca biz kötüyüz.

* * * * *

Öldüğü, bayıldığı halde, "sen gazetecisin, çevren geniştir, bana üç aylık rapor bulabilirsen seninle yatarım" diye pazarlığa oturan devlet memuru bayan da tanıdık.

Adına fahişe diyorlar. Çıkar karşılığı olunca, ha Karaköy genelevinde on bin liraya girmişsin yatağa, ha tek taş pırlanta ya da mink kürk karşılığı, ha bu, farketmiyor.

Ama yazmak ayıp. Yazarsan kadınları aşağılamış olursun.

Çünkü cümle taife-i nisvanın namusu mücessemdir Allah'a şükür.

Kazık kadar karı, otuzunu aşmış, "istediğin şeyi veremem sana," demişti, "ama bu arada sen git istediğin kadınla yat kalk, katlanırım, yeter ki sonra bana dön gene."

Bu, namuslu davranış. Onurlu davranış. Tutarlı davranış.

Eleştirirsen, kadm düşmanı terbiyesiz yazar diyorlar.

* * * * *

Bir akşam, bir hanım arkadaşın evindeyiz. Konuk gittik. Benim arkadaşım sayılmaz ya pek, sevgilimin ahret kardeşi, birbirlerini kırk yıldır tanıyorlar, uzun bir dönem içtikleri su ayrı gitmemiş.

Onun da bir "dostu" var elbette, çocuk galiba başka biriyle evliydi, kaçamak yapıyor, ara sıra gelip gidiyor da işte az birlikte olabiliyorlar, eh birbirlerini seviyorlar, ayrılamıyorlar, adam eşinden koparsa belki de evlenecekler. Öyle biliyoruz.

Yemekler yedik, içkiler içtik, erkence izin isteyip kalktı. Üçümüz kaldık, ben, sevgilim, "bayan" arkadaş.

Önce birer içki daha koydu. Sonra gitti donunu çıkardı. Üzerine uzun, bol bir etek giydi. Geldi yanıma oturdu. Teybe bir kaset koydu. Sonra bir ara kalktı, eteğini sıyırıp çıplak kıçını gösterdi. Güya arkadaşıma, sevgilime, aslında bana. Sonra gene geldi, yanıma oturdu, elimi tuttu.

Üçümüz birlikte mi istiyordu ne?

Bu rezilliği de yaşadık. Yanlış anlamayın, öyle bir şey olmadı elbette, bu "girişimi" yaşadık demek istiyorum, hiç oralı olmadık, yüz vermedik, geçiştirdik, hemencecik odamıza kaçtık, kapıyı kapattık da rezillik başlamadan bitti, önünü aldık.

Bunu yazdığım için kadm düşmanı aşağılık alçak herifin biriyim.

Öyle mi?

* * * * *

Evet, belki de, şabalak ölçülerine göre öyleyim. Belki de o eleştirdiğim kadınlar çıkıp bana, bizim keyfimiz böyle hemşerim, sana ne oluyor deseler verecek yanıtım, söyleyecek sözüm yok.

Ama ben bunları yaşadım. Ve daha neler yaşadım neler.

Ne yapalım, fakir, Evkaf Nezareti memurin bordrosunda kayıtlı kâtip Engin Efendi değildir, saat beş olunca mesaiyi bitirip Feriköy Pazarı'na uğrasın da filesine ıspanağını doldurup viran olası hanenin yolunu tutsun, evlad-ü ayaline kavuşsun...

Böyle bir adam olamadım. Belki o vakit daha mutlu olurdum. Şimdi, bu yaşta, buruk, yalnız, yüreğini açıp göstermeye uğraşan da birtakım şabalakların burun kıvırdığı bir yazar parçası olmazdım.

Ya da geğirtisi sarımsaklı bir ayı olsaydım, hani şöyle müteahhit falan, bunların koltuk altı da pastırma kokar, çoraplarının topuğu her zaman yeniktir de yamamaktan ananız ağlar. O zaman beğenirdiniz, çok para kazanırdım, koltuk yüzlerinizi her yıl yenilerdim, size burma bilezik bile alırdım da haftada bir et lokantasına, ayda bir Çakıl'a götürürdüm, Emel Sayın'a ya da Bülent Ersoy'a.

O zaman benden iyisi olmazdı. Komşu hanımlar gözlerini süzüp göğüs geçirirlerdi, ay Engin Bey, diye.

Bir okuyucu sohbetinde, neden bizim gibi doğru düzgün, işinde gücünde, çeyizinde nakışında kadınları yazmıyorsunuz Engin Bey diye sitem eden akça pakça, gözlüklü, hanım hanımcık cici kız...

Ben kendim doğru düzgün bir herif değilim ki! Şimdi anladın mı?

Sana göre hayırlı bir kısmet de sayılmam üstelik.

Ne yapalım, ekşiten, ekşitenler utansın.

Anamızın karnından böyle doğmadık, "hayat bizi böyle yaptı".

Dilerim sizi yapmaz.

Ama... Sizi küçük şabalaklar sizi...

Beni çok kırdınız. Çok.

İşbu "kadın suretleri" burada biter.

Beğenen de sağolsun, beğenmeyen de.

Sürç-ü lisan ettiğimi hiç sanmıyorum, ama, sürç-ü lisan ettikse affola.